

Geloven in mensen De open samenleving in de praktijk

Verkiezingsprogramma
Federale Verkiezingen 10 juni 2007

**Geloven
in mensen
De open samenleving
in de praktijk**

Voorwoord

Als er iets is wat liberalen onderscheidt van andere politieke partijen, dan is het ons geloof in mensen. Ons politieke handelen en denken is gebouwd op de gedachte dat wij burgers zien als autonome mensen die - als ze de vrijheid daartoe krijgen - hun leven zelf in handen kunnen nemen. Die oog hebben voor de samenleving, onze omgeving en de zwakkeren onder ons, niet omdat ze daartoe verplicht worden maar omdat ze dit ervaren als een individuele menselijke plicht.

Wij geloven in vrijheid, zelfbeschikking en ondernemerschap omdat die leiden tot welzijn, welvaart en solidariteit. Wij zeggen neen tegen verstikkend groepsdenken, neen tegen zij die angst exploiteren en neen tegen zij die via betutteling hun greep op de mensen trachten te vergroten. De essentie van de open samenleving is openstaan voor verandering en voor het onbekende en het nieuwe. Koppel die gedachte

aan onze liberale ideologie en je hebt de rode draad doorheen ons programma. In ons verkiezingsprogramma 'Geloven in mensen', vastgelegd op ons congres van 5 en 6 mei jl., bouwen wij voort op de fundamenten van het Vierde Burgermanifest van Guy Verhofstadt. Het is onze visie voor ons land voor de volgende vier jaar.

Vorrang aan inhoud

Open Vld heeft ervoor gezorgd dat politiek terug over inhoud en ideologie gaat. Met ons programma gaan wij op dit elan voort. Vandaag durven heel wat partijen geen duidelijke ideologische keuzes meer maken. We zijn in de ban van de ideeënfabriekjes. Programma's hebben plaats gemaakt voor eideloze lijstjes ideetjes. We verglijden naar een 'Trois Suisses'-maatschappij, waarbij de kiezer kan shoppen tussen

ideetjes, maar verstoken blijft van fundamentele ideeën.

Wij kiezen voor een echt programma, dat geen twijfel laat bestaan over waarvoor we staan en ook waarvoor we niet staan. We bouwen voort op de 10 principiële resoluties die goedgekeurd werden op ons congres 'De Open Samenleving' van 10 en 11 februari en maken duidelijk wat deze baanbrekende principes in de praktijk betekenen.

Duidelijke speerpunten

Na acht jaar liberaal beleid sluiten we een periode af en schuiven wij een nieuw project naar voor. De open samenleving is in die zin een trendbreuk, omdat wij met dit nieuwe project in de eerste plaats nieuwe uitdagingen aanpakken. Wij kiezen voor een nieuwe kijk op migratie. Wij pakken de vergrijzing aan met een nieuwe visie op de loopbaan. En het zal u niet ontgaan dat wij een aantal sterk immateriële strijdpunten naar voor schuiven. Zoals de gelijkheid tussen man en vrouw, de strijd tegen kansarmoede en de zorg voor ons leefmilieu.

Een aantal belangrijke breekpunten liggen echter vervat in ons beleid van de afgelopen jaren. Zo zullen wij nooit aanvaarden dat de ethische klok wordt teruggedraaid of dat men de belastingen zou verhogen. De uitdagingen voor de toekomst moet men niet te lijf gaan met nieuwe belastingen, maar wel met vers ondernemerschap. Ook voor de volgende vier jaar moeten we hoog durven inzetten en mogen wij voor niets minder gaan dan de creatie van nog eens 200.000 nieuwe jobs. Laat er tot slot geen twijfel over bestaan dat wij resoluut neen zeggen tegen iedere vorm van separatisme. Wij geloven in een staatshervorming gebaseerd op dialoog, met meer autonomie én meer samenwerking.

Tot slot wens ik al onze medewerkers, mandatarissen en ministers te danken voor hun bijdrage aan de totstandkoming van dit programma. Dank ook aan onze kartelpartners Vivant en Liberaal Appel voor hun inbreng.

Bart Somers
Voorzitter Open Vld

Hoofdstuk 1

De Open Samenleving

Open Vld kiest resoluut voor een open samenleving. Een samenleving waarin elke persoon zoveel mogelijk kansen krijgt om zijn of haar leven uit te bouwen. Niet om zichzelf ten koste van anderen te realiseren, maar om op een vrije en verantwoordelijke manier bij te dragen tot die open samenleving.

Een open samenleving benadert de mens niet alleen als deel van een groep, maar in de eerste plaats als een persoon, elk met zijn of haar eigen identiteit en een onvervreemdbaar recht op zelfbeschikking. Daarmee moet het beleid ten volle rekening houden.

Een echt vrije samenleving heeft nood aan sterke verenigingen. Het beleid moet daar rekening mee houden mits respect voor het primaat van de politiek.

De 21ste eeuw wordt de eeuw van de vrouw. Open Vld vindt discriminaties onaanvaardbaar en neemt het voortouw in de verdere ontplooiing van vrouwen om tot een volstrekte gelijkheid tussen beide geslachten te komen.

Een open samenleving is niet doordrongen van angst, maar gaat de uitdagingen aan, kiest voor vernieuwing en ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De open samenleving' van 11/2/'07)

Met haar gelijknamige congres schaarde Open Vld zich resoluut achter de ‘Open Samenleving’ zoals ze beschreven werd in het vierde Burgermanifest van Guy Verhofstadt: *“Elk individu speelt een hoofdrol. Ieder van ons bepaalt mee de toekomst. Het is de mens die met vallen en opstaan, met ‘trial’ en ‘error’ de weg naar de toekomst baant en niemand anders. En die toekomst is open, onvoorspelbaar en hangt af van wat wij er zelf van maken. Met de kracht van de overtuiging dat het morgen beter kan zijn dan vandaag.”*

En in datzelfde hoofdstuk waarschuwt Guy Verhofstadt ook voor de tribalisten, zij die groepsdenken misbruiken om anderen hun wil op te leggen, om te discrimineren of om te overheersen: *“Overal rondom ons zien we nieuwe vormen van eng groepsdenken opduiken, soms vermomd in nieuwe gedaanten, soms heel expliciet.”*

In dit verkiezingsprogramma zet Open Vld de krijtlijnen uit voor die Open Samenleving. De rode draad doorheen die samenleving is het ‘geloven in mensen’, namelijk dat een burger het voordeel van de twijfel geniet. Dat we moeten vertrouwen in het vermogen van vrije burgers om zelfstandige keuzes te maken. Omdat we weten dat een verantwoordelijk mens handelt in het belang van zijn of haar medemensen.

Het verdedigen van die fundamentele vrijheid en van de vrijheden verwor-

ven tijdens de afgelopen jaren, is een van de eerste speerpunten uit ons programma. Aan de ethische rechten die onze bevolking kreeg mag niet geraakt worden. Integendeel, we zullen verder moeten vechten voor een correcte toepassing. Een ander aandachtspunt is het garanderen van de grondrechten van ieder mens, van een verankering van onze liberale grondrechten.

Maar we moeten ook naar de toekomst kijken. Onze samenleving is er nog steeds niet in geslaagd om alle discriminaties weg te werken. Uitgerekend nu sommigen zich opmaken om de positieve evolutie stil te leggen, moeten wij verder durven gaan in het bestrijden van discriminaties. Dat wij na zoveel eeuwen nog steeds geen einde konden maken aan de duidelijke achterstelling van de helft van de bevolking, namelijk de vrouw, is en blijft een schande voor onze maatschappij. En een uitdaging voor ieder rechtgeaard liberaal.

A. Onze normen en waarden

Een collectief respect voor een aantal normen en waarden is essentieel in iedere samenleving. Het begrip wordt echter vaak misbruikt door tribalisten, groepen die in het debat rond ‘normen en waarden’ een hefboom zien om elementaire vrijheden te beknotten of

om een negatief beeld te creëren rond iedereen die andersdenkend is, een andere afkomst heeft of er een andere overtuiging op nahoudt.

De normen en waarden die iedereen die in ons land woont moet onderschrijven, zijn niet toevallig de voornaamste basiswaarden van het liberalisme: het recht op zelfbeschikking, persoonlijke vrijheid, gegarandeerd door de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht; de vrijheid van geloof en geweten; de vrijheid van meningsuiting; de vrijheid zich te verenigen of niet te verenigen; het recht op privaat bezit en het recht een eigen onderneming te beginnen; bescherming tegen de gevaren van ziekte, werkloosheid, handicap en ouderdom; en, tenslotte, gelijke rechten van man en vrouw. Van iedereen die in ons land verblijft - ongeacht godsdienst, status of afkomst - moet onze samenleving respect voor deze universele grondwaarden eisen en afdwingen.

Heel wat mensen vinden een waardevol anker en mentale steun in hun geloof. Geloof is echter een persoonlijke keuze.

Open Vld verdedigt de vrijheid van godsdienst en de vrijheid van geweten, maar steeds in het besef dat dit geen absolute waarden zijn. De vrijheid van godsdienst en de vrijheid van geweten van de ene burger kan nooit afbreuk doen aan de grondrechten van een an-

dere burger. Het is enkel door een strikte scheiding van religie en overheid dat mensen met uiteenlopende levensbeschouwingen harmonieus kunnen samenleven. Daarom kunnen wetten en het beleid in een open samenleving nooit gedomineerd worden door een religieuze overtuiging. Open Vld kiest voor een systeem geïnspireerd op de Duitse kirchensteuer, waarbij de burger zelf beslist voor welke geloofsgemeenschap hij een bijdrage wil leveren zodat geloofsgemeenschappen in dit land onafhankelijk van de overheid kunnen functioneren.

Elke oproep tot haat of onverdraagzaamheid tegen andersgelovigen is onaanvaardbaar, net zoals elke discriminatie op basis van geslacht, leeftijd, seksuele geaardheid of etnische afkomst. Oproepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid of ambtenaren die weigeren de wet uit te voeren eveneens. Godsdienst of geweten kan hiervoor nooit een excuus zijn.

B. Ethische grondrechten

Vanuit de gelijkwaardigheid van ieder mens en het recht op zelfbeschikking werden de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet in ethische vraagstukken. Vandaag heeft ons land een wetgeving die voor vele diepmenselijke vragen een humaan en open antwoord

geeft. Nieuwe ethische uitdagingen zullen we op dezelfde open en onbevangen manier benaderen. Daarnaast zullen we de eerder verworven ethische grondrechten verder moeten vrijwaren, want conservatieve krachten willen maar al te graag de klok terugdraaien.

Open Vld zal niet in een regering stappen die inzake abortus, euthanasie, nieuwe samenlevingsvormen of andere ethische thema's een stap terug wil zetten.

Open Vld wil ook geen ethische 'diepvriesclausules' in het regeerakkoord. Alle individuele parlementsleden moeten steeds de volledige stemvrijheid behouden in ethische aangelegenheden.

De ethische grondrechten mogen echter niet alleen op papier bestaan. De burger moet er steeds op kunnen rekenen dat ze effectief worden nageleefd en uitgevoerd.

Iedere persoon of instelling die rechtstreeks of onrechtstreeks vergoed wordt door de overheid is vanuit professionaliteit verplicht om bij te dragen aan de uitvoering van deze wetten, ook wanneer ze tegen zijn of haar persoonlijke overtuiging ingaan. Enkel in zaken van leven en dood mag men aan deze plicht verzaken op voorwaarde dat men de betrokken persoon in contact brengt met een collega of een hulppunt.

Om vooral de zwakkeren te helpen bij de uitoefening van hun rechten wil Open Vld dat er laagdrempelige, religieus en levensbeschouwelijk neutrale, hulppunten komen waar de burger terecht kan wanneer hij problemen ondervindt bij de uitoefening van een ethisch recht. Het is geenszins de bedoeling dat deze hulppunten klikpunten worden, maar wel dat zij kunnen bemiddelen, tussenkomen en doorverwijzen om aan iedere burger zijn ethische grondrechten te garanderen. Om de keuzevrijheid inzake het levens-einde te maximaliseren, is zowel een versterking van het aanbod van palliatieve zorgen, als een verruiming van de mogelijkheid tot euthanasie naar groepen die nu uit de boot vallen, zoals kinderen en personen die terzake op voorhand een schriftelijke wilsbeschikking hebben opgesteld, noodzakelijk.

C. Gelijke rechten voor vrije burgers

Open Vld gelooft in mensen. In het feit dat mensen, wanneer ze vrij zijn, in staat zijn zelf en samen met anderen hun leven en de samenleving in te richten. Het geloof dat mensen bekwamen zijn verantwoordelijkheid en engagement op te nemen voor zichzelf en de samenleving. 'Geloven in mensen' betekent ook dat liberalen iedere mens respecteren in zijn eigenheid en verantwoordelijkheid. Onze strijd te-

gen discriminatie komt op verschillende plaatsen in dit programma terug.

Open Vld verwerpt iedere vorm van discriminatie en onderdrukking. De overheid moet dit recht om niet gediscrimineerd en onderdrukt te worden, ook effectief waarborgen. Er moet een actief beleid zijn dat de burger helpt zijn vrijheden te kunnen waarmaken.

D. Positie van de vrouwen

Wij protesteren terecht wanneer in bepaalde landen de gelijkheid van man en vrouw op ontoelaatbare wijze met de voeten getreden wordt. Maar terzelfdertijd moeten wij erkennen dat ook in ons eigen Vlaanderen de gelijkheid tussen man en vrouw nog veel te wensen overlaat. Discriminatie, onderdrukking en minimalisering komen nog steeds en veelvuldig voor.

Open Vld wil dat gelijkheid van mannen en vrouwen als een rode draad doorheen alle beleidsdaden loopt. Open Vld wil een beleid op alle niveaus en in alle sectoren waarbij gendergelijkheid het streefdoel wordt. Daartoe moeten bedrijven aangemoedigd worden om een diversiteitsbeleid te voeren waarbij mannen en vrouwen gelijke kansen krijgen.

Het objectieve loonverschil voor mannen en vrouwen is voor liberalen niet

aanvaardbaar. Het is logisch dat twee personen in een verschillende functie of in een verschillende inzet verschillend verdienen. Wanneer beiden echter in gelijke arbeidsomstandigheden gelijk werk doen is loonongelijkheid onaanvaardbaar.

Daarom wil Open Vld systematisch onderzoek naar de loonkloof zodat de evolutie van de loonkloof kan opgevolgd worden. Bovendien moet er een dialoog met de sociale partners opgestart worden om gezamenlijk deze loonkloof weg te werken. De overheid als werkgever moet zelf het goede voorbeeld geven en intensief werken aan gelijke rechten voor mannen en vrouwen en streven naar gemengde teams.

In examenjury's van de overheid moeten beide geslachten vertegenwoordigd zijn. Headhunters die werken in opdracht van de overheid moeten er steeds maximaal naar streven om kandidaten van beide geslachten voor te stellen.

Eén van de oorzaken van de achteruitstelling van vrouwen op de arbeidsmarkt is de ongelijke verdeling van de zogenaamde gezinslast, vooral de zorg en opvoeding van kinderen. Om de combinatie werk en gezin draaglijker te maken kiezen veel vrouwen ervoor om deeltijds aan de slag te gaan. Dat hypothekeert echter hun kansen op verdere promotie.

Open Vld is van mening dat gezinsmaatregelen steeds een evenwichtige verdeling van de zorglast tussen beide partners moeten stimuleren. Ouders moeten recht hebben op extra ouderschapsverlof in hun loopbaanrekening, op voorwaarde dat de zorg gelijk over beide partners verdeeld wordt.

Nog te vaak worden vrouwen in bepaalde minderheidsgroepen als minderwaardig beschouwd. Zij krijgen niet dezelfde vrijheid als mannen in het sociale verkeer, de partnerkeuze, het onderwijs, het beroepsleven, ...

Open Vld wil dat de overheid een actieve rol speelt in het waarborgen van gelijke rechten voor elk individu, ongeacht afkomst of geloof. Het onderwijs en inburgeringstrajecten moeten elke oude en nieuwe Belg voorbereiden op een volwaardige participatie in onze samenleving.

Onze inzet voor gelijke rechten en de strijd tegen discriminatie moeten doorheen alle beleidsdaden van de overheid lopen. Daarom zonderen we hier niet alle maatregelen af die moeten bijdragen tot gelijke rechten, maar lopen ze ook als een rode draad doorheen de volgende hoofdstukken.

E. Gelijke rechten voor holebi's

De afgelopen jaren voerden wij een succesvolle strijd tegen de discriminatie van holebi's. Partners van hetzelfde geslacht kregen bijvoorbeeld het recht om te trouwen. En ook het adoptierecht was een belangrijke stap. In deze positieve context wil Open Vld een wettelijke regeling voor een aantal resterende punten.

Open Vld wil dat het ouderschaps- en adoptieverlof volledig geslachtsneutraal gemaakt wordt, zodat er geen verschillende behandeling meer is tussen holebi- en heterokoppels.

De overheid moet de steden, gemeenten en provincies ertoe aanmoedigen een lokaal holebi-gelijkekansbeleid uit te werken dat erop gericht is de discriminatie van holebi's door de inwoners en het personeel van de gemeente, stad of provincie te voorkomen, de zelforganisatie van holebi's te ondersteunen en de zichtbaarheid van die organisaties te vergroten.

Open Vld wil tenslotte dat we onze gerespecteerde buitenlandse positie inzetten om te ijveren voor holebi-rechten.

Als land waar holebi's maatschappelijk aanvaard zijn en gelijke rechten kunnen laten gelden, moet België op Europees niveau toezien op de hole-

bivriendelijkheid in andere lidstaten, onder meer door ervoor te ijveren dat de verschillende Europese partnerregelingen voor holebi's binnen de ganse Europese Unie erkend worden. België moet ook, wanneer zij akkoorden afsluit met niet-EU-landen, aandacht hebben voor de (niet-)erkenning van holebirechten in die landen en er waar gepast een voorwaarde van maken voor het sluiten van die akkoorden.

De rechten, vrijheden en waarden die Open Vld aankleeft, hebben kleur noch nationaliteit en gelden voor elke persoon die op ons grondgebied verblijft. Geen enkele beleidsmaatregel mag er op gericht zijn daar afbreuk aan te doen.

Daarom verzet Open Vld zich tegen en zal zij geen medewerking verlenen aan een beleid dat afbreuk doet aan de onvervreembare rechten en vrijheden die elk individu, ongeacht zijn nationaliteit, individuele kenmerken, opvattingen of afkomst, toekomen.

F. Het belang van verenigingen

Het recht om zich te verenigen of niet te verenigen is een liberaal grondrecht. Voor Open Vld vormen de duizenden verenigingen die ons land rijk is, een belangrijk sociaal kapitaal dat door de overheid gekoesterd moet worden.

Als Open Vld willen wij onze voortdurende dialoog met bestaande en nieuwe, open en democratische, verenigingen verder uitbouwen in een correcte taakverdeling tussen politiek en middenveld. Dit hoort in een sfeer van wederzijds respect, luisteren en argumenten uitwisselen en dus niet het louter in ontvangst nemen van de bekommernissen van belangengroep(en) om die politiek zonder meer te realiseren. Het laatste woord ligt bij de politiek omdat die als enige gelegitimeerd is door de gehele samenleving en dus ook geacht wordt in te staan voor het algemeen belang. Duidelijk van elkaar te onderscheiden taken voor het politieke forum en de civil society zijn een vanzelfsprekendheid.

Vanuit een mobiliserend democratisch en participatief oogpunt zijn belangengroepen positief en moeten zij aangemoedigd worden. De taken die het middenveld vervult zijn noodzakelijk. Ze betekenen een meerwaarde en helpen bij de uitoefening van individuele rechten.

Open Vld erkent het grote belang van het middenveld. Om de dialoog tussen het middenveld en de politieke wereld beter te structureren moet het parlement jaarlijks middenvelddagen organiseren waarbij het middenveld in actieve dialoog kan treden met de volksvertegenwoordiging. Deze actieve dialoog gebeurt met respect voor het primaat van de politiek en is op die

manier zowel een waardevol kanaal voor het middenveld als een rem op verzuiling.

Er zijn vele vrijwilligers met een liberale overtuiging actief in oudercomités van scholen, in lokale toneelverenigingen, in de vakbond (en niet alleen bij de liberale), in het jeugdwerk, in de vormingssector, in familiehulp, onder senioren, enz.

De rol van de vrijwilliger kan niet genoeg benadrukt worden. Voor het maatschappelijk engagement van de vrijwilliger wil Open Vld dat de burger iets terug krijgt als blijk van waardering. In de loopbaanrekening willen wij dat de vrijwilliger een aantal dagen bij zijn loopbaanrekening gevoegd krijgt voor ieder jaar dat hij of zij werkte als vrijwilliger, en dit met een nader te bepalen maximum. Zo draagt vrijwilligerswerk bij tot de opbouw van pensioenrechten.

G. De stem van de burger

In een open samenleving moeten burgers op het bestuur van hun land kunnen wegen. Bijna 15 jaar geleden zette de toen net opgerichte VLD dit punt bovenaan de politieke agenda. We moeten helaas vaststellen dat zowat alle andere partijen op dit vlak kiezen voor het status-quo en bevreesd zijn

voor daadwerkelijke inspraak van de burger. Vivant deelde op dit vlak van bij haar oprichting deze standpunten. Het is een van de redenen waarom wij vandaag aan mekaars zijde staan in de Open Vld.

Wij moeten deze punten als blijvende strijdpunten naar voor schuiven, in de hoop ooit een coalitiepartner te vinden die de moed heeft om samen met ons burgers de zeggenschap te geven die hen toekomt. Of uitkijkend naar het moment dat wij als Open Vld sterk of onmisbaar genoeg zullen zijn om deze hervormingen af te dwingen.

Ons land is één van de laatste in de wereld waar burgers verplicht naar de stembus moeten. Vanuit het geloof in de mensen dat democratisch engagement niet opgelegd moet worden, willen wij de stemplicht afschaffen en het stemrecht laten gelden vanaf 16 jaar. Open Vld ijvert ook voor de afschaffing van de kiesdrempel.

Wie het meeste stemmen haalt moet verkozen worden. Daarom wil Open Vld de afschaffing van de lijststem en het systeem van opvolgers. De opvolging moet gebeuren zoals bij gemeenteraadsverkiezingen. Dat betekent dat de eerste niet-verkozen kandidaat bij de effectieven meteen de eerste opvolger is. Zo telt enkel en alleen het aantal voorkeurstemmen en bepaalt dus de burger wie hem of haar zal vertegenwoordigen.

Open Vld wil de invoering van het referendum op alle bestuursniveaus. Wanneer meer dan de helft van de bevolking aan een referendum deelneemt, moet dit referendum bindend zijn.

Wij willen een hervorming van het tweekamerstelsel, waarbij iedere kamer specifieke taken krijgt. De huidige senaat kan bij zo'n hervorming verantwoordelijk zijn voor de organisatie en de formulering van burgerreferenda.

Om de eenheid van ons land te versterken en het democratische bestuur te verruimen wil Open Vld dat de eerste minister van het land rechtstreeks verkozen wordt.

Open Vld wil bij de volgende verkiezingen een nationale kieskring invoeren, die 10% van de verkozenen voor het federale parlement levert.

Open Vld wil dat de verkiezingen voor het federale parlement en de deelstaatparlementen op dezelfde dag plaatshebben. De permanente verkiezings sfeer waarin ons land zich bevindt, dreigt verstrend te werken voor de kwaliteit van het regeringswerk. Wij stellen vijfjaarlijkse verkiezingen voor. Een politicus die verkozen wordt in een parlement moet zetelen in de assemblee waar hij of zij het laatst verkozen is. Deze kandidaat verliest bij verkiezing automatisch het vorige mandaat.

Zoals voorgesteld in het ontwerp van Europese Grondwet moet het ook in België mogelijk worden dat een groep burgers met een verzoekschrift een probleem op de federale parlementaire agenda zet. Dat petitierecht moet wettelijk worden vastgelegd.

Open Vld pleit ervoor om de rol van het Belgisch staatshoofd protocollair te maken en al zo de eigenheid van zijn of haar rol te benadrukken. De mogelijkheid om adellijke titels te verlenen, moet afgeschaft worden en de bestaande titels moeten uitdoven (dwz niet overgaan op de erfopvolgers bij het overlijden van de huidige titularis indien ze vandaag erfelijk zijn). Om verdienstelijke landgenoten een blijk van waardering te geven vanwege de gemeenschap moeten de bestaande nationale orden geherwaardeerd worden en kan een nieuw instituut opgericht worden naar analogie met buitenlandse voorbeelden (bv. Légion d'honneur in Frankrijk).

H. Een nieuwe staatsstructuur

Vanuit onze liberale overtuiging en onze keuze voor een open samenleving geloven wij in de weg van de dialoog. Omdat dit de weg is die leidt tot een statshervorming in het belang van de mensen, ongeacht hun afkomst of woonplaats. Wij kiezen voor Vlaande-

ren én België, voor een daadkrachtige Vlaamse én federale overheid. Wat we willen doen, is lessen trekken uit de ervaringen van de afgelopen decennia en onze Belgische staat zo ordenen dat we in staat zijn om de uitdagingen van de 21ste eeuw het hoofd te bieden.

Begin februari hebben we onze visie op de staatshervorming vastgelegd op een studiedag. Onder de titel “De weg naar de Open Dialoog” legt Open Vld een totaalaanpak op tafel. Onze visie vertrekt vanuit duidelijke uitgangspunten. Open Vld wil meer autonomie voor Vlaanderen, maar ook een sterke federale overheid en meer samenwerking tussen de verschillende overheden. Open Vld bouwt verder op de zeven uitgangspunten van premier Verhofstadt. Het zijn deze zeven beginselen die de sokkel moeten vormen voor een volgende ronde in de staats-hervorming. De zeven uitgangspunten voor een efficiënte staatsstructuur zijn: 1. Eenvormigheid; 2. Subsidiariteit; 3. Samenwerking en convergentie; 4. Gelijke behandeling; 5. Financiële verantwoordelijkheid; 6. Solidariteit en 7. Een nieuw evenwicht tussen autonomie van de deelstaten en samenhang van de federatie.

Om tot een volgende ronde in de staats-hervorming te komen, pleit Open Vld ook voor een nieuwe aanpak. Open Vld kiest voor de methode van de dialoog, niet van de confrontatie. Ons allesomvattend voorstel voor een nieuwe staats-hervorming is geen dictaat waarmee we met tromgeroffel naar de verkiezingen gaan. We kiezen duide-

lijk niet voor separatisme of kaakslag-flamingantisme maar evenmin voor immobilisme of minimalisme. Met het voorstel ‘De weg van de open dialoog’ willen we op een rationele manier de efficiëntie en de daadkracht van onze federale staatsstructuur op alle niveaus verhogen. We kiezen doelbewust voor de weg van de haalbaarheid en de dialoog.

Open Vld wil een staats-hervorming met meer autonomie en meer samenwerking. De manier waarop ze die wil realiseren en de visie die zij op die staats-hervorming heeft is deze die beschreven staat in ‘De weg van de open dialoog’. Open Vld verzet zich tegen separatisme.

U vindt dit document op onze website.

Tot slot

Gelijke rechten voor mannen en vrouwen, bescherming van onze ethische grondrechten, de strijd tegen discriminatie, meer aandacht voor verenigingen en vrijwilligers, politieke vernieuwing en een nieuwe staats-structuur gebouwd op dialoog zijn de kernlijnen van dit eerste luik van ons programma.

Hoofdstuk 2

Actieve mensen

De globalisering en de horizontale economie scheppen nieuwe kansen om banen te creëren. Maar dan moeten we wel bereid zijn om de uitdagingen aan te gaan. Open Vld vindt daarom dat de drempels om te werken, te ondernemen en dus risico's te nemen drastisch verlaagd moeten worden. Daarom moeten de drempels die mensen passief en afhankelijk houden weggewerkt worden. De versoepeling van de arbeidsmarkt moet ervoor zorgen dat mensen niet alleen makkelijker een baan krijgen of kunnen creëren, maar ook dat ze zonder veel problemen van baan en statuut kunnen veranderen. Bovendien moeten de statuten tussen arbeiders en bedienden gelijkgeschakeld worden en de verschillen met de andere statuten (ambtenaar en zelfstandige) verkleinen zodat zij een gelijke bescherming genieten en de overstap gemakkelijker wordt.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De open samenleving' van 11/2'/07)

In maart 2000 stelden de staatshoofden en regeringsleiders in Lissabon als strategisch doel “van de Europese Unie in 2010 de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te maken die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang, met respect voor het milieu”.

Ons land heeft de afgelopen jaren vorderingen geboekt in de Lissabon-strategie. Een begrotingsoverschot werd gerealiseerd, de lasten op arbeid werden verlaagd, waardoor massaal jobs werden gecreëerd, het Generatiepact zette een trendbreuk in op de arbeidsmarkt, het concurrentie- en innovatievermogen van onze ondernemingen werd versterkt en de sociale zekerheid werd duurzamer gemaakt.

Open Vld wil dat de nieuwe regering op dezelfde ambitieuze wijze kiest voor de toename van de tewerkstellingsgraad in plaats van voor nieuwe belastingen. Daarom wil Open Vld dat de regering opnieuw streeft naar 200.000 nieuwe jobs. Deze legislatuur heeft immers duidelijk gemaakt dat deze ambitieuze doelstelling mits de juiste aanpak haalbaar is.

Het werk is dus nog niet af. De doelstelling is nog niet bereikt. En de wereld rondom ons staat niet stil. Onze economie ondergaat fundamentele veranderingen. Weg van haar vroegere,

eerder gesloten, verticale structuur naar een open, horizontale structuur. Standaardisatie, centralisatie en massaproductie maken plaats voor specialisatie, decentralisatie en gepersonaliseerde productie. Bedrijven opereren niet langer binnen nationale grenzen, maar binnen internationale netwerken. De vroegere grenzen tussen landbouw, industrie en diensten vervagen. De levenscyclus van producten wordt alsmaar korter. Netwerken van kleinere bedrijven met vlakke, in plaats van hiërarchische beslissingsstructuren, knabbelen aan de marktaandelen van mastodontbedrijven. Maar tal van barrières belemmeren vandaag nog de overgang naar de horizontale economie.

Daarom wil Open Vld de verticale barrières van de oude economie slopen: de beschotten op de arbeidsmarkt die de jobgroei bemoeilijken, de beschotten in onze geest die het ondernemerschap en de creativiteit beletten en de administratieve en fiscale beschotten die het ondernemen bezwaren.

Economische activiteit is de bron van alle welvaart en dus ook van welzijn. Maar voor Open Vld staat niet alles in het teken van economie en arbeid. Integendeel, tijd voor het gezin en ruimte voor persoonlijke ontwikkeling zijn uitermate belangrijk. De organisatie van onze economie en arbeidsmarkt moet ook daar op afgestemd worden.

A. Naar een flexibele en mobiele arbeidsmarkt

In 2006 is de werkgelegenheidsgraad in ons land gestegen tot 61,3%. De Lisbon-doelstelling bedraagt evenwel 70%. Er is dus nog een hele weg te gaan. Vooral het verhogen van de participatie van kansengroepen op de arbeidsmarkt moet ons toelaten de werkgelegenheidsgraad verder te verhogen.

Open Vld wil prioritair de ondervertegenwoordiging van vrouwen, ouderen, jongeren, nieuwe Vlamingen, personen met een handicap en laaggeschoolden op de arbeidsmarkt wegwerken. Niet door hen als groep te behandelen, maar door hun individueel kansen te geven.

Daartoe moet de werking van de arbeidsmarkt meer flexibel en mobiel worden. Sociale (vergrijzing), economische (internationale concurrentie) en technologische veranderingen (innovaties) noodzaken ons nieuwe combinaties te zoeken van flexibiliteit en zekerheid. Het Deense model van flexicurity kan daarbij inspirerend werken. Flexicurity staat voor de combinatie van een flexibele arbeidsmarkt met een sterke sociale 'zekerheid'. Soepele ontslagbescherming, hoge maar in de tijd beperkte werkloosheidsuitkeringen en een activerend arbeidsmarktbeleid gericht op vorming, opleiding en begeleiding naar de arbeidsmarkt vormen de

ingrediënten.

Een eerste domein dat vraagt om een hernieuwd balanceren van flexibiliteit en zekerheid betreft de organisatie van onze arbeidstijd. De rigiditeit die de arbeidstijd vandaag beheerst, leidt er toe dat mensen onvoldoende lang op de arbeidsmarkt actief blijven. Officieel werken we tot we vijftenzestig zijn, en dat achtendertig uren, iedere week, vijfenveertig jaar lang. Maar in de praktijk ligt de gemiddelde uitstapleeftijd uit de arbeidsmarkt onder de zestig jaar. In het licht van de vergrijzing is die vroege uitstap niet houdbaar. We zullen dus langer moeten werken. Dat is mogelijk, maar alleen als het ook soepeler kan. Daartoe moeten we overstappen naar een levensloopbenadering. Die benadering moet toelaten arbeid en gezin, arbeid en studie evenals arbeid en persoonlijke ontwikkeling tijdens verschillende levensfasen vlotter te combineren.

Open Vld kiest voor de bevrijding van de arbeidstijd en de overschakeling naar het concept van de "individuele loopbaanrekening". Op zo'n rekening moet een bepaald pakket uren verzameld worden om recht te hebben op een volledig pensioen. Maar men kan die uren verzamelen op eigen tempo. Wie beslist om het een bepaalde tijd wat kalmer aan te doen, kan dat, maar zal dan in een andere periode van het leven wat meer moeten werken om het nodige pakket aan uren te verwerven

of kan kiezen om genoeg te nemen met een lager basispensioen. Het minimum- of basispensioen is daarentegen een onontvreaubar recht vanaf 65 jaar.

Wie beslist om langer dan de vooropgestelde uren te werken, moet daar ook verhoudingsgewijze voor beloond worden.

De loopbaanrekening laat ook toe dat de barrièr tussen werk en vorming wordt gesloopt. De toenemende kennisintensiteit van onze economie heeft een snelle veroudering van kennis tot gevolg. Wie even wil uitstappen om zich bij of om te scholen, moet dit kunnen. Levenslang leren moet voorkomen dat de kennis verouderd en men daarom vervroegd het arbeidsproces moet verlaten. Tenslotte staat de loopbaanrekening ook in het teken van een vlotte combinatie van loopbaan en gezin. Wanneer ouders veel tijd en energie investeren in de opvoeding van hun kinderen heeft dat een hoog maatschappelijk rendement. De organisatie van de arbeidsmarkt moet die investering in jongeren mogelijk maken.

Het opvoeden van de kinderen en andere vormen van familiale thuiszorg kan als werkende uren mee in rekening worden gebracht op de individuele loopbaanrekening.

Op termijn moet de individuele loopbaanrekening de huidige stelsels zoals

loopbaanonderbreking, tijdskrediet, ouderschapsverlof, palliatief verlof en medische bijstand integreren.

Een tweede domein van de arbeidsmarkt waar we moeten zoeken naar een nieuwe balans tussen flexibiliteit en zekerheid vormen de huidige hoge ontslagkosten en -procedures. Onderzoek toont aan dat hoe hoger de ontslagkosten en hoe zwaarder de ontslagprocedures zijn, hoe geringer de jobmobiliteit en werkgelegenheidscreatie.

Open Vld wil de ontslagbescherming zo aanpassen dat werkgevers vlugger geneigd zullen zijn om mensen aan te werven. De ontslagbescherming moet de werkzekerheid voor alle werknemers verhogen. Werkzekerheid bestaat in de zekerheid dat mensen, onder andere middels een professionele begeleiding, vlot een vergelijkbare of betere job kunnen vinden.

Een derde aspect van de arbeidsmarkt die in de herbalancering van flexibiliteit en zekerheid van belang is, vormt de organisatie van de werkloosheidsverzekering. Tot voor kort kenmerkte ons land zich door een uniek stelsel van onbeperkt in de tijd toegekende werkloosheidsuitkeringen met een zwakke koppeling van de uitkering aan vorming, werkervaring en arbeidsbemiddeling. Landen die daarentegen kiezen voor een actief activeringsbeleid naar werklozen toe, in plaats van

werklozen passief en onbeperkt uitkeringen te garanderen, kennen hogere werkgelegenheidsgraden. Sinds 1 juli 2004 werd de RVA belast met de activering van het zoekgedrag naar werk van de volledig werkloze. In een eerste fase ging het enkel om werklozen jonger dan dertig. Op 1 juli 2005 werd de opvolgingsprocedure uitgebreid tot werklozen jonger dan veertig. Sinds 1 juli 2006 is de opvolgingsprocedure uitgebreid naar de werklozen jonger dan vijftig jaar. Conform de aanbevelingen van de OESO en het IMF moeten we evenwel een stap verder gaan.

Open Vld wil een hogere werkloosheidsuitkering in de eerste maanden, gepaard met een beperking in de tijd. De duur van de werkloosheidsuitkering is daarbij afhankelijk van het arbeidsverleden van de betrokkene. Tegelijkertijd wil Open Vld de werkzoekenden intenser ondersteunen in hun zoektocht naar werk.

Open Vld vindt het daarenboven geen taak van de vakbonden om dergelijke uitkeringen uit te betalen. Deze moeten volledig elektronisch worden uitbetaald.

Een andere kwestie die vraagt om een vernieuwde combinatie van flexibiliteit en zekerheid vormt de huidige rigiditeit in de loonvorming.

Open Vld wil binnen het sociaal overlegmodel meer ruimte creëren voor

gepersonaliseerde loonvorming. Ook het stelsel van werknemersparticipatie moet minder rigide gemaakt worden, zodat het kan uitgroeien tot een echt participatief instrument.

Een meer gepersonaliseerde loonvorming laat toe de lonen mee te laten evolueren met de productiviteit van de bedrijven en de werknemers. Bovendien maakt een gepersonaliseerde loonvorming het mogelijk jonge werknemers meer te belonen, ondanks hun beperkte anciënniteit.

Tenslotte wil Open Vld het onderscheid tussen arbeiders en bedienden opheffen. In de oude, verticale economie had dat onderscheid misschien een reden van bestaan, in een horizontale economie is ze totaal achterhaald.

Open Vld wil de afschaffing van het onderscheid tussen arbeiders en bedienden om tot een soepel eenheidsstatuut te komen voor arbeiders en bedienden.

B. Ondernemen, innoveren en internationaliseren

Onze economie moet de volgende jaren volop verder kunnen inspelen op de opportuniteiten die de globalisering en de kenniseconomie stellen. De overheid moet daarvoor de rand-

voorwaarden creëren. Het beleid moet flankeren, niet interveniëren. Ondernemingen nemen hun beslissingen steeds meer in een globaal perspectief en gaan op zoek naar locaties waar de ondernemingsvoorwaarden het meest gunstig zijn. In een open economie zoals de onze, is een volgehouden aandacht voor het concurrentievermogen een must. Diverse onderzoeksrapporten, waaronder dat van de Vlerick Leuven Gent Managementschool over de concurrentiekracht van de Vlaamse economie, tonen aan dat het concurrentievermogen van ons land versterkt kan worden door in te zetten op de drie productieve processen: ondernemerschap, innovatie en internationalisatie. In die analyses komt bovendien naar voor dat onze economie nog te veel vast zit in een strategie van prijsconcurrentie. In een globaliserende omgeving, waarin nieuwe economische spelers – China, Indië, Brazilië, Rusland,... - over belangrijke kostenvoordelen beschikken t.a.v. ons land, wordt kostencompetitiviteit steeds minder evident. In de toekomst zullen we vooral moeten inzetten op de kwaliteit van onze goederen en diensten en niet meer alleen op de prijs ervan. Daarom moet onze economie meer inzetten op kwaliteitsconcurrentie i.p.v. prijsconcurrentie. Ons concurrentievermogen zal in de toekomst meer moeten steunen op ons vermogen betere goederen en diensten te produceren waarvoor mensen bereid zijn een hogere prijs te betalen, ook in het buitenland.

Open Vld wil een groeistrategie gericht op kwaliteitsconcurrentie eerder dan op prijsconcurrentie. Stimulering van ondernemerschap, innovatie en internationalisatie vormen daartoe de hefboomen.

Ondernemerschap, innovatie en creativiteit vormen belangrijke bronnen van economische groei. Innovatie betreft het proces waarbij nieuwe ideeën vertaald worden in nieuwe producten, nieuwe processen of nieuwe diensten. Ondernemerschap is noodzakelijk om deze innovatieve inspanningen af te stemmen op marktopportunities en ze beter te valoriseren. En het is de creativiteit die de ideeën genereert die aan de basis liggen van zowel innovatie als ondernemerschap.

De horizontale economie draait bij uitstek op creatieve, zelfredzame, leergierige, innovatieve en ondernemende mensen. Een reden waarom ons land nog onvoldoende scoort op het vlak van ondernemerschap heeft zonder twijfel te maken met het risico-afkerig gedrag van de gemiddelde Belg. Onder meer via het onderwijs kan die risico-afkerigheid omgebogen worden naar risico-bereidheid. Daarom moet verder worden ingezet op de toenadering tussen ondernemen en onderwijs.

Open Vld wil een onderwijssysteem waarbij creativiteit en ondernemen een belangrijke plaats innemen. De eindtermen in het onderwijs moeten daartoe aangepast worden, onder meer

in samenspraak met het bedrijfsleven.

Ook binnen bedrijven moeten we creativiteit aanmoedigen. Elke werknemer kan, ongeacht zijn functie, via innoverende voorstellen bijdragen tot de competitiviteit van zijn onderneming. Om de innovatiecultuur in het bedrijfsleven te stimuleren kunnen werkgevers sinds vorig jaar een innovatiepremie aan creatieve werknemers toekennen. Die premies zijn vrijgesteld van belastingen en van sociale-zekerheidsbijdragen.

De voorwaarden waaronder die premies kunnen worden toegekend, zijn evenwel nog te stringent.

Open Vld wil de rigide voorwaarden voor het geven van fiscaal gunstige innovatiepremies aan creatieve werknemers afschaffen en de innovatiepremie omvormen tot een echt instrument voor het bevorderen van een innovatiecultuur binnen ondernemingen.

Een modecollectie ontwerpen, produceren en verkopen: er is veel creativiteit voor nodig, maar ook veel geld. Al staat België op modevlak internationaal zeer hoog aangeschreven, toch hebben nieuwe ontwerpers het zeer moeilijk om investeerders te vinden om hun collectie te laten produceren en verdelen. Open Vld wil daarom een regeling uitwerken, gebaseerd op de tax-shelter uit de filmindustrie. Een tax-shelter betekent dat een onder-

neming een fiscaal voordeel van 150 % op het geïnvesteerde bedrag geniet.

Om de mode-industrie in België te stimuleren en investeerders aan te trekken die hun collectie in ons land willen produceren en/of verdelen, wil Open Vld een tax-shelter voor de Belgische mode-industrie.

In het kader van de Lissabon-strategie engageerde ons land zich om 3% van het BBP te besteden aan onderzoek en ontwikkeling (O&O). In een snel veranderende economische wereld waar de levenscyclus van producten alsmaar korter wordt, spelen O&O en innovatie immers een sleutelrol. Twee handicaps moeten we verder wegwerken. Tachtig procent van de O&O uitgaven zijn in ons land geconcentreerd bij 12 tot 15 ondernemingen, waarvan een groot deel een buitenlands beslissingscentrum heeft. Het innovatiegebeuren is in ons land te sterk geconcentreerd rond de dochterondernemingen van buitenlandse ondernemingen. Daarnaast produceert ons innovatiesysteem veel kennis, doch te weinig economische meerwaarde. De vertaling van wetenschappelijke kennis naar te vermarkten producten en diensten blijkt te zwak.

Open Vld wil de kennistransfer tussen ondernemingen onderling en tussen het bedrijfsleven en kennisinstellingen bevorderen. De resultaten van wetenschappelijk onderzoek moeten

meer aansluiting zoeken op de markt, zonder het belang van kwaliteitsvol en efficiënt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek te minimaliseren.

De loonkosten voor kenniswerkers moeten verder worden verlaagd via een korting van 65% op de bedrijfsvoorheffing voor alle onderzoekers.

Menselijk kapitaal wordt essentieel in de horizontale kenniseconomie van morgen. Het hoger onderwijs, en met name de universiteiten, spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van dit menselijk kapitaal. Open Vld vindt dat de huidige structuur van onze universiteiten nog onvoldoende aanzet tot kwalitatief toponderzoek. Open Vld pleit voor meer autonomie voor universiteiten inzake het vastleggen van de criteria voor de selectie van haar studenten. De beloning van de hoogleraren en onderzoekers dient meer afhankelijk gemaakt van de geleverde prestaties. Concurrentie tussen universiteiten moet worden aangemoedigd en het private initiatief moet meer kansen krijgen, als motor van kennis en innovatie.

Open Vld weigert mee te stappen in doemscenario's die de klassieke industriële productie voor onze – te dure – gewesten afschrijven. Integendeel moet de overheid, zoals de afgelopen jaren, in onze traditionele sectoren blijven investeren. Via specifieke lastenverlagingen, zoals die voor nacht- en ploegenarbeid, die een sterke impuls

voor ondermeer de auto-industrie, de chemie en de textiel inhouden. Door maatregelen inzake overuren, die ondermeer de bouwsector een bijkomende stimulans geven. En met creatieve maatregelen inzake flexibiliteit zoals het plusminusconto. Daarnaast moeten creatieve maatregelen nieuwe activiteiten van hoge toegevoegde waarde aantrekken. Een voorbeeld hiervan is het wettelijk kader dat gecreëerd werd voor de paneuropese pensioenfondsen of de fiscaal gunstige behandeling van inkomsten uit octrooien, die een bijkomende troef is voor onderzoek en ontwikkeling.

Open Vld pleit voor een voortzetting van dit tweesporenbeleid, waarbij via creatieve maatregelen onder meer inzake fiscaliteit en arbeidsmarktbeleid zowel een aantrekkelijk industrieel beleid als een beleid gericht op toekomstgerichte nichemarkten van hoge toegevoegde waarde wordt gecreëerd.

Open Vld wil dat ons land de logistiek verder uitbouwt als één van de motoren van zijn economie. Open Vld vraagt investeringen enerzijds in een efficiënt netwerk van (lucht)havens en verbindingen met het achterland via spoor, binnenwater en weg; en anderzijds in de ontwikkeling van logistieke kenniscentra.

Open Vld wil alle ruimte blijven geven aan nieuwe veelbelovende technologieën zoals gen-, bio- en nanotechnolo-

gie die een belangrijke impact hebben op de economie en op de samenleving. Ook het onderzoek naar gecombineerde toepassingen van deze technologieën met inbegrip van de informatie- en communicatietechnologie moet worden gestimuleerd. Dit is absoluut noodzakelijk willen we onze welvaart en economische groei in de toekomst veilig stellen. Ook voor het milieu en de gezondheidszorg zijn volgehouden onderzoeksinspanningen op dit vlak noodzakelijk. Burgers en bedrijven moeten de volle vrijheid hebben om goederen die op deze nieuwe technologieën gebaseerd zijn, te consumeren of te produceren.

Open Vld wil de strijd tegen de maakindustrie, die nefast is voor een creatieve en innovatieve economie, resoluut opvoeren. Dit kan onder meer door betere bescherming van de intellectuele eigendom, waarbij het Europees patent een bijzondere plaats inneemt.

In een open economie vormt internationaal ondernemen een belangrijke bron van welvaart. De Belgische economie is gericht op export. Maar drievierde van onze export gaat naar de Europese Unie, en dan vooral naar Duitsland, Frankrijk en Nederland. We moeten de ambitie hebben ook te exporteren naar andere landen, om buiten de Europese Unie marktaandeel te winnen. Ook de federale diplomatieke diensten kunnen daartoe bijdragen door in de

uitoefening van hun taken meer aandacht te besteden aan economische aspecten.

Voor Open Vld kunnen de gewestelijke exportdiensten, in het kader van de bevordering van de internationalisering van ons bedrijfsleven, beroep doen op en samenwerken met de federale diplomatieke diensten om zo verdere inspanningen te leveren op het vlak van economische diplomatie.

C. Verlaging van de ondernemingskosten

De keuze voor een groeistrategie gericht op kwaliteitsconcurrentie betekent niet dat we geen aandacht moeten hebben voor de ontwikkelingen van de kosten die met ondernemen gepaard gaan. Daarbij is het belastingsysteem – zowel de fiscaliteit als de parafiscaliteit – een bepalende factor in het ondernemingsklimaat en het concurrentievermogen van een land. In internationale rangschikkingen zoals de Tax Misery Index, die de hoogste tarieven in de grote categorieën van belastingen (personenbelasting, vennootschapsbelasting, werkgevers- en werknemersbijdragen, BTW,...) sommeert, scoort ons land nog steeds te hoog.

Ondanks de verlaging van loonkosten de afgelopen legislaturen kampen onze bedrijven nog met een loonhan-

dicap t.o.v. onze voornaamste handelspartners: Duitsland, Frankrijk en Nederland. Volgens de CRB bedraagt de handicap die sinds 1996 werd opgebouwd 1,5%.

Open Vld wil een verdere lineaire verlaging van de loonkosten met minstens 2%. Dit zowel via de vermindering van de sociale bijdragen die deels kan worden gefinancierd met een verschuiving naar lasten op vervuiling, als via gematigde loonakkoorden, die voor de werknemer meer dan worden gecompenseerd door de invoering van een fair tax in de personenbelasting.

Naast de personeelskosten vormen ook de administratieve kosten, zowel in geld als in tijd, een belangrijk onderdeel van de ondernemingskosten. Omdat deze administratieve kosten niet alleen een barrière vormen voor wie wil ondernemen, maar ook een rem zetten op de verdere groei van bestaande ondernemingen, wil Open Vld deze administratieve kosten afbouwen. Onder meer door de uitbouw van de federale ondernemingsloketten en de Vlaamse unieke aanspreekpunten zijn de administratieve lasten voor ondernemers al sterk gedaald. Volgens een studie van het Planbureau is de administratieve kost voor de ondernemingen de voorbije legislatuur met 25% gedaald.

Open Vld engageert zich tot een verdere verlaging van de administratieve kosten met minstens 25%. De proce-

dures voor het afleveren van vergunningen worden verkort en het principe van de unieke gegevensaangifte gerealiseerd. Er moet bovendien een grondige vereenvoudiging van de fiscale en sociale wetgeving komen.

Een laatste belangrijke kost voor onze ondernemingen vormt de energiekost. De beste garantie voor competitieve energieprijzen vormt een eengemaakte Europese energiemarkt waar de concurrentie daadwerkelijk kan spelen.

Open Vld wil een eengemaakte geliberaliseerde Europese energiemarkt waar daadwerkelijke concurrentie zorgt voor competitieve energieprijzen in ons land. Een snelle realisatie van een transeuropees netwerk van hoogspanningsnetten is daartoe noodzakelijk, evenals een sterke Europese regulator.

De talrijke heffingen op energie betekenen een belangrijke kost voor onze ondernemingen.

Voor Open Vld dienen de heffingen op energie een duidelijk sturende functie te hebben in de richting van het bevorderen van alternatieve energie en rationeel energiegebruik. De inflatie aan federale, regionale en lokale heffingen dient te worden afgebouwd. Een eengemaakte distributienetstructuur dient effectief tot lagere energieprijzen aanleiding te geven. Niet een zo hoog mogelijk dividend voor de gemeenten, maar wel een zo gunstig mogelijke

prijs voor de gebruiker dient voorop te staan.

De horeca speelt in de Belgische economie een belangrijke rol. De Europese instanties zijn nooit ingegaan op het verzoek van onze Minister van Financiën om de diensten die worden verstrekt door de horeca-sector op te nemen in de lijst van diensten die aanmerking komen voor het verlaagde BTW-tarief voor arbeidsintensieve diensten. Open Vld is er nochtans van overtuigd dat de verlaging van het BTW-tarief de tewerkstelling in de horecasector een positieve impuls kan geven.

Open Vld stelt voor dat er bij de Europese instanties zou worden op aangedrongen een richtlijn uit tevaardigen die ertoe strekt de belasting over de toegevoegde waarde met betrekking tot kosten van logies, spijsen en dranken aftrekbaar te maken. Open Vld is verder van mening dat ons land er bij de Europese instanties moet blijven op aandringen om de toepassing van het verlaagd BTW-tarief voor de horeca mogelijk te maken. Op het vlak van de Directe Belastingen pleit Open Vld voor een snelle verhoging van het percentage van de restaurantkosten dat als beroepskost aftrekbaar is van de huidige 69% tot 75%. Evenwel wensen wij dat die verhoging slechts in werking treedt nadat met de horecasector een gedragscode is gesloten omtrent de fiscaliteit, de sociale zekerheid en de veiligheid van de voedselketen. Open Vld

vraagt dan ook dat zo spoedig mogelijk met de sector dergelijke gedragscode zou worden afgesloten.

D. Een marktwerkingsbeleid dat concurrentie bevordert en de gebruikers centraal stelt

Ons land krijgt van de internationale instellingen relatief goede punten inzake de openheid van zijn economie in het algemeen en zijn productmarkten in het bijzonder.

We hebben een slanke en daadkrachtige overheid nodig. Open Vld wil dat de overheid, in sectoren waar ze de “openbare dienstverlening” wil garanderen, in de eerste plaats haar rol als regulator speelt. Dat geldt onder meer voor openbaar vervoer, de post, telecommunicatie, energie, water. In die sectoren hangt de kwaliteit van de openbare dienst vooral af van de kwaliteit van de regulator. De uitvoering van de openbare dienst kan dan uitbesteed worden aan bedrijven die met mekaar concurreren binnen het kader dat de regulator vastlegt. Daardoor kan de overheid zich concentreren op de strategische keuzes en op de toegankelijkheid van de openbare diensten. Open Vld wil dat dienstenmarkten zoals het treinvervoer of de postbedeling verder opengaan, omdat meer

concurrentie leidt tot betere en goedkopere dienstverlening aan de gebruiker. Onze overheidsbedrijven dienen zich daarom nog meer dan vandaag het geval is voor te bereiden op deze onvermijdelijke liberalisering. Wel is het noodzakelijk dat er een gelijk speelveld wordt gecreëerd waardoor alle toetreders tot de Belgische markt dezelfde hoge standaard van dienstverlening moeten kunnen verzorgen. De normering en de controle op de veiligheid moeten steeds in handen van de overheid blijven.

Zo kan het bijvoorbeeld niet dat voor het spoorvervoer een nieuwkomer zich kan beperken tot het uitbaten van de lucratieve lijn Antwerpen-Brussel, terwijl de per definitie financieel weinig interessante maar maatschappelijk zeer relevante kleinere lijnen worden verwaarloosd.

Belgacom heeft nood aan een nieuw strategisch en industrieel partnership. De Staat kan in een hyperconcurrentiële omgeving geen referentieaandeelhouder blijven maar moet er voor zorgen dat elk industrieel project de nodige garanties bevat voor het huidige personeel, alsook op het gebied van de dienstverlening aan alle eindgebruikers. Door stelselmatig terug te treden uit het aandeelhouderschap, zal bovendien de regulator met nog meer gezag sturend kunnen optreden. Deze operatie moet gepaard gaan met een pax telecom, die een definitief einde

moet stellen aan de waterval van juridische processen die op dit moment de sector teisteren.

Open Vld wenst dat een nieuw strategisch en industrieel partnership de staat vervangt als referentieaandeelhouder.

De gebruiker/consument heeft recht op een optimale publieke en semi-publieke dienstverlening. Het stakingsrecht is een internationaal erkend grondrecht, dat als ultiem actiemiddel moet dienen om de rechten van de werknemers te vrijwaren. Het gebruik van dit stakingsrecht moet echter in verhouding staan tot het doel en mag er niet toe leiden dat gebruikers massaal worden gegijzeld in een conflict tussen werknemers en werkgevers. In deze materie dragen ook de werkgevers een grote verantwoordelijkheid. Zij moeten in adequate overlegstructuren voorzien om problemen tijdig te onderkennen en tot oplossingen te komen.

In de verlening van universele basisdiensten moet steeds een minimale dienstverlening voorhanden zijn. De overheid moet de instrumenten voorzien om, indien de levering van de basisdiensten aan de burgers in het gedrang komt, tot een minimale dienstverlening te kunnen verplichten.

Op federaal vlak werd de vestigingsreglementering aanzienlijk versoepeld (IKEA-wet, uitbreiding koopzondagen,

toeristische centra, afschaffing van een aantal “erkende beroepen”) om ter wille van de economische activiteit een grotere vestigings- en openingsvrijheid te creëren.

Open Vld wil een overheveling van de Wet op de handelsvestigingen naar de gewesten, zodat een geïntegreerd ruimtelijk ordenings-, vergunnings- en vestigingsbeleid kan worden gevoerd. Dit evenwel onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat niet mag worden geraakt aan de verwezenlijkingen van de versoepeling van de vestigingsreglementering.

Open Vld is van oordeel dat ondernemers veel vrijer hun openingstijden, prijzen en opleidingen moeten kunnen kiezen. Handelaars moeten in alle vrijheid kunnen bepalen op welke dagen en tot hoe laat zij hun handelszaak willen openhouden. In een concurrentiële omgeving moeten ondernemers vrij kunnen beslissen wanneer zij kortingen geven en hoe groot die zijn. De resterende prijzenreglementeringen moeten waar mogelijk verder worden afgebouwd. Wie een zaak wil starten moet dit kunnen zonder verplichte, algemene opleiding. Ook de drempels die worden opgeworpen door specifieke vestigingswetten (reisbureaus, immobiliënkantoren, ...) moeten kritisch tegen het licht worden gehouden en waar mogelijk afgebouwd.

Open Vld opteert voor de uitbouw van

een moderne en creatieve publieke sector. De overheid moet worden beschouwd als een onderneming die een kwaliteitsvolle dienstverlening aanbiedt. Om dit te realiseren moet het personeel in de publieke sector loon naar werken krijgen: wie goed presteert, wordt financieel beloond. Werknemers bij de overheid die voorstellen doen om hun dienst klantvriendelijker of efficiënter te doen werken, moeten beloond kunnen worden met een creativiteitsbonus.

E. Zelfstandig ondernemerschap waarderen

De voorbije jaren werden tal van maatregelen genomen om het zelfstandig ondernemerschap te stimuleren en de positie van zelfstandigen grondig te verbeteren. Dat was nodig, nadat de zelfstandigen decennia lang stiefmoederlijk werden behandeld. De regering kreeg daarvoor zelfs felicitaties van UNIZO-topman Karel Van Eetvelt: “Deze regering gaat eigenlijk vrij ver voor de zelfstandigen. Als ik vergelijk met wat er in het verleden gebeurd is, zijn er nu fundamentele stappen vooruit gezet. De zelfstandigen krijgen tien procent van de alternatieve financiering van de sociale zekerheid. Dat lijkt weinig, maar daarmee worden de budgetten voor sociale zekerheid van zelfstandigen gevoelig opgetrokken.

Zo kunnen hun kinderen tot twaalf jaar ook gratis naar de tandarts, krijgen vrouwen zwangerschapscheques om hen bij te staan in het huishouden en kan de ziekteverzekering de kleine risico's voor starters vanaf nu ook dekken. Starters moeten ook geen 130 euro inschrijvingskosten meer betalen, maar 70 euro. Ze zullen echter niet alleen minder kosten hebben, ook hun inkomen wordt beter gegarandeerd."

Er werd een volwaardig statuut voor de meewerkende echtgenoot ingevoerd, zodat de discriminatie - vooral ten nadele van de echtgenotes - werd weggewerkt. De faillissementsverzekering voor zelfstandigen werd opengesteld voor alle zelfstandigen, ook voor niet-handelaars. De maandelijkse uitbetaling werd opgetrokken van 6 tot 12 maand en het bedrag werd verhoogd tot het bedrag van het minimumpensioen van zelfstandigen. De ziekte-uitkeringen werden eveneens opgetrokken tot het niveau van het minimumpensioen. Het zwangerschapsverlof voor zelfstandigen werd intussen verlengd en versoepeld alsook werd het aantal zwangerschapscheques nog eens met de helft verhoogd, waardoor zelfstandigen op soepele wijze een equivalent hebben bekomen van het verlof voor werknemers.

Het minimumpensioen voor zelfstandigen werd met bijna 200 euro verhoogd. Op 1 april 2007 volgde een vijfde verhoging sinds 1 september

2004. Door deze verhogingen werd het verschil met werknemers gehalveerd. Op 1 december 2007 zal het minimumpensioen voor zelfstandigen gelijk zijn aan de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO). Het kan echter niet zo zijn dat een zelfstandige die door te werken en door bijdragen te betalen een minimumpensioen opgebouwd heeft slechts evenveel pensioen krijgt als iemand die niet gewerkt heeft.

[Open Vld wil de minimumpensioenen, de ziekteuitkeringen en de maandelijkse uitbetaling in het kader van de faillissementsverzekering van zelfstandigen stelselmatig verhogen tot ze het niveau van de respectievelijke minima van werknemers bereiken.](#)

Vanaf 1 juli 2006 zijn gepensioneerde zelfstandigen, met de laagste pensioenen, gratis verzekerd tegen de zogenaamde kleine risico's. Ook startende zelfstandigen moeten de eerste 18 maanden hiervoor geen bijdragen betalen.

[Open Vld wil de overige zelfstandigen verzekeren voor kleine risico's vanaf 1 januari 2008 en staat achter het unanieme voorstel van de zelfstandigenorganisaties om de financiering van deze verzekering te regelen.](#)

Complexe juridische regels mogen geen hinderpaal vormen voor het ondernemerschap.

Open Vld wil een radicale vereenvoudiging van de Belgische BVBA. Deze vennootschap moet via het internet op één dag kunnen worden opgericht. Het benodigde startkapitaal moet significant worden verlaagd.

De laatste jaren werden de aansprakelijkheidsregels voor ondernemingen en ondernemers talrijker en complexer. Die evolutie mag het ondernemerschap niet hypothekeren.

Open Vld wil de bestaande aansprakelijkheidsregels voor ondernemingen en bedrijfsleiders evalueren op hun effect op het ondernemingsklimaat.

F. Naar een toekomstgerichte land- en tuinbouw

Vlaanderen telt ongeveer 35.000 land- en tuinbouwbedrijven waarin meer dan 70.000 personen werken. Open Vld weigert dan ook mee te doen met de doemdenkers die in Vlaanderen geen toekomst voor de land- en tuinbouw meer zien. Ja, de land- en tuinbouw in Vlaanderen moet zich inschrijven in het internationaal beleid gericht op een meer rechtvaardige, eerlijke en vrije wereldhandel. Europa moet zich dan ook actief inzetten om protectionistische maatregelen af te bouwen. De Europese landbouwpolitiek moet verder hervormd worden, rekening

houdend met de brede maatschappelijke rol van de landbouwers die verder reikt dan louter voedselproductie. Ze heeft immers ook betrekking op het beheer van de open ruimte, het bewaken van de voedselveiligheid, dierenwelzijn en ons leefmilieu. Daarbij is het belangrijk voor ogen te houden dat nu reeds de grote meerderheid van de producten die door de Vlaamse land- en tuinbouw worden voortgebracht, géén voorwerp uitmaken van kunstmatige prijsbeïnvloeding.

Voor Open Vld is een marktconform land- en tuinbouwbeleid in een open wereldmarkt wel degelijk mogelijk. Op voorwaarde dat resoluut de kaart wordt getrokken van kwaliteitsproductie, innovatie en diversificatie.

Consumenten zijn wel degelijk bereid iets meer te betalen voor kwaliteitsvolle producten die volgens milieu- en diervriendelijke methoden geproduceerd worden.

Voor Open Vld kan de overheid via promotiecampagnes de vraag naar kwaliteitsproducten van eigen bodem stimuleren, evenals die van Vlaamse producten in het buitenland.

Onze streekeigen producten mogen zich terecht beroemen op hun kwaliteit en betrouwbaarheid. Daarom moet gegarandeerd worden dat de minimale kwaliteitseisen die opgelegd worden aan producten van eigen bodem, ook

gelden voor de ingevoerde producten. Zoniet wordt de concurrentie vervalst ten nadele van onze eigen land- en tuinbouw.

Maar ook op het vlak van innovatie en meer in het bijzonder het onderzoek naar nieuwe producten en diensten kan de overheid ondersteunen.

Open Vld wil de samenwerking tussen land- en tuinbouwbedrijven, kennisinstellingen en de agro-voedingsindustrie stimuleren. De kennisdoorstroming doorheen de hele productieketen moet verbeteren.

Open Vld wil zich niet defensief opstellen tegenover de opportuniteiten die de biotechnologie biedt. Integendeel, verschillende Vlaamse bedrijven zijn hier koploper in de wereld. Het debat over de Genetisch Gewijzigde Organismen (GGO's) moet dan ook gevoerd worden vanuit de kansen die ze biedt en niet alleen vanuit de mogelijke bedreigingen.

We zien ook innovatieve toekomstperspectieven voor de landbouwsector in de opwekking van groene energie: bio-diesel (persen en veresteren van koolzaad als vervanging van dieselolie), bio-ethanol (afkomstig uit zetmeel- en suikerhoudende producten zoals tarwe, maïs en suikerbieten en mengbaar met benzine) en biomethanisatie (energiewinning uit vergisting van biomassa).

Open Vld wil via een aangepaste accijnsregeling de energievernieuwing ondersteunen. De landbouwer kan als energiebouwer zo een bijdrage leveren tot het halen van de Kyoto-normen.

Daarbij moet wel rekening worden gehouden met de reeds zware investeringen in het kader van de milieuvergunningen, en mag dit niet leiden tot gedwongen investeringen die het landbouwbedrijf financieel in gevaar brengen. Het verbouwen van energiegewassen zoals koolzaad mag de reeds bestaande nood aan te verbouwen gronden niet in het gedrang brengen.

Naast innovatie is ook diversificatie belangrijk: het aanboren van nieuwe activiteitendomeinen. Ongeveer 46% van de Vlaamse oppervlakte wordt benut door de beroepsland- en tuinbouw. Diversificatie onderstreept het belang van toerisme, recreatie, landschapsbeheer en natuurbehoud.

Open Vld wil het ruraal ondernemerschap stimuleren. Vertrekkend vanuit de kernactiviteit landbouw kunnen nieuwe inkomstenbronnen aangeboord worden via landschaps- en hoevetoerisme, zorgboerderijen en natuurbehoud.

G. Het evenwicht tussen arbeid, gezin en persoonlijke ontwikkeling

Voor vele Vlamingen betekent de combinatie van het beroeps-, gezins- en vrijetijdsleven een dagelijks puzzelwerk. Open Vld wil gezinnen, in hun diverse verschijningsvormen, daarin maximaal ondersteunen.

Op de eerste plaats kiezen we voor maatregelen die voor meer flexibiliteit zorgen in de organisatie van de arbeidstijd en tijd voor gezin en privé. Open Vld streeft met andere woorden naar 'een loopbaan op maat', waardoor werknemers hun arbeidstijden meer in functie van de concrete behoeften en noden kunnen invullen, rekening houdend met zorg voor kinderen en ouderen. Zo zijn co-ouders bijvoorbeeld vragende partij om in de weken dat ze bij de kinderen zijn, minder lang te werken en in de weken waarin dit niet het geval is wat langer. Een belangrijk middel daartoe is de soepele invulling van de 38-uren werkweek. Het spreekt voor zich dat een dergelijke soepele invulling van de werkweek steeds in nauw overleg met de werkgever gebeurt. Zo blijven de organisatie, de productie en de continuïteit van de onderneming gewaarborgd.

Werknemers moeten hun wekelijkse arbeidsduur kunnen variëren. Werknemers moeten de mogelijkheid krijgen om extra vakantiedagen te sparen

door een tijd 9 of 10 uur i.p.v. 8 uur per dag te werken, dit in overleg met de werkgever. Kortom, overuren voor de kinderen of de persoonlijke ontwikkeling.

Open Vld wil dat alleenstaanden met kinderlast het recht krijgen om flexibele arbeidstijden aan te vragen zodat alleenstaande ouders arbeid en gezin beter op elkaar kunnen afstemmen.

De huidige formule van tijdskrediet en themaverloven (ouderschaps-, zorgen omstandigheidverlof) beantwoorden onvoldoende aan de wensen van beroepsactieven met kinderlast. Om arbeid en gezin beter op elkaar te kunnen afstemmen, verkiest Open Vld, in afwachting van de invoering van de individuele loopbaanrekening, de mogelijkheden om dit gefractioneerd op te nemen.

Open Vld wil dat de overheid mensen die hun loopbaan onderbreken duidelijk informeert over de gevolgen van deze beslissing. Zowel op vlak van hun carrièremogelijkheden, loonvorming als hun pensioenrechten.

Open Vld wil thuiswerkenden aanmoedigen om opnieuw beroepsactief te worden. Daarom moet het mogelijk zijn om het huwelijksquotiënt bij deeltijdse werkhervatting gedurende een overgangperiode omgekeerd evenredig met het percentage van het deeltijds werkrooster te blijven behouden.

Verder mag deeltijds werken in functie van de combinatie arbeid-gezinsleven geen taboe zijn. Creatieve formules maken het mogelijk een carrière en een gezin te combineren.

Open Vld wil een berekening van deeltijdse arbeid op jaarbasis mogelijk maken, waarbij men het hele jaar voltijds werkt, met uitzondering van de schoolvakanties, en het hele jaar door 80% wordt betaald.

Deze formule zal vele ouders toelaten om de schoolvakanties samen met hun kinderen door te brengen.

Tenslotte moeten mensen ook kunnen kiezen op welke manier ze hun werk beloofd willen zien.

Zo moet de werknemer de keuze krijgen tussen geldelijke beloningen zoals een eindejaarspremie of extra vakantiedagen.

Werknemers moeten ook de keuze krijgen tussen maaltijd- of dienstencheques die sowieso elektronisch moeten worden aangeboden.

In plaats van de werknemers te verplichten uren in de file te staan, moet je - binnen de grenzen van het haalbare - flexibele afspraken kunnen maken met je werkgever over waar en wanneer je werkt.

Kortom, Open Vld wil meer formules van thuis- en telewerken.

Het is belangrijk dat deze flexibele formules verzoenbaar zijn met de organisatie van de bedrijfsvoering. Vandaar dat de concrete uitoefening van de rechten van de werknemers in overleg met de werkgevers moet worden bepaald.

Naast een flexibelere invulling van de arbeidstijd en –verloning, gaat Open Vld resoluut voor een verdere uitbouw van gezinsondersteunende diensten. De dienstencheques blijven een belangrijk instrument voor een vlottere combinatie van arbeid, gezin en vrije tijd. De uitbesteding van tal van huishoudelijke taken is een belangrijk hulpmiddel om deze drievoudige dagtaak mogelijk te maken. Vandaag doen reeds vele Vlamingen beroep op het systeem van de dienstencheques voor huishoudelijke hulp, zoals poetsen en strijken. Maar er zijn nog tal van groei-mogelijkheden binnen dit systeem.

Open Vld wil het systeem van de dienstencheques uitbreiden naar huishoudelijke klussen en tuinonderhoud.

Kinderen opvoeden brengt kosten met zich mee. Via het stelsel van de kinderbijslagen en fiscale voordelen voor kinderen ten laste, ondersteunt de overheid de gezinnen. Voor Open Vld is elk kind gelijk, ongeacht het beroepsstatuut van de ouders.

Open Vld wil een gelijke gezinsbij-slag en leeftijdstoelag voor elk kind

ongeacht het sociaal statuut van zijn ouders.

Het maatschappelijk belang van kinderopvang is erg groot. Voor Open Vld is kinderopvang een basisvoorwaarde die bijdraagt tot een hogere arbeidsparticipatie, die een betere combinatie van arbeid en zorg ondersteunt, die de economische zelfstandigheid van vrouwen verhoogt, en de integratie van kinderen uit verschillende sociale achtergronden bevordert. Kwalitatief hoogwaardige kinderopvang moet overal en in voldoende mate toegankelijk zijn voor allen die door werk, studie, bijscholing en vrijwillige zorgarbeid aan de samenleving meewerken. In veel gemeenten en regio's is er een structureel tekort aan kinderopvang. Vaak moeten ouders maanden voor de geboorte – soms nog vóór ze zwanger zijn - op 'jacht' naar een kinderopvangplaats. Het structureel schaarse aanbod leidt er ook toe dat ouders vaak al blij zijn dat ze een opvangplaats hebben gevonden, ook al beantwoordt die opvang niet 100% aan hun behoeften. Of, erger nog, ook al vertrouwen ze niet 100% op de kwaliteit. Open Vld stelt een "impulsprogramma voor kinderopvang" voor, met een dubbel spoor: enerzijds met maatregelen die gericht zijn op het vergroten van het aanbod en anderzijds met maatregelen die zich richten op de kwaliteit van de kinderopvang. Zodoende kunnen met de beschikbare budgetten meer opvangplaatsen gerealiseerd worden.

Open Vld wil in de eerste plaats dat ouders een kinderopvang kunnen kiezen die het beste aansluit bij de specifieke wensen en omstandigheden van ouders en kind. Ouders die bijvoorbeeld laat werken, zoals cassières in de supermarkt of verplegers in een ziekenhuis, hebben andere noden dan ouders die lesgeven of die vaste shiften draaien. Niemand zeult graag zijn kinderen mee, op de achterbank, de file in. Sommige ouders willen graag routine en discipline voor hun kinderen. Andere kinderen hebben misschien veel ruimte en rust nodig. De zorg voor je kind sta je alleen af, als je er gerust in kan zijn dat je kind in goede handen is. Dat het wordt opgevoed en verzorgd zoals jij dat wilt. Daarom moet er meer ruimte komen voor een persoonlijke benadering en moet het kind en niet de instelling centraal staan.

De eerste aanzet tot kinderopvang-opmaat is reeds gegeven met de invoering van dienstencheques voor kinderopvang voor éénoudergezinnen.

[Open Vld wil het systeem van flexibele kinderopvang verder uitbreiden door ook tweeverdieners de mogelijkheid te geven om dienstencheques aan te wenden voor de kinderopvang aan huis.](#)

De dienstencheques maken het mogelijk om kinderen in hun eigen vertrouwde omgeving op te vangen. Dienstencheques bieden een flexibele

en occasionele oplossing, maar zijn voor Open Vld geen exclusieve werkwijze. Ook in collectieve opvanginitiatieven zoals crèches of mini-kribbes, moet meer ruimte zijn voor de wensen van ouders en kinderen. Opvangvoorzieningen zijn er voor de kinderen, niet omgekeerd. Open Vld stelt het kind en zijn ouders centraal en stelt daarom voor om aan alle ouders meer keuzemogelijkheid te garanderen. Zij moeten kunnen onderhandelen met de kinderopvanginstelling, bijvoorbeeld over openingstijden of over het aangeboden serviceniveau.

Open Vld wil afstappen van de complexe subsidiestructuur van instellingen in de kinderopvang. Wij vinden dat ouders zelf moeten kunnen beschikken over een persoonsgebonden of kindgebonden budget voor de financiering van de kinderopvang. Ouders en kinderopvanginitiatieven zitten dan als gelijkwaardige partners rond de tafel om te komen tot een akkoord over de inhoud en voorwaarden van een kinderopvangaanbod op maat.

Deze directe financiering van de ouders vergroot de keuzevrijheid en de autonomie van de gezinnen. Zij zal leiden tot een verruiming van het aanbod aan opvangvoorzieningen. Ondernemerschap in de sector zal worden gestimuleerd. Ouders hebben immers een budget te besteden. Particuliere opvanginitiatieven op maat zullen ontstaan, tegen een lagere kost dan de huidige gesubsidieerde initiatieven.

Bovendien is de financiering van de kinderopvang voor alle kinderen gelijk, en niet meer afhankelijk van de toevallige keuze voor een gesubsidieerd kinderdagverblijf, een zelfstandige minicrèche of een onthaalgezin.

Voor Open Vld moet het kind steeds centraal staan in de kinderopvang. De transacties tussen ouders en kinderopvanginstellingen moeten daarom steeds onderworpen zijn aan duidelijke kwaliteitscriteria. Kwaliteitsgaranties moeten geboden worden op het vlak van huisvesting, veiligheid, opleidingseisen van personeel, pedagogische aanpak, informatieverstrekking aan de ouders. De overheid heeft de taak om het naleven van deze kwaliteitseisen systematisch te controleren. Ook de ouders zelf krijgen een rol toegekend in het beoordelen van de kwaliteit van de geboden opvang.

Ouders moeten er door het toezicht van de overheid en door de evaluatie van andere ouders op kunnen rekenen dat de geboden kinderopvang aan alle kwaliteitseisen voldoet. Ouders kunnen hun persoonsgebonden budget kinderopvang aanwenden voor het betalen van de kinderopvangkosten bij alle gecertificeerde aanbieders van kinderopvang die aan de kwaliteitseisen voldoen. Zowel non-profitorganisaties, lokale besturen, zelfstandigen als ondernemingen kunnen een kinderopvangaanbod realiseren en daarover met ouders onderhandelen en overeenkomsten afsluiten.

Tot Slot

Meer en betere jobs dankzij een meer flexibele en mobiele arbeidsmarkt, hogere economische groei door in te zetten op ondernemen, innoveren en internationaliseren, verlaging van de ondernemingskosten en een beter evenwicht tussen arbeid, gezin en persoonlijke ontwikkeling zijn de kernlijnen van dit tweede luik van ons programma.

Hoofdstuk 3

Weerbare mensen

Voor Open Vld heeft iedereen recht op een menswaardig bestaan, met maximale kansen op zelfontplooiing. De basis voor weerbaarheid ligt onder meer in het onderwijs. Vandaar dat daadwerkelijke onderwijs- en vormingskansen voor iedereen een prioriteit moeten zijn. Open Vld staat tevens voor een sterke en goed werkende sociale zekerheid, die stoelt op rechtvaardigheid en intermenselijke solidariteit. Die sociale zekerheid moet zo worden georganiseerd dat ze mensen in de eerste plaats ondersteunt in hun mogelijkheden om hun lot in eigen handen te nemen. Dit systeem van sociale zekerheid moet meer dan ooit mensen toelaten om bestaanszeker te zijn, een job te vinden, voor zichzelf in te staan en vooruitgang te boeken in plaats van mensen te betuttelen of afhankelijk te maken. Een sociale zekerheid moet mensen ondersteunen die hulp behoeven, maar tegelijk alle mensen maximale kansen bieden op zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De Open samenleving van 11/02/07)

Iedereen heeft recht op vrijheid en zelfbeschikking. Toch leven veel mensen door hun beperkingen in onvrijheid: denk maar aan arme mensen, zieken of personen met een handicap. Open Vld strijdt voor maximale keuzemogelijkheden voor iedereen, ongeacht zijn of haar economische, sociale, fysieke of mentale toestand. Open Vld wil mensen kansen geven en emanciperen, kortom empoweren in plaats van ze te betuttelen. Met medelijden alléén koop je niets. Open Vld wil mensen weerbaar maken, ze een echte plaats geven in onze maatschappij. We geloven in de kracht en de mogelijkheden van elk individu.

Zonder sociale rechtvaardigheid is de open samenleving een illusie. Onze sociale zekerheid is een vangnet dat ervoor zorgt dat kwetsbaar zijn niet 'fataal' of 'onomkeerbaar' is. Een vrije maatschappij is een solidaire maatschappij, waar sterke schouderders zich ook onder de toekomst van de zwakkeren zetten. Toch help je niemand vooruit door alleen mee te leven. Je moet ook zorgen dat mensen mee kunnen doen! Bovenop de garantie van de sociale zekerheid durven we investeren in hefboomen waarmee mensen een beter bestaan kunnen opbouwen. Al wie zwakker is of met een handicap aan de start verschijnt, moet een duwtje in de rug krijgen; een schouderklop en een aanmoediging om de wedstrijd die het leven is te volbrengen. Meedoen is belangrijker dan winnen. Aan de zijkant

staan geen optie. De kwetsbare mensen in onze samenleving moeten zowel sociaal als economisch weerbaarder gemaakt worden zodat ze in staat zijn om eigen, vrije keuzes te maken. Actief zijn, een taak opnemen, of een job uitoefenen : dat is de beste bescherming tegen kwetsbaarheid en armoede. Engagement doorbreekt het isolement.

Vandaag denkt men teveel in termen van 'actief' of 'niet-actief'. Of gaan we uit van tegenstellingen die 'goed' zijn of 'slecht'. Die visie is achterhaald. Onze visie op weerbaarheid, engagement en werk is geen zwart-wit-verhaal maar een verhaal van heel veel kleuren en tinten. Bij elke mens hoort een eigen pallet aan sterktes en zwaktes. Sommige mensen zijn bijvoorbeeld altijd onafhankelijk geweest, maar zijn dat nu niet meer. Anderen hebben een leven lang verzorging nodig. Nog anderen willen graag hun leven in eigen handen nemen, maar weten gewoon niet hoe. Elk verhaal verdient een eigen aanpak. Werk maken van weerbaarheid is maatwerk, geen one-fits-all. Het Open Vld-pleidooi voor weerbare mensen is veel meer dan het mantra van een job of economische welvaart. Het is ook een pleidooi voor welzijn door het creëren van toegevoegde waarde. Die toegevoegde waarde kan zowel materieel als immaterieel zijn. Voor heel wat mindervaliden of mentaal gehandicapten is een job immers geen oplossing. Maar zelfs dan moeten zij zich kunnen engageren, mogen meewerken; ook als

dat geen verschil maakt in het economische eindresultaat, want alleen engagement doorbreekt het isolement. Sommige mensen kunnen wel werken, maar moeten via sociale tewerkstelling de kans krijgen om op een ander tempo hun eigen talenten, aanpak en vaardigheden te ontdekken. En misschien behoren ze dan op termijn bij de grote groep die voltijds en performant een job uitoefent. Iedereen moet zich kunnen engageren naar eigen vermogen, want alleen op die manier kunnen mensen groeien en telt iedereen mee.

Niemand kiest er voor arm te zijn of ziek, of kwetsbaar. We moeten de negatieve spiraal doorbreken. Ons verhaal over emanciperen, kansen geven en activeren botst niet met het krijgen van een uitkering of sociale bescherming, integendeel ze versterken elkaar. De beschavingsgraad van een samenleving meet je af aan hoe ze omgaat met de meest zwakken.

A. Naar een integrale aanpak van (kans)armoede

In de jaren '70 definieerde men armoede in termen van een gebrek aan inkomen. Ondertussen is duidelijk dat arm zijn veel meer is dan geen geld hebben. Het betekent ook geen woning vinden en geen (gezond) eten kunnen kopen. Ziek zijn maar niet naar de dokter kun-

nen gaan. Tandpijn hebben maar geen geld hebben voor de tandarts. Arm zijn wil zeggen dat er in je leven geen plaats is voor extra's. Geen nieuwe boekentas voor de kinderen, geen uitstap naar de bioscoop, geen cadeautjes als je jarig bent. Geen verwarming als het koud is. Geen sport en geen vakantie. Geen vrienden om al deze dingen mee te doen. Geen uitzicht op een toekomst, vaak zelfs generatie na generatie. Veel mensen in armoede groeiden op in armoede en geven die armoede ook door aan hun kinderen. Het lijkt hen onmogelijk om die spiraal te doorbreken.

Het probleem van armoede is heel ingewikkeld en hapklare oplossingen liggen niet voor het grijpen. Alleen een gecoördineerde en geïntegreerde aanpak werkt. Armoedebestrijding gaat om inkomen én werk én huisvesting én onderwijs én gezondheid én insluiting. Het volstaat niet om armoede te bestrijden door alleen een minimumbedrag uit te keren. Van een uitkering alléén kunnen mensen niet leven, alleen overleven. Mensen kunnen hun leven slechts ontwikkelen als ze over individuele vrijheden beschikken.

Open Vld wil een geïntegreerde aanpak van de armoedeproblematiek. Die vertrekt van het voorzien in een inkomen, via een uitkering naar een actieve job. De geïntegreerde aanpak pakt tegelijkertijd problemen aan inzake huisvesting, onderwijs, gezondheidszorg en deelname aan de samenleving.

We besteden bijzondere aandacht aan het inzetten van ervaringsdeskundigen bij de overheid en aan het stimuleren van inspraak van de mensen die in armoede leven. We willen mensen zelf leren het woord te nemen, op te komen voor hun rechten, initiatieven die van onderuit komen stimuleren en projecten waarmee mensen voor zichzelf of hun buurt of wijk nieuwe kansen willen creëren. Open Vld wil naast het inzetten van ervaringsdeskundigen bij de overheid ook de kansarmen betrekken bij het armoedebeleid met het oog op het vinden van oplossingen voor de problemen van kansarmen.

B. Werken als bron van erkenning en inkomen

Uit cijfers die de Europese Commissie recent bekend maakte, blijkt dat 28% van de werkloze Belgen in armoede leeft. En één kind op de acht (13,5%) groeit op in een gezin waar niemand werkt. Van de Belgen die een job hebben leeft daarentegen 4% in armoede. Je bent arm als je een (equivalent)inkomen hebt dat lager is dan 60% van het nationaal mediaan equivalent inkomen. Als deze cijfers iets aantonen, dan is het wel dat een job de beste garantie biedt op ontwikkeling. Een job hebben is véél meer dan alleen een inkomen. Je telt erdoor ook mee in de samenleving. Je doet mee,

je krijgt er erkenning voor. Werken is stimulerend voor de eigenwaarde.

Toch is een job geen waterdichte garantie tegen armoede. Ook werkende mensen kunnen arm zijn. In ons land zijn dat vooral de laaggeschoolden. Zij verdienen erg weinig op de reguliere arbeidsmarkt, geraken moeilijk aan een vaste job en komen regelmatig in een uitkeringsstelsel terecht. Onze uitkeringsstelsels zijn gekenmerkt door “financiële vallen”: de werkloosheidsval, de inactiviteitsval, de lageloonval. De overstap van niet-werken naar werken leidt in ons land nog al te vaak tot financieel verlies of een te klein financieel voordeel, waardoor niet-werken aantrekkelijker wordt dan werken. Voor Open Vld is dat onzin. Werken moet lonend zijn!

Open Vld wil daarom de overgang van niet-werken naar werken of van minder naar meer werken niét laten leiden tot een plots verlies aan sociale voordelen waarop men recht had. Wie een job aanneemt, verliest op dit moment bijvoorbeeld de verhoogde kinderbijslag. Dat is de wereld op zijn kop. Het zijn in de eerste plaats werkende ouders die extra kosten hebben voor opgroeiende kinderen en die de verhoogde kinderbijslag goed kunnen gebruiken op het moment dat ze in de arbeidsmarkt stappen. Denk bijvoorbeeld aan verplaatsingskosten of kinderopvang... Mensen die uit het uitkeringsstelsel

in een job stappen, komen ineens ook niet meer in aanmerking voor een sociale woning of studietoelagen, of een aanvullende tegemoetkoming in de gezondheidszorgen. De rechten op deze sociale voorzieningen mogen voor Open Vld niet in één klap wegval- len. Daarom wil Open Vld de sociale voordelen koppelen aan het inkomen en niet langer aan het sociaal statuut zoals bijvoorbeeld de werkloosheid. Op die manier blijven mensen met een laag inkomen hun sociale voordelen behouden.

[Open Vld wil de werkloosheidsvallen voor de laagste lonen bestrijden door sociale voordelen te koppelen aan het inkomen in plaats van het sociaal statuut. De extra kosten die gepaard gaan met het zoeken naar en het aanvaarden van een job moeten kunnen gecompenseerd worden.](#)

Soms blijkt de overgang van niet-werken naar werken of van weinig naar meer werken fiscaal en parafiscaal bestraft te worden. Door een job te aanvaarden of meer uren te werken, moet men vaak meer belastingen betalen, waardoor het financieel voordeel volledig of gedeeltelijk verdwijnt.

[Open Vld wil dat werken in elke situatie loont. Daarom wil Open Vld het systeem van de werkbonus uitbreiden. Die bonus houdt voor lage lonen een vermindering van de werknemersbijdragen aan de sociale zekerheid in en](#)

[doet het netto-loon toenemen.](#)

Een andere hinderpaal die vele laaggeschoolden in hun uitkeringsafhanke-lijkheid houdt, betreft de zgn. ‘productiviteitsval’. Die val doet zich voor wanneer werkzoekenden onvoldoende productief blijken te zijn in verhouding tot de kost die ze betekenen voor een werkgever. Wanneer de loonkost van een werknemer immers hoger uitvalt dan zijn opbrengst (de productiviteit van de werknemer) zal een werkgever niet tot een aanwerving overgaan. De oplossing bestaat hier in het verlagen van die kost van de aanwerving voor de werkgever. Dat kan door een specifieke lastenverlaging aan de werkgever toe te kennen in geval van aanwerving van een laaggeschoolde. Het beleid dat daartoe in de vorige legislatuur werd opgestart, moet versterkt worden.

[Om werkgevers te stimuleren laaggeschoolde werknemers aan te werven dienen de werkgeversbijdragen op de laagste lonen verder verlaagd te worden.](#)

Soms is niet-werken geen kwestie van niet-willen maar van niet of moeilijk kunnen. Daarom moeten we een sociale economie uitbouwen die het toelaat om op een gestructureerde manier en in een aangepaste omgeving tewerkgesteld te worden. Sociale economie mag niet stiefmoederlijk behandeld worden, maar moet uitgroeien tot een volwaardige tak van onze economie.

Sociale economie biedt de unieke kans aan mensen om zich te ontplooiën door middel van arbeid en sociaal contact.

Open Vld wil een betere professionele omkadering en een meer structurele financiering van de sociale economie, met het oog op het vergroten van het schaalniveau van deze sector. Een drastische administratieve vereenvoudiging moet de flexibele activering van mensen die moeilijk kunnen tewerkgesteld worden aanzienlijk doen toenemen. Er moet meer nadruk komen te liggen op de doorstroming naar én samenwerking met de reguliere economie.

In het kader van activering past ook het systeem van de dienstencheques voor huishoudelijk werk. Dit stelsel is er op korte termijn in geslaagd, mede dankzij een subsidiëring door de overheid, dertigduizend mensen aan het werk te krijgen in het officieel circuit. Vooral laaggeschoolde vrouwen vonden hun weg naar de arbeidsmarkt dankzij de dienstencheques. Zij zitten vandaag in het witte circuit en genieten sociale bescherming.

Open Vld wil het stelsel van de dienstencheques uitbreiden tot klein tuinonderhoud en huishoudelijke klussen. Op die wijze kunnen duizenden nieuwe jobs gecreëerd worden.

Jonge werklozen mogen voor Open Vld niet aan hun lot worden overgela-

ten. Nu hypothekeert men de toekomst van jonge schoolverlaters door hen een aantal maanden aan hun lot over te laten. Als ze na driekwart jaar nog geen job gevonden hebben, krijgen ze van de overheid een wachtuitkering. Zo komt het dat jongeren, die nog nooit gewerkt hebben en vaak geen enkel diploma of kwalificatie hebben, toch een uitkering in het kader van de werkloosheidsverzekering kunnen krijgen. We bewijzen die jongeren echter geen dienst door hun enkel het geld van de wachtuitkering toe te stoppen. Integendeel, we moeten hen weerbaar maken door de uitkering te koppelen aan de verplichting om een stage of werkervaring op te doen. Bovendien heeft de wachttijd op zich niet veel zin. Zo gaat er kostbare tijd verloren. Het is veel beter om jonge mensen snel bij de kraag te vatten en actief naar een job toe te leiden. De directe en onmiddellijke aanpak die aan de basis ligt van het jongerenbanenplan in 13 Vlaamse steden, wordt daarom best in heel Vlaanderen de regel. Open Vld wil jonge werklozen niet passief laten wachten op een uitkering. Jongeren moeten zo snel mogelijk geactiveerd en actief begeleid worden in hun zoektocht naar een job.

Als het vinden van een job na een tijdlang intensief zoeken niet lukt, hebben jongeren niet langer recht op een wachtuitkering, maar wél op een activeringsbudget dat beperkt is in de tijd. Open Vld koppelt de toekenning van dit activeringsbudget voor jongeren die

nog nooit gewerkt hebben, aan het volgen van een nieuwe opleiding of een stage of het opdoen van competenties die nodig zijn op de arbeidsmarkt.

Voor veel mensen uit kansengroepen is interim-arbeid de toegang tot een volwaardige baan. Bijna de helft van de mensen stromen door naar een job met een langlopend contract. Toch is interimarbeid bij de overheid nog steeds verboden. En dat terwijl heel wat nieuwe Belgen via interimarbeid doorstromen naar een duurzame job.

Open Vld wil interimarbeid bij de overheid voor alle vervangingen van ambtenaren en bij tijdelijke vermeerdering van werk mogelijk maken. Op die manier krijgen ook kansengroepen, die sterk vertegenwoordigd zijn bij de groep interimwerkers, de mogelijkheid hun diensten aan te bieden aan de overheid. De overheid kan zo haar voorbeeldfunctie inzake het bevorderen van diversiteit ook echt waar maken. Interimarbeid moet bovendien erkend worden als opstap naar de reguliere arbeidsmarkt (het zogenaamde vierde motief). Tegelijkertijd zijn bijkomende waarborgen aangewezen voor de sociale bescherming van de interimarbeider.

We moeten vermijden dat langdurig werklozen in een negatieve spiraal terecht komen, met defaitisme en een negatief zelfbeeld tot gevolg. Langdurig werklozen moeten opnieuw (zelf)vertrouwen krijgen door de han-

den uit de mouwen te steken. Via een systeem van buurtjobs of buurttaken kunnen we hun opnieuw verantwoordelijkheid en eigenwaarde geven. Buurttaken doe je – het woord zegt het zelf – waar kleine taken nuttig zijn in je buurt. Bij verenigingen bijvoorbeeld, die helpende handen kunnen gebruiken bij het onderhouden van (sport)terreinen, of bij de organisatie van culturele of andere recreatieve activiteiten. Buurtjobs zijn er ook in de plaatselijke bibliotheek of het sociaal centrum van de wijk. Het zijn ook jobs als stadswacht, of voor het onderhoud van een park of een plein. Ook in de zorgsector kunnen buurttaken vervuld worden: denk bijvoorbeeld aan boodschappen doen voor bejaarden. Er zijn ook tal van eenvoudige klussen in scholen of verzorgingsinstellingen die door langdurige werklozen kunnen gedaan worden.

Buurttaken vervullen is geen verhaal van werklozen straffen, wèl van kansen geven. De buurtjob is vaak de opstap naar een reguliere job.

Open Vld wil een systeem van buurtjobs en buurttaken invoeren voor langdurig werklozen. Zij krijgen hiervoor een vergoeding gelijk aan hun laatste werkloosheidsuitkering. Hierdoor krijgen ze opnieuw verantwoordelijkheid en nemen ze actief deel aan de maatschappij. Een buurtjob moet een opstap zijn naar het reguliere arbeidscircuit.

C. Nood aan betaalbare en goede huisvesting

Ongeveer 75% van de Vlamingen is eigenaar van zijn woning. Die eigendom vormt een belangrijke bron van sociale bescherming. Daarom zal Open Vld de politiek van stimulering van eigendomsverwerving onverkort verder zetten.

Maar we moeten ook erkennen dat niet iedereen in staat zal zijn een eigen woning te verwerven. Vandaar het belang van een goed uitgebouwde sociale huisvestingssector evenals van een bloeiende private huurmarkt.

Voor Open Vld dienen gezinnen met de meest precaire inkomens steeds prioritair te zijn in de sociale huisvesting. Maar sociale woningbouw mag zich niet louter tot deze doelgroep beperken. Een goede sociale mix zorgt immers voor een grotere leefbaarheid in de buurt. De toegang tot de sociale huisvesting is idealiter een passage naar een grotere financiële onafhankelijkheid en tot het verwerven van eigendom.

Meer dan de helft van de particuliere huurwoningen in het Vlaamse Gewest wordt verhuurd voor een maandelijkse huurprijs tussen 250 euro en 500 euro. Iets meer dan een kwart wordt verhuurd voor minder dan 250 euro. Er zijn grote regionale verschillen. In het

allerlaagste segment van de huurmarkt bestaan ontegensprekelijk wanverhoudingen tussen prijs en kwaliteit. Aan de onderkant van de huurmarkt worden woningen van ondermaatse kwaliteit verhuurd tegen te hoge prijzen. En het zijn juist de zwakste sociaal-economische groepen die in dit marktsegment terecht komen. In dat geval verpaupert de huurmarkt: alleenstaanden, werklozen en bestaansonzekere huishoudens zijn hier oververtegenwoordigd.

De reden waarom er te weinig huurwoningen van voldoende kwaliteit op de markt zijn, heeft alles te maken met het feit dat investeren in huurwoningen vandaag niet rendeert. Daarom blijven private investeerders weg, zijn er te weinig kwalitatieve huurwoningen en stijgen de huurprijzen. De beste sociale politiek is een beleid dat investeren in private huurwoningen opnieuw aantrekkelijk maakt. Daartoe zijn twee maatregelen nodig. Ten eerste dient wie investeert in de renovatie van een woning daartoe fiscaal gestimuleerd te worden. Op die wijze stijgt het rendement van die investering. Ten tweede dienen de zwakste inkomensgroepen te worden ondersteund door een stelsel van huursubsidies. Die zal hen in staat stellen een maandelijkse huurlast te kunnen betalen, waardoor ze vlotter een verhuurder zullen vinden.

Open Vld wil de private huurmarkt stimuleren door een algemene BTW-verlaging naar 6% voor vernieuwbouw

en door de fiscale aftrek uit te breiden voor de bouw en de renovatie van woningen. Dit kan gecombineerd worden met de toekenning van huursubsidies via sociale verhuurkantoren, onmiddellijk ten voordele van de zwakste huurders. Ter stimulering van de bouw van nieuwe woningen wil Open Vld streven naar een algemene verlaging van het BTW tarief tot 6%. Open Vld wil onderzoeken of in de toekomst de BTW op bouwdiensten helemaal kan worden afgeschaft.

Helaas vallen in ons land een aantal mensen nog volledig uit de boot, daklozen die zelfs niet over de meest elementaire huisvesting beschikken. Zij zijn in een vicieuze cirkel terechtgekomen die moeilijk te doorbreken valt. Zonder vast adres is het bijzonder moeilijk te solliciteren en aan werk te geraken, zelfs het beroep doen op de sociale bijstand of de sociale zekerheid wordt dan problematisch.

Er bestaan in ons land verschillende opvangmogelijkheden voor daklozen, maar die blijken vaak georganiseerd volgens regels, op maat geschreven van mensen die reeds geïntegreerd zijn.

Open Vld wil een flexibele opvang voor daklozen zodat zij uit de vicieuze cirkel van de armoede kunnen geraken. De uitbouw van een systeem van noodwoningen kan daartoe bijdragen.

D. De wortels van de armoede bestrijden: het belang van vorming

De grootste uitdaging van een kansarmoedebeleid bestaat er in de generatiearmoede uit te bannen. Onderwijs vormt de belangrijkste uitweg om kinderen uit de vicieuze cirkel van armoede te tillen. Het helpt hen om capaciteiten en vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn voor een zelfstandig leven. Het verzekeren van gelijke toegang tot het onderwijs, inclusief het hoger onderwijs, voor iedereen en het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten is bijgevolg cruciaal om de armoede bij de wortels aan te pakken.

Voor Open Vld dient de participatie van kansarme kinderen aan het onderwijs, op een niet-stigmatiserende wijze, drastisch te verhogen. Ouders moeten zowel geresponsabiliseerd als ondersteund worden wat betreft de begeleiding van hun kinderen op school. Dit is een belangrijke stap om generatiearmoede te voorkomen.

Het kleuteronderwijs is een sleutelmoment in het leven van jonge kinderen. Uit recente cijfers over sociale ongelijkheid blijkt dat vooral kinderen van ouders die geen job hebben, wegblijven uit de kleuterschool en daardoor een achterstand oplopen. Er is een grote groep kinderen die niet vanaf het begin naar de kleuterschool gaan. Vaak

kunnen ze de achterstand die ze daarvoor oplopen nooit meer inhalen.

Open Vld wil een verlaging van de inschrijvingsplicht voor kleuters vanaf 3 jaar. Dit is een belangrijk instrument in het streven naar gelijke onderwijskansen.

Kinderen worden in een deskundige omgeving gestimuleerd, ze worden beter in taal en leren omgaan met leeftijdsgenootjes en andere volwassenen.

Via de uitbreiding en verbreding van het concept 'brede school' wordt een vangnet gecreëerd waar geen enkel kind nog naast kan vallen. Een 'brede school' is de samenwerking van een school met andere instellingen of partners voor de ontwikkeling van kinderen. De aanwezigheid van jeugdcentra, culturele centra en wijkgezondheidsdiensten in samenwerking met de school zorgen voor een kwalitatieve opvoedingsondersteuning. De centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) moeten prioriteit geven aan de individuele begeleiding van ouders en leerlingen die in armoede leven. Er moet ook meer aandacht zijn voor persoonlijk contact en opvolging.

In een snel evoluerende kenniseconomie is het belang van voortdurende vorming en opleiding niet te onderschatten. Investeren in menselijk kapitaal vormt dé hefboom voor het weerbaar maken van mensen. Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid

van de werknemer, de werkgever en de overheid.

Open Vld wil dat één op de twee werknemers toegang krijgt tot opleiding. In dat kader vraagt Open Vld de uitvoering van het inter-professioneel akkoord dat voorziet dat 1,9% van de loonkost aan opleiding wordt besteed.

Levenslang leren is in een kennismaatschappij steeds belangrijker. Open Vld wil permanente vorming dan ook promoten via fiscale stimuli voor werknemers en werkgevers.

Open Vld wil de invoering van een systeem van vormings sparen. Naar analogie met het pensioensparen moeten werknemers op een fiscaal vriendelijke manier kunnen investeren in hun eigen menselijk kapitaal. Bovendien moet er meer transparantie komen in het opleidingsaanbod. E-leren en avond- en afstandsonderwijs moeten verder uitgebouwd en gestimuleerd worden.

E. Armoede bestrijden begint in je straat...

Het OCMW is vandaag de eerstelijnsinstelling in de strijd tegen armoede. Het kent een leefloon toe aan diegenen die beantwoorden aan de wettelijke voorwaarden en het biedt de meest gepaste sociale hulp aan mensen van wie het

bestaan wordt erkend als niet overeenkomstig de menselijke waardigheid.

Toch merken we dat de taken die OCMW's uitvoeren nogal kunnen verschillen. Bijvoorbeeld: sommige OCMW's geven hulp bij huisvesting, andere nooit, sommige kennen een terugbetaling toe voor gezondheidszorgen, andere doen dat niet.

Open Vld wil de diversiteit van maatschappelijke dienstverlening van de OCMW's evalueren en de mogelijkheid tot een gedeeltelijke harmonisering overwegen. We mogen daarbij echter niet uit het oog verliezen dat het lokale sociale beleid in de onderscheiden gemeenten op zeer uiteenlopende situaties moet inspelen. Evenmin mogen we nodeloos de lokale autonomie inperken.

Open Vld vindt dat het OCMW het beheer van sommige diensten moet kunnen uitbesteden aan derden. Via publiek private samenwerking kan de sociale dienstverlening uitgebreid worden.

Meer en meer mensen komen door een overmatige schuldenlast in de financiële problemen. Het OCMW kan gedurende een bepaalde periode het budgetbeheer en de budgetbegeleiding verplicht opleggen aan mensen die beroep doen op een tussenkomst in het kader van financiële dienstverlening. Op die manier kunnen ze de vicieuze

cirkel van hun financiële problemen doorbreken. Het zou onzinnig zijn dat iemand een financiële bijdrage kan bekomen, en tegelijkertijd zijn begeleiding kan opzeggen wanneer hij dat maar wilt. Hulpverlening moet de ambitie hebben om zichzelf op te heffen. Dat kan alleen maar als je de problemen ten gronde aanpakt.

Open Vld vindt dat het OCMW de mogelijkheid moet krijgen om budgetbegeleiding en –beheer te verplichten voor mensen die beroep doen op financiële dienstverlening. Deze budgetbegeleiding mag niet betuttelend zijn. De betrokkene bepaalt mee de manier waarop zijn budget besteed wordt en welke prioriteiten er gekozen worden.

In de Scandinavische landen vindt elke burger alle antwoorden op zijn vragen in verband met bijstand en sociale zekerheid bij één sociale dienst in zijn gemeente of wijk. Bij ons zou het OCMW steeds meer moeten uitgroeien tot een Sociaal Huis dat als uniek loket kan dienen voor al deze vragen. De hindernissen tot de toegang en het niet beroep doen op sommige hulpdiensten door mensen die in armoede leven, zijn problemen waar de verenigingen van mensen in armoede altijd terecht de aandacht op vestigen. De hinderpalen zijn niet alleen van objectieve aard (slechte geografische toegankelijkheid, de stipte openingsuren, een gebrek aan informatie,...) maar ook van subjectieve aard (vrees

voor stigmatisering, inbreuken op het privé-leven, ...) Er moeten m.a.w. inspanningen gebeuren om de informatie beter bij elke burger te brengen, met speciale aandacht voor de noden van de meest kwetsbare groepen.

Open Vld wil dat de OCMW's stapsgewijs omgevormd worden tot een lokaal Sociaal Huis waar elke burger terecht kan voor alle vragen in verband met sociale zekerheid en sociale bijstand. Op die manier kunnen we tegelijkertijd mensen de weg helpen vinden in de administratieve mallemol en een grote stap voorwaarts zetten in de administratieve vereenvoudiging.

F. Gezondheidszorg betaalbaar houden

Armoede maakt ziek, maar ook ziek zijn kan tot armoede leiden. Wonen in een slechte of onverwarmde woning of een systematisch tekort hebben aan geld voor gezonde voeding, heeft uiterst nadelige gevolgen voor de gezondheid. Omgekeerd leidt ziekte soms tot armoede door de vele kosten die onlosmakelijk verbonden zijn met de gezondheidszorg. Bovendien kunnen gezondheidsproblemen soms onverwachte gevolgen hebben, zoals bijvoorbeeld een aanpassing of uitsluiting van verzekeringscontracten.

Ondanks het feit dat het Belgische sy-

steem van gezondheidszorg hoogstaande zorgen levert en financieel relatief toegankelijk is, kunnen veel Belgen zich geen goede gezondheidszorg veroorloven. Gezondheidszorg blijft duur voor de laagste inkomensgroepen. De maximumfactuur is een belangrijk vangnet, maar de maatregel zou nog kunnen verfijnd worden. De maximumfactuur heeft voor mensen met bepaalde zeer specifieke of chronische ziektebeelden een te hoge drempel. Ook het probleem van de voorschotten is voor arme mensen soms onoverkomelijk. Tegelijk moet de controle op de toepassing worden opgevoerd, zodat misbruiken worden vermeden.

Open Vld wil het systeem van de maximumfactuur verder uitbreiden door per chronische ziekte de remgelden voor die geneeskundige verstrekingen die verbonden zijn aan deze chronische ziekte op te nemen in de maximumfactuur.

Het gebeurt dat mensen geen gebruik maken van uitkeringen of sociale voordelen omdat de procedures of de formulieren te ingewikkeld zijn.

Open Vld wil eenvoudige, gebruiksvriendelijke en fraudebestendige procedures, waardoor steun toekomt bij mensen die dat het meest nodig hebben.

Een voldoende aanbod van eerstelijnszorg helpt medische kosten betaalbaar houden. In 'wijkgezondheidscentra' of

‘medische huizen’ in achtergestelde buurten, werkt een aantal eerstelijns-verstrekkers (dokters, tandartsen, verpleegsters...) samen. Ze worden forfaitair vergoed in functie van het aantal bij hen ingeschreven patiënten. Voor deze patiënten is de zorgverlening gratis.

Om de gezondheidszorgen in achtergestelde buurten of van financieel zwakkeren te optimaliseren wil Open Vld de eerste lijn de nodige middelen geven om alle drempels weg te werken. Daartoe kan onder meer het derde betalingsstelsel vereenvoudigd worden en kunnen samenwerkingsverbanden zoals lokale wijkgezondheidscentra uitgebreid worden.

In de loop der jaren is niet alleen meer aandacht gegroeid voor ziektepreventie en gezondheidspromotie, maar ook voor het psychisch welzijn van personen. Meer en meer mensen worden geconfronteerd met al dan niet tijdelijke psychische problemen, zoals depressies, eetstoornissen, ... Psychologische en psychiatrische hulp helpt om terug de draad van het actieve leven op te pikken. Veel van deze kosten zijn op dit ogenblik niet terugbetaald.

Open Vld wil een onderzoek naar de mogelijkheid bepaalde kosten voor geestelijke gezondheidszorg terug te betalen, waardoor de toegang tot professionele hulp voor iedereen toegankelijk wordt.

Kinderen die ziek zijn, en lange tijd in een ziekenhuis moeten verblijven, verdienen onze grootste aandacht. Men moet hun immers de kans geven om kind te zijn in het ziek-zijn, en tevens aandacht hebben voor de vorming van deze kinderen, zodat de leerachterstand tot een minimum beperkt wordt.

Open Vld wil een actieplan voor de opvang van kinderen in onze ziekenhuizen.

De nieuwe media hebben ook in de gezondheidszorg hun intrede gedaan. Via de e-health wil Open Vld een snelle en beveiligde uitwisseling van medische gegevens tussen artsen en patiënten om te komen tot een kwalitatief betere gezondheidszorg. Het spreekt voor zich dat de patiënt inzage heeft in zijn medisch dossier.

Ten einde de levenskwaliteit van patiënten te verhogen wil Open Vld de nodige maatregelen nemen om ‘e-health’ toepassingen toegankelijk te maken en aan te moedigen.

Het medisch dossier is de persoonlijke eigendom van de patiënt. Van elk verslag die over de diagnose en de behandeling wordt aangemaakt, krijgt de patiënt een integrale en identieke kopie.

Vandaag besteden we in de gezondheidszorg het grootste deel van de middelen aan curatieve gezondheids-

zorg. Open Vld wil meer middelen uittrekken voor de preventieve gezondheidszorg.

Open Vld wil dat de middelen van de gezondheidszorg meer dan vandaag het geval is, worden aangewend voor preventieve acties.

Via het referentietierugbetalingssysteem is de federale regering er in geslaagd de prijs van geneesmiddelen buiten octrooi gevoelig te doen dalen. Dat is zowel in het voordeel van de patiënt als van de ziekteverzekering. Open Vld is van mening dat door het vrijlaten van de prijsvorming van geneesmiddelen buiten octrooi de prijs nog verder zal dalen.

Open Vld wil dat de prijsbepaling van geneesmiddelen, na het verstrijken van het octrooirecht, vrij gebeurt.

Héél wat patiënten komen zowel in aanraking met de gezondheidszorg als met de welzijnssector. Denken we maar aan personen met een handicap en ouderen, die zowel medische als welzijnsbehoeften hebben.

Open Vld pleit voor een betere samenwerking tussen gezondheidszorg en welzijn, zowel op beleidsniveau als bij de actoren op het veld.

In België lijden heel wat mensen aan één of andere vorm van een hersenaandoening. Daarom is er nood aan pros-

pectieve studies op het vlak van alle hersenaandoeningen om zo beter hun impact te kunnen begrijpen.

Open Vld pleit ervoor om meer budgetten vrij te maken voor onderzoek naar hersenaandoeningen en wil dat er een breed maatschappelijk debat gevoerd wordt rond geestelijke gezondheid.

De vertegenwoordiging van de patiënt is in ons gezondheidssysteem onvoldoende gewaarborgd. Open Vld wil deze leemte opvullen. Te meer omdat het gezondheidszorgbeleid in de toekomst in alle Europese landen meer en meer vraaggestuurd zal worden en men terecht meer rekening moet houden met de beter geïnformeerde en mondige patiënt.

Open Vld wil binnen de gezondheidszorg dé ervaringsdeskundigen bij uitstek, de patiënt, een stem geven via een patiëntenfederatie.

Momenteel is er een structureel tekort aan verpleegkundigen. De omschakeling van zorgverlener naar verpleegkundige wordt immers bemoeilijkt door het feit dat de regelgeving hieromtrent zich op verschillende beleidsniveaus bevindt.

Open Vld wil het tekort aan verpleegkundigen wegwerken door onder meer de omschakeling van zorgverleners naar verpleegkundigen te vergemakkelijken.

Open Vld wil samen met de gemeenschappen werken aan de preventie van een aantal gezondheidsproblemen die overal ter wereld voorkomen en een grote impact hebben op de bevolking.

Open Vld wil samen met de gemeenschappen proactieve en recurrente preventiestrategieën ontwikkelen om mondiale gezondheidsproblemen, zoals de stijging van obesitas, HIV-aids, depressies en druggebruik, tegen te gaan.

G. Wegwerken van de wachtlijsten voor personen met een handicap

Personen met een handicap worden geconfronteerd met wachtlijsten. Op Vlaams vlak zijn er wachtlijsten in de gehandicaptenvoorzieningen, op federaal vlak wachtlijsten om een inkomensvervangende of integratietegemoetkoming te bekomen.

Open Vld wil extra middelen uittrekken om de wachtlijsten weg te werken, maar de inzet van die extra middelen moet gepaard gaan met de nodige vernieuwing in de gehandicaptenzorg. De middelen voor het persoonlijk assistentiebudget moeten verhogen, de regelgeving m.b.t. de instellingen versoepelen en de financiering dient meer af te hangen van de zorgzwaarte.

Vandaag wordt in Vlaanderen bij de toekenning van extra middelen voor gehandicapten 25% toegekend in de vorm van een persoonlijk assistentiebudget. Dit budget laat toe dat personen met een handicap hun assistentie zelf organiseren.

Open Vld wil bovendien dat mensen met een handicap ook met een persoonsgebonden budget zelf zorg kunnen inkopen in de instellingen. Om dat te realiseren moet een fors percentage van het budget gehandicaptenzorg rechtstreeks aan de personen zelf - in plaats van aan instellingen- worden toegekend. Een flexibilisering van de regelgeving van de instellingen moet hen toelaten soepeler om te springen met hun middelen en deze efficiënt in te zetten. Daarbij moet de financiering afhangen van de zorgzwaarte van de persoon met een handicap die wordt opgenomen. Dat moet ertoe leiden dat mensen met een complexe zorgvraag niet steeds naast een plaats grijpen, maar dat zij eveneens een gepaste opvang vinden.

De federale integratietegemoetkoming heeft als finaliteit de persoon met een handicap in staat te stellen de meerkost van zijn integratie te dekken. Deze uitkering is inkomensgetoetst. Deze uitkering is inkomensgetoetst. Dat heeft tot gevolg dat de gehandicapte die gaat samenwonen of huwen, de uitkering ziet verminderen of deze zelfs kan verliezen. Nochtans blijft die meerkost van de handicap onveranderd, ongeacht of men samenwoont of

niet. Voor de personen met een handicap van categorie 3 en 4 is de invloed van het inkomen van de partner op de uitkering reeds gemilderd. Open Vld wil dat nu ook doen voor de andere categorieën.

Op termijn wil Open Vld de invloed van het inkomen van de partner op de integratietegemoetkoming helemaal neutraliseren.

H. Sociale zekerheid mag geen rem zijn op participatie en persoonlijke ontplooiing

Al te vaak worden mensen die niet (meer) op de arbeidsmarkt kunnen functioneren en dus een uitkering genieten, nog verder beknot in hun mogelijkheden tot zelfontplooiing. Men krijgt een uitkering en dus mag men geen andere initiatieven ontplooiën. Voor Open Vld is het duidelijk dat dit niet de juiste weg is. Mensen moeten gestimuleerd worden om te blijven participeren in onze samenleving. Het kan niet zijn dat ons uitkeringssysteem mensen verplicht om een leven lang niets te doen. Er bestaat ontzettend veel onduidelijkheid over wat wettelijk mag en niet mag wanneer men een uitkering krijgt. De administratieve procedures om toestemming te krijgen zijn bovendien erg omslachtig. Nochtans biedt de wetgeving over vrijwilligerswerk mogelijkheden. Er is

alleen nood aan meer duidelijkheid en informatie.

Open Vld wil mensen die genieten van een uitkering stimuleren om een rol te spelen in het vrijwilligerswerk of het verenigingsleven, kortom om een maatschappelijk engagement op te nemen. Een maatschappelijk engagement opnemen betekent voor Open Vld ook dat andersvaliden de mogelijkheid krijgen om onbeperkt bij te verdienen met behoud van hun volledige invaliditeitsuitkering.

Tot slot

Open Vld strijdt voor maximale keuzemogelijkheden voor iedereen, ongeacht zijn of haar economische, sociale, fysieke of mentale toestand. Open Vld wil mensen kansen geven en emanciperen. Een vrije maatschappij is een solidaire maatschappij waar sterke schouders zich ook onder de toekomst van de zwakkeren zetten. Actief zijn, een taak opnemen of een job uitoefenen: dat is de beste bescherming tegen kwetsbaarheid en armoede. Engagement doorbreekt het isolement.

Hoofdstuk 4

Verlagen, verschuiven en vereenvoudigen van belastingen

De belastingen werden de afgelopen jaren fors verlaagd en het systeem gecorrigeerd. Ons belastingsysteem is echter nog steeds te ingewikkeld, nog te weinig doorzichtig en remt bovendien de welvaartscreatie af. Belastingen zijn in ons land hoofdzakelijk gericht op het belasten van arbeid.

Daarom is Open Vld voorstander van een verdere algemene verlaging van de belastingtarieven, van een verschuiving van de belastingen op arbeid naar belastingen op verbruik en/of op milieubelastende activiteiten, en van een drastische vereenvoudiging van het belastingstelsel door de invoering van een fair tax met twee tarieven (20% en 40%). Op termijn moet deze evolueren naar een vlaktaks.

Een slanke en efficiënte overheid moet dit financieel mogelijk maken. Werk moet steeds lonen. Het systeem van herverdeling van welvaart moet zo zijn opgebouwd dat werken of bijverdienen de werknemer beloont voor zijn of haar inspanningen.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De open samenleving' van 11/2/'07)

In een open samenleving is een belangrijke, maar wel afgelijnde rol weggelegd voor de overheid. Ze dient tal van openbare voorzieningen zoals rechtbanken, politiediensten en weginfrastructuur te garanderen. Daarnaast staat de overheid ook in voor de financiering van scholen, ziekenhuizen en sociale voorzieningen zoals pensioenen en werkloosheidsuitkeringen. Ze moet daartoe dan ook over de noodzakelijke middelen kunnen beschikken, onder de vorm van belastingen.

De afgelopen decennia is de rol van de overheid evenwel stelselmatig uitgebreid waardoor ook de belastingdruk toenam. Pas de laatste jaren kwam daarin, onder impuls van Open Vld, een kentering. In tal van domeinen trok de overheid zich terug en ging ze efficiënter werken. De tarieven in de personen- en vennootschapsbelasting werden verlaagd, evenals die in de schenkings- en erfenisrechten. Die belastingverlagingen hebben niet geleid tot minder inkomsten voor de overheid. Integendeel, ze verhoogden de koopkracht van de mensen en stimuleerden tal van economische activiteiten waardoor de inkomsten voor de overheid stegen. Een win-wingebeuren voor burger, bedrijf én overheid. Open Vld houdt vast aan die succesformule.

Open Vld zal niet toetreden tot een regering die de belastinghervorming wil terugschroeven en de belastingen opnieuw wil verhogen.

Maar er is meer nodig. Willen we werken echt belonen en onze bedrijven meer zuurstof geven, dan moeten we ons huidig belastingsysteem in vraag durven stellen.

Er zijn daarvoor drie redenen. Ondanks de verlagingen van de afgelopen jaren is de globale belastingdruk in ons land nog steeds een van de hoogste in de wereld. En dat weegt op het concurrentievermogen van ons land. Maar niet alleen de hoogte van de belastingdruk is nadelig, ook de enorme complexiteit van ons belastingstelsel stoot vele burgers tegen de borst. Terecht. Alleen fiscalisten vinden nog hun weg in het kluwen van tarieven, voorheffingen, aftrekken, belastingkortingen en belastingverminderingen. Een belastingbrief kent bijna zeshonderd verschillende codes. Dat is bijzonder onrechtvaardig, want wie zich duur advies kan veroorloven, betaalt minder belastingen dan wie dit niet kan. Maar bovenal belasten we de verkeerde activiteiten, door de lasten hoofdzakelijk te leggen op de factor arbeid. En dat is dom, want daarmee belasten we juist het creëren van welvaart. Daarom pleit Open Vld voor het verschuiven van belastingen, weg van het belasten van arbeid naar het belasten van activiteiten die de welvaart verbruiken of vernietigen.

Open Vld pleit er daarnaast voor om de uitgaven van alle overheden in de volgende legislatuur met 2,5 miljard euro

te drukken. Dit kan gebeuren door wetgeving met hoge administratiekosten te schrappen of te moderniseren, door volop gebruik te maken van de mogelijkheden die ICT biedt om de overheid efficiënter te laten werken, door sommige overheidsdiensten te fuseren en door niet-cruciale overheidstaken uit te besteden. Gevolg van al deze maatregelen zal zijn dat de overheid haar taken beter vervult met minder personeel. Vanuit sociaal oogpunt kan dit best worden opgevangen door ambtenaren bij hun pensionering niet meer systematisch te vervangen.

A. Vereenvoudigen en verlagen via de invoering van de fair tax of drietrapstaks

Door de complexiteit van ons belastingstelsel neemt het aantal mensen dat zich moet laten assisteren bij het invullen van de belastingbrief jaar na jaar toe. Alleen fiscalisten raken er nog wijs uit. Dat kan niet de bedoeling zijn van een fiscaal systeem dat rechtvaardig wil zijn.

De grote meerderheid van de bevolking heeft grote moeite om zelf zijn belastingbrief in te vullen. Daarom is een radicale vereenvoudiging van de belastingbrief nodig.

Aangezien via tax-on-web meer en meer gegevens vooraf ingevuld worden, kan

voor vele mensen (gepensioneerden, werknemers, ...) de belastingbrief worden afgeschaft en vervangen door een betalingsvoorstel. Dit is vandaag reeds het geval in de Scandinavische landen. Zo worden de belastingen voor een significant deel vereenvoudigd, kan er veel sneller worden afgerekend en kan de belastingdienst met minder mensen een betere dienstverlening waarborgen.

De administratieve kost is immers gigantisch. Duizenden ambtenaren zijn dagelijks in de weer om de belastingbrieven te verzenden, de aangiftes te controleren, de wetgeving na te pluizen en de aanslagen te vestigen. Een verspilling van menselijk kapitaal. Studies schatten de kost van de belastinginning op maar liefst tien procent van de belastingopbrengst. En dan hebben we het nog niet gehad over de talrijke ontduikings- en ontwikkelingsmogelijkheden en de fiscale fraude waartoe ons complex belastingstelsel aanleiding geeft. Voor Open Vld moet het daarom rechtvaardiger en eenvoudiger.

Een belastingstelsel dat de eenvoud en rechtvaardigheid in zich draagt is de zgn. fair tax of drietrapstaks. In de volgende legislatuur dient de personenbelasting dan ook hervormd te worden naar een belasting gebaseerd op de fair tax.

Open Vld kiest voor de fair tax. Daarbij wordt het inkomen in drie delen

opgesplitst. Op het eerste deel – de eerste vijfhonderd euro die per maand wordt verdiend – wordt geen belasting betaald. Op het tweede deel, zijnde de daaropvolgende schijf van duizend euro, wordt een vast tarief geheven van bijvoorbeeld 20%. En op het derde deel, het inkomen boven de duizend vijfhonderd euro per maand, wordt een hoger tarief van bijvoorbeeld 40% aangerekend.

Er wordt onderzocht hoe deze taks kan omgezet worden in een vlaktaks.

Op die manier worden de huidige vijf tarieven herleid tot slechts drie: 0%, 20% en 40%. Dus een stuk lager dan het huidige laagste en hoogste tarief. Parallel moet dan wel drastisch gesnoeid worden in de huidige wildgroei van fiscale aftrekken.

Open Vld wil de aftrekken voortaan groeperen in drie korven met elk een duidelijk doel voor ogen: kinderen, wonen en pensioen.

Via die drie korven kan de overheid mensen fiscaal aanmoedigen om werk en gezin vlot te combineren, zich een eigendom te verwerven en een extra pensioen op te bouwen.

Doordat de fair tax de twee tarieven (bijvoorbeeld 20% en 40%) combineert met een belastingvrij minimum (het gedeelte van het inkomen waarop 0% dient betaald te worden), wordt een sociale correctie voor de laagste

inkomens ingevoerd. De taks verdient dus terecht het predikaat “fair”. De invoering van de fair tax is niet alleen nodig vanuit het oogpunt van de eenvoud en de rechtvaardigheid. Minstens even belangrijk is het feit dat de fair tax de arbeidsparticipatie drastisch zal verhogen, omdat werken opnieuw lonend zal worden. Met de huidige hoge marginale belastingtarieven is dat niet het geval.

B. Verdere verlaging van de vennootschapsbelasting

Onder de regeringen Verhofstadt werd het tarief van de vennootschapsbelasting verlaagd van 40,17% naar 33,99%. Voor KMO's verlaagde het tarief van 28% zelfs naar 24,98%. Door de toepassing van de notionele intrestafrek – het systeem waarbij bedrijven een fictieve rente op hun eigen vermogen kunnen aftrekken – zakken deze nominale tarieven nog enkele procenten lager zodat de effectieve aanslagvoet voor vennootschappen rond de 26% ligt.

Belangrijk hierbij is het gegeven dat ondanks de daling van de tarieven in de vennootschapsbelasting de opbrengsten van die vennootschapsbelasting de laatste jaren gestegen zijn. Dit vormt het zoveelste bewijs dat een politiek van lastenverlaging werkt. La-

gere belastingen stimuleren immers de economische activiteit en genereren daardoor meer opbrengsten voor de overheid.

Open Vld wil dat bij de planning van belastingverlagingen niet meer enkel uitgegaan wordt van de brutokost van deze belastingverlaging, maar dat de – intussen duidelijk bewezen – terugverdieneffecten van belastingverlagingen in rekening gebracht worden. Hiervoor moet aan een aantal experts gevraagd worden om op basis van de eerdere resultaten de meeropbrengsten en terugverdieneffecten bij verlagingen te becijferen.

Maar ondertussen zaten onze concurrenten niet stil. Ook in onze buurlanden werd de vennootschapsbelasting verlaagd. En de grote multinationale ondernemingen baseren hun investeringsbeslissingen vaak op een vergelijking van de nominale tarieven. Een verdere verlaging van het nominaal tarief is dan ook nodig om competitief te blijven.

Open Vld wil de afschaffing van de crisisbelasting (0,99 %) op het federale vennootschapsbelastingstarief én wil een verlaging van dit nominaal tarief van 33 naar 28 %. De vijf procent die niet langer door de federale overheid wordt geïnd, wordt de volle bevoegdheid van de regio's. Zij kunnen beslissen die vijf procent niet, geheel of gedeeltelijk te innen, zodat er voor het

tarief in de vennootschapsbelasting een vork van 28 tot 33 % ontstaat. Zo kunnen de gewesten de beschikbare middelen eerder inzetten voor een verlaging van de vennootschapsbelasting dan voor het geven van subsidies.

Open Vld pleit ervoor dat de wetgever de werkelijkheid van een groep van vennootschappen zou erkennen door het begrip fiscale consolidatie in de Belgische fiscale wetgeving in te voeren. De fiscale consolidatie staat toe een groep van vennootschappen te belasten op basis van haar geconsolideerde resultaten en niet op basis van het resultaat dat wordt voortgebracht door elke vennootschap die deel uitmaakt van voornoemde groep. De economische werkelijkheid van de groep wordt aldus in beschouwing genomen.

Systemen inzake fiscale consolidatie worden toegepast in nagenoeg alle geïndustrialiseerde landen. De invoering van een stelsel van fiscale consolidatie in België zal dus toelaten de Belgische groepen in een zelfde concurrentiepositie te plaatsen als deze van de buitenlandse groepen.

Open Vld pleit voor de invoering van een stelsel van fiscale consolidatie.

Samen met de toepassing van het systeem van de notionele intresten zakt het gemiddelde tarief van de vennootschapsbelasting daardoor naar 20%. Dat is 5% lager dan vandaag en abso-

luut nodig om concurrentieel te blijven met onze buurlanden.

Door het systeem van de notionele intrestaftrek zullen bedrijven tevens hun financieringsstructuur aanpassen. Bedrijven kunnen zich immers financieren met eigen of met geleende middelen. Leningen hebben een bepaalde termijn en je moet er rente op betalen, of het nu goed gaat of niet. Eigen middelen hebben daarentegen een onbeperkte duur en je moet er geen rente op betalen. Het impliceert minder verplichtingen en dus meer zekerheid over investeringen op lange termijn. Door de notionele intrestaftrek zullen bedrijven nu sneller kiezen voor de opbouw van eigen kapitaal dan voor schulden. En eigen vermogen is bij uitstek een langetermijninstrument. Het is geld dat in de onderneming zit en gebruikt zal worden voor investeringen en de creatie van werkgelegenheid. Bovendien trekt het systeem van de notionele intrestaftrek buitenlandse bedrijven naar ons land, met opnieuw gunstige gevolgen voor de werkgelegenheid.

Open Vld garandeert continuïteit in het systeem van de notionele intrestaftrek. Er moeten bovendien nieuwe inspanningen komen die er toe moeten leiden dat alle ondernemingen dit systeem nog beter begrijpen en nog meer toepassen, met speciale aandacht voor de kleinere ondernemingen.

Open Vld acht het opportuun om naar analogie met deze maatregel, een gelijkaardige maatregel in te voeren voor particulieren die eigen middelen investeren in hun eenmanszaak.

Ook voor hen is het immers zo dat leninglasten fiscaal in aftrek kunnen worden gebracht, terwijl financieringen met eigen middelen geen enkel fiscaal voordeel opleveren. Teneinde deze discriminatie tussen de fiscale behandeling van eigen middelen en geleende middelen weg te werken, stelt Open Vld voor om een fictieve intrestaftrek toe te kennen op de eigen middelen die door particulieren geïnvesteerd worden in hun eenmanszaak.

Naar analogie met het bestaande systeem van de notionele intrestaftrek voor de bedrijven, pleit Open Vld voor de invoering van een vergelijkbaar systeem voor eenmanszaken.

C. Verschuiven van belastingen naar milieu en consumptie

De verlaging van de belastingen moet voor Open Vld ook gepaard gaan met een verschuiving van belastingen. In het kader van de Lissabon-strategie verbond ons land zich tot een versterking van de economie in het algemeen, meer en betere banen, meer sociale cohesie en een gezond leefmilieu in het

bijzonder.

Om deze doelstellingen te bereiken vormt de fiscaliteit een belangrijk beleidsinstrument. In ons land weegt die fiscaliteit echter hoofdzakelijk op de factor arbeid. De milieu- en energiegerelateerde belastingen bedragen slechts een fractie van die belasting op arbeid. In het licht van een strategie gericht op jobcreatie, sociale cohesie en een gezond leefmilieu is dit onverstandig. Wat men wil creëren – jobs – wordt belast en wat men wil terugdringen – milieudruk – wordt fiscaal ongemoeid gelaten. Open Vld wil dit omdraaien.

Open Vld wil de belastingen op arbeid ten dele verschuiven naar belastingen op vervuiling en andere samenlevingsbedreigende factoren.

Op die manier worden gewenste effecten gestimuleerd en ongewenste effecten tegengegaan. Het is logischer werken te belonen dan te belasten, zoals het logischer is milieuvervuiling te belasten dan te belonen.

Een tweede verschuiving die zich opdringt om de factor arbeid te ontlasten is een verschuiving van de belasting op arbeid naar belastingen op het vernietigen van welvaart. Opnieuw staan we hier voor de keuze tussen het belasten van het creëren van welvaart of het belasten van het verbruiken van welvaart. Open Vld kiest voor het laatste.

Open Vld wil een verschuiving van belastingen op arbeid naar belastingen op verbruik van welvaart. Willen we de financiering van onze welvaartsstaat tewerkstellingsvriendelijker maken, dan dient de huidige arbeidsbelastende financieringswijze ten dele vervangen te worden door een alternatieve financiering.

Door volgens het Vivant-systeem de lastendruk te verplaatsen van mensen naar producten, dragen ook ingevoerde producten bij tot de financiering van onze sociale zekerheid.

D. Financieren van de lastenverlagingen

De lastenverlagingen worden gefinancierd door de globale verschuivingsoperatie van lasten op arbeid naar lasten op vernietiging van welvaart, door een gedeeltelijke compensatie in de bestaande aftrekken en door een drastische beperking in de uitgaven (buiten de vergrijzingskost) in de komende jaren. Daarnaast zal deze maatregel een sterke stimulans betekenen voor de arbeidsparticipatie en de economische activiteit in het algemeen, met belangrijke meerontvangsten voor de staat tot gevolg. Bovendien zal de volgende hervorming van de staat moeten waken over een evenwichtige verdeling van de kosten van de vergrijzing over alle niveaus.

E. Niet alleen een fair tax, maar ook fair play

Lagere belastingen impliceren ook een correcte aangifte van inkomsten en inning van belastingen. Lagere belastingen zullen voor meer inkomsten zorgen, maar tegelijk moet er dan een nultolerantie zijn voor fraudeurs. Er is dan immers geen reden meer om inkomsten niet aan te geven. Die nultolerantie geldt ook voor sociale fraude. Open Vld kiest resoluut voor een effectieve, efficiënte en strenge, maar rechtvaardige belastingcontrole.

Tot slot

Voor Open Vld is iedere belastingverhoging uitgesloten. Belastingverlagingen zijn de beste manier om onze economie sterker te maken en de welvaart voor iedereen, actief of niet-actief, te verhogen. Wij willen de belastingen vereenvoudigen, verschuiven en verlagen. We willen naar een fair tax van 3 tarieven en willen onze internationale concurrentiepositie versterken met een fundamentele belastingverlaging.

Hoofdstuk 5

Ecologisch bewuste mensen

Haast iedereen begrijpt nu dat ecologische uitdagingen als de klimaatsverandering niet louter theoretisch zijn. Omdat de economie ten dienste moet staan van de mens en niet omgekeerd, moeten we twee sporen bewandelen die op elkaar inwerken en elkaar versterken: enerzijds het gedrag en de mentaliteit wijzigen, en anderzijds beleidsinstrumenten, onder meer fiscale en marktinstrumenten, in ecologische zin aanpassen.

Investerings in milieuvriendelijke technologieën en energiebronnen moeten gestimuleerd worden. Open Vld is van oordeel dat eenvoudige regulerende heffingen op milieubelastende activiteiten moeten worden ingevoerd die maken dat burgers geconfronteerd worden met de werkelijke kostprijs van hun milieuvriendelijk

gedrag. Bij het milieuvriendelijker maken van onze fiscaliteit en van het beleid in het geheel zijn sociale correcties noodzakelijk.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De open samenleving' van 11/2/'07)

De klimaatorganisatie van de Verenigde Naties stelde in haar rapport van begin dit jaar dat de menselijke activiteiten in belangrijke mate verantwoordelijk zijn voor de opwarming van de aarde. De wetenschappers zijn het erover eens dat de mens het aanzien van de planeet aan het veranderen is. Volgens de experts worden de armere regio's het zwaarst getroffen. Afrika zal 5% meer droge gebieden tellen als het drie graden warmer wordt. Het is waarschijnlijk dat 1,1 tot 3,2 miljard mensen zullen aankijken tegen een watertekort als de temperatuur stijgt met 2 tot 4,5% ten opzichte van 1990. Zo'n 200 tot 600 miljoen mensen zullen bedreigd worden door hongersnood. Ieder jaar zullen twee tot zeven miljoen mensen meer het slachtoffer worden van overstromingen aan de kusten...

Eén van de uitgangspunten van een liberale open samenleving is het beginsel dat de vrijheid van de ene persoon stopt daar waar de vrijheid van de ander begint. Vanuit die invalshoek is Open Vld erg bekommerd om de kwaliteit van het milieu en om het vrijwaren van de natuurlijke rijkdommen. De ecologische uitdaging is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven en overheden. Ze zal van elk van ons inspanningen vragen.

Op de studiedag 'Open Klimaatplan' te Lint hebben we onze visie op het klimaatprobleem vastgelegd. Open Vld

wil geen symbolische ingrepen, maar duurzame maatregelen ten gronde. Om de uitstoot van CO2 drastisch te verminderen wil Open Vld veranderingen in diverse aspecten van het menselijk handelen: onze woon-, consumptie- en verplaatsingsgewoonten, de productiewijzen van onze bedrijven en de wijze van elektriciteitsopwekking. Voor Open Vld zijn milieu en ondernemen geen tegenstanders, maar bondgenoten. Beiden kunnen perfect op elkaar inspelen en elkaar versterken; mits voluit gekozen wordt voor ecologische innovatie. Open Vld geeft in haar "Open Klimaatplan", vier wegen aan waarmee ze tot een CO2-arme samenleving wil komen: (1) via een decentralisatie van de energieproductie, (2) een groene fiscaliteit, (3) het realiseren van energiebesparingen door het stimuleren van energiezuinige (ver)nieuwbouw en producten, en tenslotte, (4) het investeren in de ontwikkeling van nieuwe CO2-arme, hernieuwbare energiebronnen en -technieken.

[Open Vld wil het klimaatprobleem structureel aanpakken. De manier waarop ze dat wil doen en de visie die ze daarover heeft is deze die beschreven staat in het "Open Klimaatplan".](#)

U vindt dit plan op onze website.

Hoofdstuk 6

Moderne visie op migratie

Migratie is van alle tijden. Maar het is duidelijk dat de migratiestromen in een geglobaliseerde wereld alleen maar toenemen. Open Vld vindt migratie geen negatief of bedreigend fenomeen. Mensen die naar hier willen komen om te werken, dragen bij tot onze welvaart. Daarom moeten er andere mogelijkheden zijn om zich in ons land te vestigen. We kiezen voor een Europees systeem waarbij investeerders en mensen met een arbeidscontract op zak in functie van de noden van de arbeidsmarkt hier kunnen komen wonen en werken.

Ook voor mensen die niet meteen binnen deze criteria passen, moet onze maatschappij open staan, binnen quota die binnen de Europese Unie afgesproken worden. De mensen die in dit verband naar ons land migreren verwerven bij voorkeur in het land van herkomst onze taal en de noodzakelijke vaardigheden. Tevens wil Open Vld misbruiken van politiek asiel en gezinshereniging verder bestrijden.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De open samenleving' van 11/2/'07)

De wereld globaliseert aan een razend-snel tempo. Afstanden die een eeuw geleden nog onoverbrugbaar leken, worden vandaag in enkele uren afgelegd. De mobiliteit van mensen is nog nooit zo groot geweest. Maar niet alleen de fysieke mobiliteit is sterk toegenomen. De virtuele mobiliteit heeft nog grotere stappen vooruit gezet. E-mail en internet stonden begin jaren 90 nog in hun kinderschoenen. Nu zijn ze onmisbaar geworden. Al deze evoluties versterken de globalisering. Ze zorgen ervoor dat niet alleen mensen, maar ook goederen en diensten sneller dan ooit de wereld rond geraken. Producten in Azië geproduceerd vinden binnen de week toegang tot de Europese markt. Bedrijven die hun boekhouding laten verzorgen in India zijn geen uitzondering meer.

In deze razendsnelle globalisering durven mensen al eens angstig te worden. Ze zien vreemde mensen in hun eigen dorp of stad opduiken. Ze lezen over bedrijven die delokaliseren, met banenverlies tot gevolg. Ze zien op tv beelden van over heel de wereld. Nogal wat mensen voelen zich daardoor bedreigd. Nochtans beleefde onze regio in het verleden net hoogdagen wanneer we openstonden voor nieuwkomers. Open Vld wil het onafwendbare op een positieve manier tegemoet treden. In plaats van nostalgisch terug te denken aan vroegere tijden, moeten beleidsmakers ons land voorbereiden op de toenemende globalisering.

Open Vld wil hier het voortouw nemen. In plaats van onze markten en grenzen af te schermen voor alles en iedereen wil Open Vld een beleid voeren dat maximaal voordelen haalt uit de globalisering. Want die biedt wel degelijk kansen en opportuniteiten. Alleen moeten we die kansen aangrijpen. In plaats van onze bedrijven naar het buitenland te laten trekken, willen we buitenlandse bedrijven en werknemers naar hier halen. Om ze zo te laten meebouwen aan onze welvaart. In plaats van vreemdelingen via de omweg van de asielpcedure of via gezinshereniging de toegang tot ons land te verschaffen, willen we ruimte geven voor zij die onze economie en dus onze welvaart kunnen versterken. Kortom, Open Vld wil naast politiek asiel en gezinshereniging, de mogelijkheid creëren voor legale economische migratie. Daarbij mogen we echter niet de fouten van het verleden herhalen en deze nieuwkomers aan hun lot overlaten, maar kiezen voor een goed onthaal- en inburgeringsbeleid.

A. Economische migratie toestaan voor knelpuntberoepen

Migratie is van alle tijden. In het verleden migreerden honderdduizenden Europeanen, waaronder heel wat Vlamingen, naar de Verenigde Staten en Canada. Het heeft die landen niet

verzwakt, integendeel. Het is geen toeval dat de VS, de meest dynamische samenleving in de geschiedenis, opgebouwd werd door immigranten. Migranten uit Italië, Marokko en Turkije hebben in het verleden ook bijgedragen tot de economische ontwikkeling van ons land. Ze deden het werk dat de autochtone bevolking niet meer wou doen. Ongetwijfeld zou deze migratiegolf beter verwerkt geweest zijn, als wij deze nieuwkomers niet als 'gastarbeiders' gezien hadden, maar als immigranten. Omdat zowel wij als zij ervan uitgingen dat hun verblijf slechts tijdelijk was, hebben we beiden te weinig in integratie geïnvesteerd. Maar we mogen daarom het kind niet met het badwater weggooien. Migratie is iets positiefs.

Als we migratie toestaan, op een gecontroleerde manier, dan kunnen we beter dan vandaag gebruikmaken van de productiviteit en specialisatie van de nieuwkomers. Migratie moeten we ook bekijken in het licht van de toenemende vergrijzing van onze bevolking. Meer immigratie is gewoon een noodzaak om onze economie leefbaar te houden en een sociale zekerheid te verzekeren voor de volgende generatie. Onze industrie schreeuwt om mensen met een specifieke vaardigheid en die we hier niet vinden zoals informatici, technici, lassers, mechanici en elektriciens. Andere landen zoals de VS, Canada, Zuid Korea en Japan zijn volop bezig met mensen met specifieke vaardigheden aan te trekken.

Concreet wil Open Vld een systeem waarbij investeerders en mensen met een arbeidscontract op zak, in functie van de noden van de arbeidsmarkt, hier kunnen komen wonen en werken.

Belangrijk is het besef dat die mensen zelf goederen en diensten produceren, een zaak opstarten, belastingen betalen en consumeren. Op die manier dragen ze bij tot de economische ontwikkeling van onze westerse landen. Ze stimuleren de groei en ze hebben een positief effect op de werkgelegenheid, ook voor onze eigen mensen.

In een eerste fase maken we al meteen komaf met de beperkingen die vandaag vervat zitten in het overgangsregime voor werknemers uit de nieuwe EU-landen, waarbij deze enkel knelpuntvacatures mogen komen invullen.

Bij deze nieuwe vorm van legale economische migratie, mogen we echter de fouten van het verleden niet herhalen. In de jaren vijftig en zestig werden de vele gastarbeiders aan hun lot overgelaten en leverden we geen inspanningen om ze ook in onze samenleving te integreren.

Voor deze nieuwkomers bouwen we een goed onthaal- en inburgeringsbeleid uit. Zij die hier langer verblijven verplichten we een inburgeringstraject te volgen zodat ze optimaal kunnen integreren in onze samenleving.

B. Gecontroleerde migratie op basis van Europese quota

Daarnaast wil Open Vld dat, in het kader van Europese afspraken, ook personen kunnen toegelaten worden die niet aan deze criteria voldoen. Het probleem vandaag is dat we immigranten niet wettelijk toelaten tot ons grondgebied, waardoor ze in de illegaliteit terecht komen en zo de concurrentie vervalsen tegenover diegenen die werken met legaal ingeschreven arbeiders. Het is een feit waarvoor we vandaag teveel de kop in het zand steken of waarvoor we dure controlediensten in het leven roepen die er uiteindelijk op uitkomen dat bepaalde economische activiteiten niet langer gebeuren. Het zorgt er ook voor dat momenteel migranten in mensonwaardige omstandigheden als werknemers maar ook als slachtoffers van huisjesmelkers worden uitgebuit.

Open Vld stelt een globale aanpak voor op Europees vlak. We moeten de migratiestop van de jaren '70 opheffen en een systeem van gecontroleerde migratie mogelijk maken. Die moet dan wel samengaan met een verstrengde controle op illegale instroom en een verbeterde opvang en inburgering in onze westerse samenlevingen. Momenteel bestaan er problemen inzake taalkennis, werk en huisvesting. Binnen een gecontroleerde migratie kunnen we dit opvangen.

Open Vld stelt een Europees systeem van gecontroleerde migratie voor, waarbij mensen die naar hier komen beter voorbereid zijn op integratie in het land van ontvangst. Concreet pleit Open Vld ervoor dat binnen de Europese Unie jaarlijks wordt overlegd hoeveel migranten elk EU-land kan opnemen. Elke persoon buiten de EU kan zich dan kandidaat stellen. De voorwaarden zijn de volgende: de kandidaat verbindt er zich toe om een taalcursus te volgen in zijn land van herkomst (de kost hiervoor wordt gedragen door het land van herkomst en de EU) en zich daarna te onderwerpen aan een taaltest (in het land van herkomst door examinatoren uit de betrokken EU-landen). Het gastland voorziet in de opvang van de voorziene migranten. Kandidaten die toegelaten worden mogen hun echtgenoot of echtgenote en kinderen meebrengen (zij worden meegerekend in het contingent legale migratie) op voorwaarde dat ze het onderhoud van de aldus meegebrachte personen garanderen. De gezinsleden volgen vanzelfsprekend een inburgeringstraject bij ons. Tevens moet er op Europees vlak een databank komen op basis van een gegarandeerde identificatie van elke migrant die zich aanbiedt op het grondgebied van de Europese Unie. Deze gegevens mogen door geen enkele instantie misbruikt worden.

De voordelen van dit systeem zijn legio. Er wordt weerwerk geleverd aan de vaak mensonterende vormen van

illegale migratie via bootjes en vrachtwagens. De bevolking in de EU-lidstaten weet perfect hoeveel migranten zullen binnenkomen. De kandidaten zijn voorbereid, kennen de taal en hebben uitzicht op huisvesting en tewerkstelling. De migratie verloopt volledig legaal (in tegenstelling tot de bestaande illegale praktijken die de asielzoekers trouwens handenvol geld kosten). Het ontvangstland krijgt gemotiveerde mensen binnen die inzetbaar zijn in de samenleving in het algemeen en in het economisch systeem in het bijzonder.

C. Veilig onderdak voor politieke vluchtelingen

In ons land zijn de fundamentele rechten en vrijheden gelukkig gewaarborgd. Het recht op vereniging, op vrije meningsuiting, op fysieke integriteit, ... het zijn maar enkele van de fundamentele mensenrechten die in onze westerse democratieën vaak grondwettelijk zijn verankerd. Dat kan niet gezegd van vele andere landen in de wereld. Politieke vervolgingen en onderdrukking zijn er nog al te vaak schering en inslag.

Wie omwille van politieke redenen, ras, godsdienst of nationaliteit ernstig gevaar loopt moet daarom in ons land kunnen rekenen op een veilig onderdak. België volgt onverkort de Conventie

van Genève en elke aanvraag van een asielzoeker wordt onderzocht op zijn gegrondheid. Mensen die aan de voorwaarden voldoen krijgen politiek asiel in ons land. In Europees verband moet nagegaan worden of onderdrukking op basis van geslacht, seksuele geaardheid en gevaar omwille van genitale verminkingen mee kunnen opgenomen worden in de criteria die van toepassing zijn onder de Conventie. Indien een asielaanvraag wordt ingewilligd op valse verklaringen, wordt het asiel ingetrokken.

D. De asielprocedure verder verfijnen en misbruiken aanpakken

Het probleem is dat naast terechte aanvragen voor politiek asiel ook een veelvoud van aanvragen komen van personen die geen geldige reden hebben om op basis van de Conventie van Genève asiel te verkrijgen. De aantrekkingskracht van de westerse landen op miljoenen mensen zorgt ervoor dat velen op eigen houtje – maar vaker nog via nietsontziende mensensmokkelaars – proberen onze contreien te bereiken. De levensgevaarlijke methodes om over land, via vrachtwagens en bootjes West-Europa te bereiken, demonstreren de wanhoop en de vaste wil van velen om zich hier permanent te komen vestigen. Hoeveel begrip men

ook kan opbrengen voor de bijzonder moeilijke levensomstandigheden waarin deze mensen zich bevinden, toch kunnen we het misbruik van onze asielprocedures en het illegaal verblijf in ons land niet toelaten. Als we misbruik toelaten, laten we de echte politieke vluchtelingen in de steek.

De regering heeft in de voorbije jaren diverse maatregelen genomen om de toestroom aan asielzoekers in te dijken. Met succes. In het jaar 2000 waren er nog meer dan 40.000 personen die asiel aanvroegen in ons land. Dit is gedaald tot circa 11.000 in 2006. De eerste maanden van 2007 bevestigen de dalende tendens. Deze terugloop was maar mogelijk door een geheel van maatregelen zoals de afschaffing van de financiële steun door de OCMW's, door kortere procedures waardoor asielzoekers sneller antwoord krijgen op hun aanvraag, door een kordater en efficiënter terugwijzingsbeleid en een toename van vrijwillige terugkeer naar de landen van herkomst.

Open Vld wil dat misbruik van de asielprocedure geen enkel voordeel meer kan opleveren. De toegang tot de Raad van State moet worden ingeperkt. Zo moet de cassatiefilter nog verder aangescherpt worden, zodat de Raad van State slechts in uitzonderlijke gevallen en enkel wanneer de eenheid van rechtspraak in het gedrang komt of wanneer het om principekwesties handelt, kan gevat worden.

Open Vld wil een daadwerkelijke toepassing van de spreiding van asielzoekers over de Belgische gemeenten. Die spreiding moet meer zijn dan een financiële regeling voor de OCMW-kosten. Dit houdt enerzijds in dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor het vinden van huisvesting voor de hun toegewezen asielzoekers. Anderzijds heeft de asielzoeker ook de verantwoordelijkheid om in te gaan op het huisvestingsaanbod van de eigen gemeente.

De asielzoeker die wordt toegewezen aan een OCMW van een bepaalde gemeente vestigt zich op het grondgebied van die gemeente in de woning die hem door dit OCMW wordt verstrekt. Indien hij weigert zich in deze gemeente te vestigen, verliest hij evenwel zijn recht op de steun van het OCMW waaraan hij werd toegewezen.

De huidige asielcijfers zijn nog steeds te hoog. In de eerste plaats komt dit door de nieuwe en strengere regels die men in de andere West-Europese landen heeft aangenomen. Er bestaat een ongezonde concurrentie tussen de EU-lidstaten op het vlak van migratie waarbij de politiediensten en diensten voor vreemdelingenzaken van de diverse lidstaten vaak hetzelfde werk moeten overdoen.

Open Vld wil een Europese aanpak op het vlak van de vluchtelingen, asielzoekers en migratie. Er is nood aan een

eenvormige Europese asielprocedure. Bovendien pleiten we voor een Europese aanpak van de readmissieakkoorden met andere landen. België moet de EU richtlijn terzake consequent uitvoeren.

Om de toename van het aantal asielpzoekers tegen te gaan en op die manier meer ruimte en efficiëntie te bekomen voor vluchtelingen die het écht nodig hebben, is er echter meer nodig. Zo moeten we mensen, die niet omwille van politieke redenen hun land willen ontvluchten, ontraden om naar ons land te komen.

Om te vermijden dat mensen ongegrond beroep doen op de asielprocedure wil Open Vld potentiële immigranten grondig inlichten in hun thuisland over de regels die gelden in de mogelijke opvanglanden.

Ingevolge de recente wijzigingen van de voorwaarden tot gezinshereniging moeten ook de associatieverdragen met Algerije, Marokko, Tunesië, Turkije en de voormalige republiek Joegoslavië worden herzien.

Gezinshereniging met de ouder(s) kan enkel worden toegestaan indien de zoon of dochter bij wie ze zich vervoe-gen in staat is in het onderhoud van de ouder(s) te voorzien en indien de ouder(s) in hun thuisland over geen enkele vorm van hulp of opvang beschikken.

Gezien het maatschappelijke belang van accuraat cijfermateriaal over asiel, gezinshereniging en regularisatie wil Open Vld de oprichting van een algemene Kenniscel Asiel en Migratie binnen de FOD Binnenlandse Zaken.

Met deze maatregelen willen we ook de mensensmokkelaars de wind uit de zeilen nemen. Op die manier willen we vermijden dat mensen die op zoek zijn naar een beter leven slachtoffer worden van malafide mensenhandelaars die enkel uit zijn op grof geldge-win en er niet voor terugdeinzen mensen daarvoor uit te buiten.

E. Illegaliteit kan geen rechten genereren

De zopas aangepaste asielwet moet het onmogelijk maken dat de procedures te lang aanslepen. Aldus neemt deze wet het probleem weg dat afgewezen asielpzoekers om regularisatie verzoeken omdat zij te lang hebben moeten wachten op een beslissing van de overheid.

Maar dat lost het probleem niet op van de vele mensen die in België zijn gebleven nadat hen een negatieve beslissing werd betekend. Hoeveel begrip en sympathie men voor deze mensen ook kan hebben - zeker indien zij zich optimaal hebben geïntegreerd - kan het

voor Open Vld niet dat uit louter illegaal verblijf rechten worden gepuurd.

Dat zou oneerlijk zijn tegenover de vele asielzoekers die zich wel hebben onderworpen aan de beslissingen van de asielinstanties en het land hebben verlaten.

Open Vld wil ook een verdere versterking van initiatieven, in samenwerking met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), om de afgewezen asielzoekers op menswaardige manier naar het land van herkomst te begeleiden. Financiële en andere steun moeten daarvoor voorzien worden, naast initiatieven voor een 'herintegratie' in het land van herkomst.

Tevens voorziet de aangepaste wet in de mogelijkheid om een verblijfsmachtiging toe te kennen in buitengewone omstandigheden. Voor Open Vld kunnen in de toekomst, op deze basis, regularisaties om prangende humanitaire redenen toegestaan worden.

Voor Open Vld kan men geen rechten putten uit illegaliteit. Wie na een door de wet voorzien onderzoek van zijn asielaanvraag een negatieve beslissing krijgt, moet het land verlaten. Betrokkenen moeten daarbij geholpen worden i.s.m. de internationale organisaties. Open Vld vindt weliswaar dat uitzonderingen moeten gemaakt worden wanneer het niet vervuld zijn van de asielaanvraag een gevolg is van

een overheidsfalen. Open Vld is geen voorstander van een nieuwe vorm van collectieve regularisatie .

F. Toekenning van de Belgische nationaliteit

Een vreemdeling die in België wenst te verblijven moet een inburgerings-traject doorlopen. Er dient hem in eerste instantie een voorwaardelijk verblijfsrecht toegekend te worden. In een tweede fase kan een definitief verblijfsrecht worden toegestaan en tenslotte moet de mogelijkheid geboden worden om de Belgische nationaliteit te verwerven. De toekenning van de Belgische nationaliteit moet een recht zijn dat echter verbonden is aan het respecteren van bepaalde verplichtingen. De kennis van de taal van de regio en het respecteren van de grondregels van onze samenleving zijn hierbij basisvereisten.

Vreemdelingen die op legale wijze op het grondgebied verblijven dienen de kans te krijgen om de Belgische nationaliteit te verwerven. Hierbij is evenwel vereist dat zij de taal van de regio waar zij verblijven beheersen en de basisbeginselen van onze Belgische rechtsstaat respecteren.

Tot slot

Een open samenleving mag migratie niet zien als een bedreiging maar als een kans. Open Vld wil economische migratie toelaten. Economische migratie moet kunnen wanneer men een arbeidscontract heeft en onze taal wil leren. Daarnaast willen wij een green card-systeem, waarbij een beperkt en Europees overeengekomen contingent migranten via lot of selectie naar hier mag komen, op voorwaarde dat ze vooraf onze taal leren. Politieke vluchtelingen moeten welkom blijven, maar wie voor de illegaliteit gekozen heeft kan daar geen rechten uit putten.

Hoofdstuk 7

De strijd tegen racisme en onverdraag- zaamheid

Racisme hoort niet thuis in een open samenleving. Het groepsdenken van 'ons tegen hen' bevordert alleen maar de misverstanden en wakkert het racisme aan. In een open samenleving heeft geen enkel individu het recht om een ander individu uit te sluiten op basis van ras, geslacht, godsdienst of etnische afkomst. Voor racisme bestaat geen enkel excuus. Open Vld vindt de beste manier om het groepsdenken te doorbreken een beleid dat zoveel mogelijk gelijke rechten en plichten geeft aan iedereen. Iedereen heeft immers recht op individuele zelfontplooiing.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De open samenleving' van 11/2/'07)

De internationale politieke ontwikkelingen en de globalisering die kenmerkend zijn voor de afgelopen decennia hebben verscheidene soorten migratiestromen op gang gebracht en hebben het gezicht van de Vlaamse bevolking danig gewijzigd. Onze steden en gemeenten komen steeds meer in aanraking met nieuwe culturen, tradities, levensbeschouwingen, geloofsovertuigingen en maatschappijvisies. Daardoor werd het dagdagelijkse leven van de oorspronkelijke inwoners van bepaalde wijken ingrijpend beïnvloed. Ook de aard van de migratie blijft aan verandering onderhevig. Vandaag leven in onze steden en gemeenten mensen die afkomstig zijn uit alle hoeken van de wereld. De Vlaamse samenleving anno 2007 wordt gekenmerkt door diversiteit. Dit is een onomkeerbaar feit. Diversiteit is een realiteit die flexibiliteit vereist van alle Vlamingen, of deze nu oud of nieuw zijn. De diverse samenleving vergt een actief optreden van de overheid, op alle bestuursniveaus. De uitdagingen zijn immers groot. De aanwezigheid van talrijke mensen met diverse achtergrond betekent niet alleen een verrijking van de samenleving, ze kan de sociale samenhang ook op de proef stellen.

Open Vld wil een kader creëren waarin mensen vanuit diverse culturen en religies harmonieus kunnen samenleven. In die zin verwerpen we zowel het cultuurrelativisme als het monoculturalisme die beide ingaan tegen de

vrijheid en waardigheid van het individu.

Open Vld streeft naar een kosmopolitisch humanisme dat gebaseerd is op een universele seculiere moraal. Het betreft een autonome moraal waarbij fundamentele grondrechten als de vrijheid van meningsuiting, de scheiding van geloof en staat, de gelijkheid van elke mens en het recht op zelfbeschikking bestaan die voor elke mens onaanastbaar zijn. Een neutrale overheid moet toezien op toepassing van deze grondrechten.

A. Nood aan een mentale omslag

De hoogtepunten in de geschiedenis van ons land hebben als gemeenschappelijk kenmerk dat ze zich manifesteerden in periodes dat we openstonden voor invloeden van buitenaf. De afgelopen decennia heeft Vlaanderen zich onder invloed van het succes van extreem-rechts overgeleverd aan angst en onverdraagzaamheid. Als democratische politici moeten wij erkennen dat we ons te veel hebben laten afschrikken door de vijandigheid die onverdraagzame krachten in de harten van onze bevolking geplant hebben. Een belangrijk omslagpunt kwam niet van de politiek maar uit de samenleving, met de 0110-concerten. Open Vld was de eerste en zowat enige partij die haar onmiddellijke steun uitsprak voor dit

initiatief. Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen werd de politieke vertaling van onverdraagzaamheid voor het eerst een halt toegeroepen, in Antwerpen en nog meer in Gent.

De politiek moet nu doen wat ze helaas te lang heeft nagelaten. Wij moeten de strijd aanbinden tegen racisme en onverdraagzaamheid.

Daarvoor is er nood aan een mentale omslag. Die mentale omslag is een gemeenschappelijke uitdaging voor oude en nieuwe Belgen, middenveld en politiek. Het fundament van iedere mentale omslag is het gebruik van taal. Termen als ‘allochtoon’, ‘migrant’ of ‘vreemdeling’ zijn intussen stigmatiserend. Het valt bovendien op dat iemand die hier geboren is uit Noord-Afrikaanse ouders, onze taal kent en onze nationaliteit heeft ‘allochtoon’ of ‘vreemdeling’ genoemd wordt, terwijl een Amerikaan die onze taal niet kent dit etiket bespaard blijft.

Elke mens die in België zijn toekomst heeft, is voor Open Vld een Belg, ook al liggen haar of zijn roots elders in de wereld. In een open samenleving wordt geen onderscheid gemaakt tussen mensen op basis van hun huidskleur of op basis van de plaats waar hun ouders of grootouders geboren zijn. Wie elders geboren is, maar in België zijn toekomst heeft gevonden, is voor ons geen ‘vreemde’ of ‘allochtoon’, maar eenvoudigweg een nieuwe Belg.

B. Weg van het groepsdenken

Vanuit onze liberale overtuiging verwerpen wij iedere vorm van groepsdenken. Het kan niet zijn dat men racisme en onverdraagzaamheid, die de meest verwerpelijke uitwassen van groepsdenken zijn, te lijf zou gaan met remedies die opnieuw oude en nieuwe Belgen opdelen in groepen, in tegenstellingen tussen ‘wij’ en ‘hen’. Open Vld kiest voor een individuele emancipatorische benadering, waarbij we ons concentreren op mensen en situaties en niet op etiketten en tribalisme.

We willen niet kiezen voor een samenleving waarin verschillende gemeenschappen naast elkaar leven. We verzetten ons tegen het ‘uitsluiten’ van mensen uit onze samenleving, maar ook tegen het ‘opsluiten’ van mensen in hun cultuur.

Open Vld verzet zich tegen uitsluiting en segregatie. Open Vld wil de verenigingen aanmoedigen die de strijd tegen uitsluiting en segregatie in hun doelstellingen opnemen en in hun werking waarmaken en die het recht op zelfbeschikking ondersteunen. Open Vld wil de verenigingen aanmoedigen die zich richten tot alle mensen in de samenleving en hiervoor een actief wervingsbeleid voeren.

Er gaan in de samenleving en bij bepaalde politici helaas steeds meer

stemmen op om in cruciale beleidsdomeinen zoals onderwijs, huisvesting of tewerkstelling in het beleid een onderscheid te maken tussen mensen op basis van hun afkomst. Voor Open Vld is het onaanvaardbaar dat mensen op basis van de geboorteplaats van hun ouders of grootouders - positief of negatief - anders behandeld worden.

De afkomst van een individu kan nooit een criterium zijn om haar of hem anders te behandelen. Het geboorteland van iemands ouders of grootouders kan voor Open Vld geen criterium zijn om onderscheid te maken tussen de burgers van ons land. Iedereen in eenzelfde situatie moet op eenzelfde manier geholpen worden.

C. Positieve actie in plaats van positieve discriminatie

Mensen zijn geen statistieken. Toch mag het beleid niet blind zijn voor bepaalde vaststellingen. De werkloosheid onder nieuwe Belgen is hoger dan onder de rest van de bevolking, hun scholingsgraad is lager. Ook andere statistieken geven een alarmerend signaal. Die slechte statistieken zijn deels te verklaren door objectieve factoren zoals taalachterstand en een opvoeding door ouders die minder vertrouwd zijn met onze samenleving. Tegelijkertijd valt niet te ontkennen dat sommige

nieuwe Belgen minder kansen krijgen wegens de angst voor het vreemde en het racisme in het hoofd van vele landgenoten. Aan beide oorzaken moet even hard geredigeerd worden. Als liberalen willen we voor iedereen gelijke kansen creëren.

In het kader van de arbeidsmarkt vindt Open Vld het opvolgen van het effect van het beleid cruciaal. Vandaar dat we voorstander zijn van een verfijnd monitoringsysteem, mits aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan. Zo moeten we bezig zijn met statistische gegevens, niet met individuen, en moet die monitoring gebeuren op basis van objectieve criteria, zoals bijvoorbeeld nationaliteit. Bovendien moet het systeem anoniem zijn.

Open Vld verzet zich tegen elk systeem van registratie van etnische achtergrond, afkomst of dergelijke meer op individueel niveau. Open Vld verworpt iedere vorm van etikettering van mensen.

Het feit dat nieuwe Belgen het statistisch slechter doen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt is dramatisch. Het is dramatisch voor individuele mensen om aan de kant te blijven staan in een welvarende samenleving. Het is ook dramatisch voor die samenleving, die immers elk talent kan gebruiken. De overheid heeft als taak om er alles aan te doen de oorzaken van de slechte statistieken te bestrijden. Daarom moe-

ten alle zeilen bijgezet worden om de objectieve factoren die mensen minder kansen geven aan te pakken. We moeten sterk inzetten op de kennis van het Nederlands, op een goede studiebegeleiding, op permanente vorming en bijscholing en op een kordate arbeidsbemiddeling.

Elke mens heeft talenten. Open Vld wil bijkomende investeringen in de onderwijs- en tewerkstellingskansen van mensen, omdat iedereen recht heeft op gelijke startkansen en omdat de samenleving elk talent kan gebruiken.

D. Gelijke kansen

Open Vld wil dat iedereen de kans heeft om zijn eigen lot in handen te nemen. Dat betekent dat we iedereen de vrijheid en de mogelijkheden willen geven om eigen keuzes te maken.

Gelijkheid van kansen is duidelijk een transversale bevoegdheid: elk beleidsdomein moet het creëren van gelijke kansen nastreven. Om de zaken niet nodeloos ingewikkeld te maken wil Open Vld dat het gelijke-kansenbeleid als coherent bevoegdheidspakket volledig op het niveau van de gemeenschappen wordt gecentraliseerd. Hetzelfde geldt voor integratie van mensen waarvan de ouders of grootouders een andere nationaliteit dan de Belgische

hadden. Dit laatste omdat Open Vld ervan overtuigd is dat de integratie van deze mensen het beste gediend wordt door algemene maatregelen binnen het kader van een algemeen gelijke-kansenbeleid.

Maar gelijke startkansen beginnen voor een groot stuk in het onderwijs.

Open Vld vindt een zo vroeg mogelijke instap in het (kleuter)onderwijs cruciaal voor de latere weerbaarheid van de jongeren, en dat net vooral voor kinderen die uit gezinnen komen die om één of andere reden minder kansen hebben. Daarom is Open Vld voorstander van een inschrijvingsplicht voor kleuters vanaf 3 jaar.

E. Meer kansen op de arbeidsmarkt

Hoewel sommige bedrijven op dit punt behoorlijke inspanningen leveren, is de samenstelling van de werknemers van een bedrijf doorgaans geen afspiegeling van onze kleurrijke bevolking. Dit is helaas nog meer het geval voor de tewerkstelling in overheidsdiensten. Tegelijkertijd kampen veel van onze ondernemingen met moeilijkheden om vacatures in te vullen, terwijl veel nieuwe Belgen langs de zijlijn moeten blijven staan. Hier gaan ontegensprekelijk veel kansen verloren.

De overheid moet in de eerste plaats zelf een voorbeeld stellen en in haar rekruteringsbeleid aandacht hebben voor de oorzaken van dit fenomeen. Bij het publiceren van vacatures, en in de selectieprocedure moet vermeden worden dat minderheidsgroepen ten onrechte uit de boot vallen. We moeten op dezelfde manier ook het bedrijfsleven stimuleren om alle talenten in de samenleving aan te boren. Zowel de overheid als de bedrijven mogen daarbij nooit de kwaliteit en de noodzakelijke competenties uit het oog verliezen. Elke werknemer of ambtenaar moet zijn job krijgen op basis van zijn capaciteiten.

Open Vld wil dat de overheid een voorbeeldfunctie opneemt in het voeren van een open en creatief diversiteitbeleid. Ook onze bedrijven moeten aangemoedigd en ondersteund worden om een dergelijk open en creatief diversiteitbeleid te voeren. Op die manier moet de werkvloer steeds meer een spiegel worden van de diverse samenleving. Het hanteren van vrijwillige streefcijfers kan een goede methode zijn om overheid en bedrijven alert te houden voor deze problematiek. Omdat overheid en bedrijven de juiste mensen op de juiste plaats moeten zetten, verzet Open Vld zich echter tegen elke vorm van opgelegde quota.

F. Het bestrijden van discriminatie en racisme

Hoeveel mensen worden nog gediscrimineerd, domweg omdat ze een andere huidskleur en een vreemde naam hebben? Hoeveel vrouwen worden nog geslagen, vernederd en in de huiselijke kring opgesloten? Waarom vinden sommige gelovigen dat de vrijheid van meningsuiting niet gebruikt mag worden om hun geloof in twijfel te trekken? Waarom is het zo gemakkelijk de ander te herleiden tot een lid van een groep, met alle vooroordelen die daaraan worden gekoppeld? Waarom is het zo moeilijk om elke mens open tegemoet te treden, ook als die een andere huidskleur, een ander geloof of een andere seksuele geaardheid heeft?

Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en bestrijding van Racisme moet omgevormd worden tot een interfederaal Centrum ter bestrijding van discriminatie. Open Vld staat achter de oprichting van discriminatiemeldpunten in onze steden. Deze meldpunten voeren een preventie- en een bemiddelingsbeleid. Zij proberen discriminatie te voorkomen, of de gevolgen ervan te herstellen. Waar nodig zal het Centrum ter bestrijding van discriminatie slachtoffers van discriminatie bijstaan om hun rechten waar te maken.

Liberalen kunnen niet aanvaarden dat onze basiswaarden abstract of theo-

retisch blijven. Onze politici moeten werken aan een beleid dat die waarden afdwingt en voor iedereen garandeert. Niet alleen in ons onderwijsbeleid, ons werkgelegenheidsbeleid en in ons inburgeringsbeleid, maar in alle beleidsdomeinen. Dat is een dagelijkse opdracht die nooit af is. Indien we dat niet doen zal er in onze samenleving steeds minder sprake zijn van vrijheid en verdraagzaamheid. En tegen alles wat de vrijheid en gelijkwaardigheid van mensen bedreigt - en alleen daartegen - mogen en moeten we als liberaal onverdraagzaam zijn. Alleen op die manier creëren we echt gelijke startkansen voor iedereen.

Via het onderwijs moeten alle Vlamingen inzicht en respect krijgen voor de gedeelde waarden en normen die een samenleving in diversiteit mogelijk maken. Nieuwkomers die ons onderwijs niet hebben gevolgd, moeten met die spelregels kennismaken in een inburgeringstraject. Open Vld is voorstander van een verplichte inburgering voor alle nieuwkomers van buiten de EU. Dit inburgeringstraject kan een voorwaarde zijn voor het verblijfsrecht of voor het verkrijgen van de nationaliteit.

Tot slot

Voor racisme bestaat geen enkel excuus. We moeten actie verwerk maken van de strijd tegen racisme en onverdraagzaamheid. Daarbij moeten misverstanden uit de weg geruimd worden en muren gesloopt. Nieuwe Belgen zijn vrije burgers die geen etiket kunnen opgelegd krijgen. Maatregelen moeten etno-neutraal zijn. Positieve discriminatie is stigmatiserend en vindt daarom geen genade in onze ogen.

Hoofdstuk 8

Tegen straffeloosheid en zinloos geweld

Het recht op veiligheid is een mensenrecht. Dankzij de hervormingen van de politie is dit recht de afgelopen jaren beter gegarandeerd dan in het verleden. De toename van zinloos geweld blijft echter verontrustend. Er bestaat geen sluitende aanpak om dergelijk geweld te voorkomen of tegen te gaan. Wel is het duidelijk dat iedereen moet bijdragen tot het indijken van dit fenomeen: onder meer ouders, burens, scholen, verenigingen en op de werkvloer.

Open Vld wil elke vorm van straffeloosheid vermijden, ook als het gaat om jonge criminelen. Daarom is er nood aan een verdere modernisering van het justitiële apparaat, en meer bepaald van het gevangeniswezen, die moet leiden tot een snelle en correct toegepaste strafbepaling. De strijd tegen misdaad en voor meer veiligheid mag echter niet ten koste gaan van eenieders individuele vrijheden.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De open samenleving' van 11/2/'07)

Geen vrijheid zonder veiligheid. Een open samenleving van vrije burgers vereist een overheid die de nodige maatregelen neemt om de veiligheid van die burgers te waarborgen. Die maatregelen bevinden zich op verschillende domeinen zoals politie, justitie, gevangeniswezen; maar ze moeten ook preventief zijn. Vooral in de aanpak van het zogenaamde zinloos geweld zullen we maar resultaten boeken als iedereen meer burgerzin aan de dag legt en zijn of haar verantwoordelijkheid opneemt. Alleen op deze manier is een warmere samenleving mogelijk die tevens de strijd tegen het blind geweld aankan.

A. Een efficiënte politie

Uit de Veiligheidsmonitor 2006 blijkt dat het vertrouwen in de politie is gestegen. Terecht. Dankzij de succesvolle politiehervorming werken alle politiediensten nu samen. Bovendien werd de administratieve last bij de politieagenten sterk afgebouwd zodat er meer blauw op straat is. Open Vld wil resoluut op de ingeslagen weg verder gaan. Om nog minder papierwerk te hebben en dus meer blauw op straat, moet het verloningssysteem van de politieagent eenvoudiger. Nu is dit te veel geënt op premies, toelagen, vergoedingen allerlei. Deels was dit noodzakelijk om de samensmelting van de statuten van

de drie vroegere politiekorpsen tot één eenheidsstatuut mogelijk te maken, doch dit systeem genereert veel pape-rasserij.

Nu de geïntegreerde politie ook in de hoofden van de politieagenten meer en meer een feit is geworden, kan werk worden gemaakt van een eenvoudigere functionele verloning.

In onze snel evoluerende maatschap-pij wijzigt ook de visie op de taken en de finaliteiten van de politiediensten. Het is duidelijk dat de politiediensten de sterke arm der wet zijn, én moeten blijven. Zij zijn de instantie bij uitstek, die door de overheid gemandateerd is, om die essentiële overheidstaak, namelijk het recht op veiligheid van elke burger, maximaal waar te maken. Maar naast law enforcement (handhaving van de openbare orde) en crime fighting (opsporing van misdrijven en hun daders) moet de gemeenschapsgerichte politiezorg, de community oriented policing, meer dan ooit het uitgangspunt zijn voor de werking van de politiediensten. De politie die niet alleen repressief optreedt, voor het opstellen van een proces-verbaal, maar ook probleemvoorkomend en -oplossend aanwezig is in de straten en de wijken, aanspreekbaar voor de burger.

Open Vld wil de basispolitie-zorg versterken, door bijvoorbeeld de promotie van de wijkagent door de steden en gemeenten, en door een verdere ontlas-

ting van de oneigenlijke taken, die de wijkagent vaak krijgt van het parket.

Het is een illusie te denken dat de politie alle problemen kan voorkomen, laat staan dat het mogelijk en wenselijk zou zijn een politieagent voor elke woning of handelszaak te zetten. Daarom zijn de politiediensten meer dan ooit een partner in het veiligheidsgebeuren, en moeten zij, via partnerschap met tal van andere diensten, die community policing waarmaken. Zo is er een partnerschap met de sector van de private veiligheid. De wet op de private veiligheid, die tijdens de voorbije legislatuur verschillende malen werd aangepast en uitgebreid, biedt mogelijkheden aan private bewakingsmaatschappijen om, in complementariteit met de politiediensten, toezicht te houden: consortiumbewaking van bedrijventerreinen of winkelstraten, bewaakte parkings langs autosnelwegen en het beheer van alarmcentrales (voor alarmen van particulieren of zelfstandigen, die de politie niet alleen kunnen ontlasten van de valse alarmen, maar ook een desgevallend politieoptreden veel doeltreffender kunnen maken, dankzij de informatie die de alarmcentrale heeft, bv. via camerabewaking).

Private bewakingsmaatschappijen moeten ten volle ingeschakeld kunnen worden als partners van de politie, zonder de veiligheid evenwel te privatiseren. Voor bepaalde risicosectoren kan de private veiligheid een wezenlij-

ke rol spelen in de ondersteuning van de politie. Het 'monopolie op geweld' komt evenwel steeds toe aan de overheid, die de gehele samenleving vertegenwoordigt.

B. Community policing

Daarnaast is er het partnerschap met andere dienstverlenende overheidssectoren, zoals het openbaar vervoer en de scholen. Zeker in de jongerenproblematiek kan de politie de scholen nuttige diensten bewijzen. Bepaalde problemen overstijgen nu eenmaal de bevoegdheid van de schooldirectie. De politie ten dienste van de scholen, in haar preventieve rol als het kan, in haar repressieve rol als het moet. Een schijnbaar onschuldig spijbelgedrag kan aanleiding geven tot jongeren-criminaliteit. Het is essentieel dat de jongere, die deviant gedrag vertoont, meteen wordt geresponsabiliseerd teneinde te voorkomen dat hij of zij verglijdt naar crimineel gedrag. Hij of zij mag nooit het gevoel krijgen dat bepaalde regels zomaar, zonder enige vorm van straf of responsabilisering, kunnen overtreden worden. De politie, in samenspraak met het jeugdparquet, de school en de ouders, kan hier een belangrijke rol spelen, bv. door het afsluiten van 'spijbelcontracten' met de jongere (waarbij de jongere engagementen aangaat, die bij niet-nakoming

leiden tot een optreden van een jeugd-magistraat).

Ook dit is community policing: een – zeker in de stedelijke context – sterk uitgebouwde jeugdbrigade, in burger, die de probleemjongeren volgt en opvolgt, die dus ook aanspreekbaar is voor die jongeren of hun ouders, eventueel kan doorverwijzen naar andere (hulpverlenings)instanties en dan ook gepast kan optreden, samen met het jeugdparket, indien misdrijven worden gepleegd of problematische opvoedingssituaties ontstaan. Uiteraard spreken we hier niet over zware misdrijven en geweldsdelicten, gepleegd door jongeren. Deze aanpak moet er namelijk net op gericht zijn te voorkomen dat jongeren komen tot zulk zwaar crimineel gedrag.

De politie moet intenser samenwerken met de onderwijsinstellingen om jongeren die op het verkeerde pad dreigen te komen meteen op hun verantwoordelijkheid te wijzen. Samen met de ouders, het jeugdparket en andere ondersteunende diensten moet dit ervoor zorgen dat de zware jeugdcriminaliteit in de kiem wordt gesmoord.

Het tijdens de voorbije legislatuur aangepaste jeugdsanctierecht biedt de jeugdparketten en jeugdrechters een uitgebreide waaier aan mogelijkheden om een straf te bepalen, op maat van de jongere in kwestie. Het komt erop aan dat politie en parket, samen met

andere partners zoals scholen en ouders, kort op de bal spelen, zodat de rechter steeds vanaf de eerste inbreuk van de jongere, een aangepaste bestrafing kan opleggen. Dit is essentieel om verdere normvervaging van de jongere tegen te gaan. Ook de ouders dienen desgevallend te worden geresponsabiliseerd, bv. via het middel van de ouderstage, zoals voorzien in het aangepaste jeugdsanctierecht.

C. De bijdrage van iedere burger

Tenslotte is er het partnerschap met de burgers zelf. Dit kan op verschillende manieren gebeuren. Formeel of informeel. Vooral informele partnerschappen zijn ontzettend belangrijk. Het gaat hierbij om de vele duizenden leerkrachten, opvoeders, mensen in de jeugdzorg, maar ook gewone ouders, die dag in dag uit het beste van zichzelf geven om elk op zijn of haar manier bij te dragen tot een veilige samenleving. Zij zorgen voor de overdracht van essentiële basiswaarden en normen die onontbeerlijk zijn voor een harmonieus samenleven. Hoewel deze informele partnerschappen schokkende gevallen van zinloos geweld niet kunnen uitsluiten, kan men het werk van al deze mensen onmogelijk overschatten.

Een veilige samenleving veronderstelt

de hulp van iedereen. Vooral gevallen van zinloos geweld zal men maar kunnen indijken als iedereen de handschoen hiertegen opneemt. Ouders, leerkrachten, burens, verenigingen,... allen spelen ze hierin een onmisbare rol.

Naast de informele partnerschappen, zijn er ook de formele, in het kader van buurt- of winkel- of sectorinformatienetwerken. Deze netwerken zijn belangrijke informatiekanalen voor de politie. Burgers moeten relevante informatie doorgeven aan de politiediensten, maar politiediensten moeten hun informatie op hun beurt delen met de burgers, opdat die maximaal preventieve maatregelen kunnen nemen.

Vandaar het belang van de verdere ontwikkeling van de 'e-policing'. Het e-loket of e-cops, initiatieven die de voorbije legislatuur werden ontwikkeld, waarbij de burger of zelfstandige via het internet klacht kan neerleggen van een misdrijf, of via een centraal meldpunt bij de internetpolitie melding kan maken van internetcriminaliteit (kinderporno, racisme en extremisme, illegale handelspraktijken) moeten maximaal uitgebouwd worden. Het getuigt van burgerzin als burgers misdrijven systematisch melden; het getuigt opnieuw van een goede gemeenschapsgerichte politie als het de burger daarbij zo gemakkelijk mogelijk wordt gemaakt.

De drempel voor de burger om naar

de politie te stappen moet verder naar omlaag. Elektronische aangifte van misdrijven kan daartoe bijdragen en moet daarom verder ontwikkeld worden.

Uit een enquête onder zelfstandigen is gebleken dat het merendeel van de zelfstandigen gelooft in preventieve maatregelen. Tegelijk zegt het merendeel van de bevraagde zelfstandigen nog geen preventieve maatregelen te hebben genomen. Nochtans is preventie essentieel: voorkomen is beter dan genezen.

De overheid moet de burgers aanmoedigen om beveiligingsmaatregelen te treffen, door middel van premies of fiscale voordelen. Het bestaande systeem van fiscale voordelen moet verder worden uitgebreid: ook diensten moeten in aanmerking kunnen komen voor fiscale aftrek, zoals het inhuren van een private bewakingsfirma of de abonnementskosten voor een aansluiting op een alarmcentrale.

D. Internationale aanpak

De aandacht moet ook blijvend uitgaan naar de internationale context. Grensoverschrijdende of internationale criminaliteit kan maar structureel worden bestreden als er werk wordt gemaakt van een internationale aanpak, en dit

op alle niveaus: bestuurlijk, politie- neel, gerechtelijk en op het niveau van de strafuitvoering.

In die zin is, naast het niveau van de Europese Unie, de bilaterale of multilaterale aanpak een must. Deze laat immers toe dat bepaalde landen afspraken maken die verder of sneller gaan dan het besluitvormings- en implementatieproces op het EU-niveau, en die een snel resultaat mogelijk maken op basis van een concrete samenwerking, geïnspireerd op concrete doelstellingen, concrete fenomenen en concrete acties. Deze concrete aanpak is dan ook de meest efficiënte manier om de internationale samenwerking op korte termijn resultaat te laten opleveren. Het is een opstap naar een duurzamere samenwerking op lange termijn, een Europees geïntegreerde veiligheidsbenadering. Die internationale samenwerking is in een geglobaliseerde wereld meer dan ooit een noodzaak.

Om de grensoverschrijdende criminaliteit kordaat aan te pakken, moet er een internationale aanpak komen, waarbij twee of meerdere landen samenwerken op zeer concrete domeinen. Dit kan en moet gebeuren naast de samenwerking binnen de Europese Unie, om zo sneller te kunnen optreden tegen nieuwe internationale fenomenen.

Vooraf in de strijd tegen de rondtrekkende dadergroepen is de samenwerking met de landen van het vroegere Oostblok cruciaal. Zij moeten in hun

land parallelle onderzoeken starten, in nauw overleg en via vlotte informatie-uitwisseling met de Belgische politie, en de organisatoren van de criminele netwerken voor de rechter brengen, die de criminele winsten verbeurd moet verklaren.

Als criminaliteit geen grenzen kent, dan geldt dit zeker voor de criminaliteit via het internet. Informatie over kinderpornografie, over racistische en extremistische websites moet maximaal circuleren, en via instellingen als EUROPOL en INTERPOL leiden tot internationaal gecoördineerde acties van politie en justitie.

[Internetcriminaliteit moet beter aangepakt worden door een internationale harmonisering van de wetgeving, vooral op het vlak van kinderpornografie.](#)

E. Terreurbestrijding en privacy

Inzake terreurbestrijding moeten we erover waken dat onze fundamentele rechten en vrijheden niet aangetast worden. Het toekennen aan de uitvoerende macht van bevoegdheden, die verregaande inbreuken inhouden op die rechten en vrijheden, zonder controle van de rechterlijke macht, is een capitulatie van de democratische rechtsstaat voor het terrorisme en dus een overwinning voor de terroristen.

Het is daarom belangrijk dat ook de inlichtingendiensten beschikken over een duidelijk wettelijk kader voor het gebruik van bijzondere methodes, zoals het af luisteren van telefoongesprekken, het doorzoeken van woningen, het aannemen van fictieve identiteiten of het opzetten van vennootschappen. Dit duidelijk wettelijk kader is nodig voor de rechtszekerheid, tegenover de schmerzzone, waarin onze inlichtingendiensten nu werken, en die ook door de rechterlijke macht juridisch reeds aan de kaak werd gesteld. Deze wet moet onze democratische en grondwettelijk voorziene rechten en vrijheden als uitgangspunt nemen. Naast het principe van de legaliteit moeten hier de principes van proportionaliteit en subsidiariteit (gebruik van deze methodes alleen als dat volstrekt noodzakelijk is om die inlichtingen in te winnen, die tot de wettelijke bestaansredenen van de inlichtingendiensten behoren) en de onafhankelijke controle door de rechterlijke macht (a priori en a posteriori) en het parlement (a posteriori) worden gegarandeerd.

Om internationaal terrorisme het hoofd te bieden, zonder echter onze grondrechten te schenden, is er nood aan een duidelijke wetgeving die de werking van onze inlichtingendiensten bepaalt. De wet moet de inlichtingendiensten voldoende armslag geven om terroristen te vatten, maar onder welbepaalde voorwaarden en binnen welbepaalde grenzen.

F. Geweld binnen het gezin

Geweld binnen het gezin is een onderschat probleem in onze samenleving. Veelal zijn het vrouwen en kinderen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Vaak durven ze met hun verhalen niet naar buiten komen en leven ze onder een permanente onderdrukking. Het beleid moet deze mensen helpen. Een overheid mag deze mensen niet aan hun lot overlaten, maar moet ze integendeel actief opzoeken en hen een uitzicht geven op een beter leven.

Open Vld beschouwt de strijd tegen huiselijk geweld als een prioriteit voor het beleid. Partnergeweld moet systematisch worden onderzocht en/of begeleidende maatregelen moeten worden getroffen, ook als de klacht wordt ingetrokken. Teneinde de drempel voor aangiften verder te verlagen moeten we een aangifte via het internet op poten zetten. De huisartsen moeten de wettelijke mogelijkheid worden geboden om bij flagrante gevallen van zware mishandeling ten gevolge van partnergeweld om, zo zij dit wensen, naar het gerecht te kunnen stappen, net zoals dit heden reeds mogelijk is voor mishandelingen ten opzichte van minderjarigen. De politie moet bij incidenten inzake partnergeweld kunnen overgaan tot de inbeslagname van alle wapens van de dader van partnergeweld, ook al hebben de wapens niets met het incident te maken.

Speciale aandacht moet daarbij gaan naar kindermishandeling. Kinderen die hiervan het slachtoffer zijn, zijn meestal getekend voor de rest van hun leven. Vooral hier een doeltreffend antwoord op te kunnen geven, is er nood aan betrouwbare statistieken en onderzoek naar kindermishandeling. Maar er is meer nodig.

Per gerechtelijk arrondissement moet er een raad tegen intrafamiliaal geweld komen. Dit is een overlegcomité dat minstens tweemaal per jaar de aanpak van deze delicate materie bespreekt en dat ervoor zorgt dat politie, justitie, hulpverleners, ... dezelfde aanpak hanteren.

G. Snellere en moderne justitie

De politiehervorming zit op het goede spoor. Daardoor hebben we vandaag een beter uitgeruste en werkende politie. Toch is een veiligheidsbeleid maar zo sterk als zijn zwakste schakel. Een belangrijke schakel is justitie. Ook hier werden de voorbije jaren belangrijke hervormingen ingezet. Dat was nodig. Justitie werd decennia lang verwaarloosd. Het gevolg was onderbemande parketten en rechtbanken met een torenhoge gerechtelijke achterstand. De voorbije twee regeringen hebben gezorgd voor een grote stijging van geld en middelen. De resultaten zijn er dan

ook: de achterstand bij de parketten van Antwerpen en Limburg zijn bijvoorbeeld volledig weggewerkt. Toch is het werk nog niet af. Er is ook meer nodig dan een verhoging van de budgetten.

Open Vld wil dat de volgende federale regering van de verdere hervorming van justitie een prioriteit maakt. Er is nood aan een globale doorlichting van de werking van het gerecht.

De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht is één van de grondvesten van een democratische rechtsstaat. Die onafhankelijkheid staat evenwel niet gelijk met onaantastbaarheid. De magistratuur is wel degelijk verantwoordelijk, niet over het eindproduct - het gevelde vonnis of de uitgesproken maatregel - maar wel over de werking van de rechtbanken en de productiviteit van de rechters.

Open Vld wil een transparante rechterlijke macht, die verantwoording aflegt over haar werking en waarbij haar leden kunnen worden geresponsabiliseerd en eventueel gesanctioneerd. Hiertoe moeten beheerscontracten worden afgesloten met de korpsoversten, die dan ook de volledige verantwoordelijkheid krijgen voor het beheer van hun ressort, maar zich tegelijkertijd engageren tot het behalen van bepaalde doelstellingen inzake efficiëntie van beheer en snelheid van afhandeling van dossiers, rekening houdend met de via objec-

tieve werklastmeting ter beschikking gestelde personele en materiële middelen. Tegelijkertijd dient verder te worden geïnvesteerd, via aparte begrotingsprogramma's, in infrastructuur en informatisering.

Daarnaast dient ook de vraag te worden gesteld of de bestaande 19de-eeuwse structuur van 27 gerechtelijke arrondissementen nog aangepast is aan de moderne rechtsvoering. Het kan niet ontkend worden dat bijvoorbeeld criminele organisaties bij deze versnippering garen spinnen. Schaalvergroting in beheer en organisatie hoeft trouwens niet ten koste te gaan van de toegang tot het gerecht, aangezien kan gewerkt worden met gedecentraliseerde eenheden zoals de vrederechters, de politierechtbanken, de justitiehuzen.

Open Vld pleit voor een schaalvergroting in het beheer van de gerechtelijke arrondissementen, mits er garanties voor een soepele toegang tot het gerecht worden ingebouwd.

Vooraf de veel te trage rechtsgang is problematisch. Het leidt tot een gevoel van straffeloosheid en demotiveert de politiediensten en speurders die alles in het werk stellen om criminelen te vatten. De strafrechtbanken moeten daarom worden ontlast van kleinere misdrijven.

Voor kleinere misdrijven moet het sy-

steem van administratieve afhandeling worden uitgebreid mits integraal behoud van de bestaande rechten van verdediging.

Bovendien moet het mogelijk zijn om, zoals in Nederland, niet te wachten tot het gehele onderzoek, in al zijn onderdelen, is afgerond vooraleer het voor de rechter te brengen.

De doorlooptijd moet worden beperkt: als stelregel mag er niet meer dan één jaar verlopen tussen het moment van de feiten en de dagstelling op de rechtbank. Dit kan onder andere door de techniek van de gesplitste onderzoeken: criminele feiten, waarvoor het onderzoek is afgerond, kunnen voor de strafrechter worden gebracht; andere criminele feiten van een zelfde dader of daderbende kunnen het voorwerp uitmaken van een ander onderzoek. Ook hoeft niet gewacht te worden tot alle burgerlijke partijen en hun schade in kaart zijn gebracht, om het strafrechtelijke luik reeds voor de strafrechter te brengen.

Ook in burgerlijke zaken dient de rechtsgang sneller te verlopen. De hervormingen die de voorbije jaren op dit vlak zijn ingezet dienen versterkt te worden.

Open Vld is voorstander van de invoering bindende conclusietermijnen en een toepassing van de concentratie van geding.

Al te vaak worden criminelen wegens procedure- en vormfouten vrijgesproken. Ook dit ondergraaft de betrouwbaarheid van de overheid. Sommige vormvoorschriften zijn dermate essentieel dat ze tot de nietigheid van een bewijsstuk kunnen leiden, maar vele regels zijn dat niet, waarvoor dan ook geen nietigheid mag gelden.

[Schending van vormvoorschriften kan niet tot nietigheden leiden wanneer noch het openbaar belang, noch de rechten van verdediging worden geschaad. De nietigheden in het strafprocesrecht moeten daarom tot dat minimum worden beperkt.](#)

Ook het vervolgingsbeleid kan efficiënter worden georganiseerd. De rol van de parketmagistraat als eerste rechter moet worden versterkt. In het geval van betrapping op heterdaad of bekentenissen van de dader, beschikt het openbaar ministerie immers over alternatieven voor de klassieke dagvaarding voor de strafrechter, zoals de strafbemiddeling of de 'praetoriaanse probatie'. Vooral het systeem van de zogenaamde 'praetoriaanse probatie' – een seponering door het parket op voorwaarde dat de dader bepaalde voorwaarden naleeft, zoals het uitvoeren van een gemeenschapsdienst en het vergoeden van het slachtoffer – stelt de parketten in staat, ingeval van kleinere criminaliteit, een lik-op-stuk beleid te voeren, waarbij de rechtbanken worden ontlast.

[Open Vld wil dat het openbaar ministerie voor kleinere en bewezen criminaliteit een lik-op-stuk-beleid voert door zijn rol als eerste rechter sterker te benadrukken.](#)

Een goed vervolgingsbeleid is een beleid dat goed gecommuniceerd wordt. Het vervolgingsbeleid moet meer dan ooit het voorwerp zijn van een parlementaire discussie. Uiteindelijk verdient het openbaar ministerie in naam van de gemeenschap. En die gemeenschap heeft het recht om hierop controle uit te oefenen. Als magistraten beslissen om een bepaalde categorie van misdrijven als minder belangrijk te beschouwen, dan moet het parlement daarbij betrokken worden. Nu wordt deze discussie in het parlement te veel omzeild omdat de scheiding der machten die niet mogelijk zou maken. Dit is verkeerd.

Het vervolgingsbeleid kan ook prioriteiten vastleggen volgens de bevoegdheden van de deelstaten in ons land. Een stuk van ons strafrecht werd reeds in decreten vertaald. Het vervolgingsbeleid moet daar rekening mee houden.

Wie pleit voor een regionalisering van justitie, moet weten dat vandaag al materies zoals ruimtelijke ordening, stedenbouw en leefmilieu een justitieel regionaal luik bevatten. Openbare aanklagers moeten met deze regionale verschillen rekening houden.

Voor Open Vld moet het maatschappelijk debat over het te voeren vervolgingsbeleid ook in het parlement gevoerd worden. Hierbij moeten ook de deelstaten worden betrokken, via een justitieel overlegcomité waarin de deelstaten met de minister van Justitie de prioriteiten van het vervolgingsbeleid bespreken.

Daarnaast moet ook de huidige rol van de onderzoeksrechter herzien worden. Naar Nederlands model moet hij een rechter van het onderzoek worden, die toezicht houdt op het door het parket gevoerde onderzoek en vooral de door het parket gevraagde schendingen van de privacy of inbreuken op grondwettelijke rechten en vrijheden (huiszoeeking, arrestatie, telefoontap enz), doch zonder dat het parket de leiding over het onderzoek verliest. Dit zal de coherentie van het vervolgingsbeleid ten goede komen.

Het instituut van de onderzoeksrechter moet worden omgevormd tot een rechter van het onderzoek.

Justitie moet ook moderner. Archaïsche rechtsregels en procesvormen zorgen ervoor dat zware misdrijven te licht worden bestraft. Mooi voorbeeld is de juryrechtspraak voor het Hof van Assisen. Om deze loodzware procedure te vermijden worden zware misdrijven vooraf lichter gemaakt via de techniek van de verzachtende omstandigheden. Dat leidt ertoe dat de rechters minder zware straffen kunnen uitspreken. Bo-

vendien zijn de processen zelf voor het Hof van Assisen tijdrovend en hopeloos verouderd, en riskeer je procedurefouten waardoor gehele processen opnieuw moeten gevoerd worden.

Zware misdrijven moeten efficiënter en effectiever worden bestraft. Daarom moet onder meer de verouderde juryrechtspraak voor het Hof van Assisen worden hervormd tot een moderne berechtingsprocedure.

Niet alleen de strafrechtbanken kampen met vertraging. Ook voor de burgerlijke rechtbanken is het vaak te lang wachten op een definitief oordeel. Burgers stappen veel vlugger naar een rechtbank, waardoor justitie overbetaald wordt. Er is daarom nood aan remmen.

Om tergende en roekeloze rechtsgedingen tegen te gaan, moet de toegang tot het hoger beroep afgeremd worden. Verzet aantekenen is enkel nog mogelijk voor partijen die nooit zijn verschenen en ook geen conclusies hebben neergelegd, net zoals in het strafprocesrecht. Het hoger beroep is enkel nog mogelijk tegen een eindvonnis.

Ook bij het hoogste rechtscollege, het Hof van Cassatie, is er een te grote achterstand. Daarom moeten manifest onontvankelijke of ongegronde cassatieberoepen via een versnelde procedure worden afgehandeld, zoals bij het Arbitragehof en de Raad van State.

Justitie moet ook begrijpelijker worden voor de burger.

De rechtstaal in vonnissen en arresten, maar ook in eenvoudige processen-verbaal of brieven moet begrijpelijker zijn voor de burger. Open Vld wil daarom een “klare taal”-commissie in het leven roepen die duidelijke richtlijnen opstelt voor de opmaak van juridische teksten. De naleving hiervan wordt opgevolgd door een “klare taal”-magistraat bij elke rechtbank.

Op vlak van familierecht werden de afgelopen jaren flinke resultaten geboekt, denken we maar aan de schuldloze echtscheiding, adoptie door halebikoppels e.d. Maar zowel in het familierecht als in het handelsrecht is er een nood aan verdere modernisering.

Open Vld pleit voor een grondige modernisering van het familierecht en het handelsrecht onder begeleiding van een commissie van rechtsgeleerden. Deze modernisering kan onder andere het aantal conflicten voor de rechtbank verminderen en het handelsrecht transparanter maken voor onze ondernemingen. Open Vld denkt daarbij bijvoorbeeld aan het creëren van de mogelijkheid van een vrijwillige erfenissprong ten voordele van de kleinkinderen (familierecht), of aan de invoering van een betalingsbevel voor onbetwiste facturen.

Minderjarigen kunnen in België slechts door een rechtbank worden gehoord bij monde van hun wettelijke vertegenwoordigers, meestal een ouder. Deze proces - en handelingsonbekwaamheid van de minderjarige is bedoeld als bescherming. De vraag is echter waarom een minderjarige niet bekwaam kan zijn om voor de rechtbank de bescherming van zijn rechten af te dwingen.

De rechtspositie van minderjarigen dient te worden verbeterd. Er moet een duidelijkere en eenvormige regeling komen voor de toegang van minderjarigen tot de rechter, voor het hoorrecht van minderjarigen en voor de advocaten voor minderjarigen.

Wat betreft het hoorrecht voor minderjarigen bij beslissingen i.v.m. het ouderlijk gezag en de verblijfsregeling wil Open Vld elke rechter verplichten het kind te horen van zodra het de leeftijd van 12 jaar heeft bereikt. Voor kinderen onder de 12 jaar oordeelt de rechter op basis van het criterium ‘in staat mening te vormen’. Ook ieder kind dat vraagt te worden gehoord in een hangend geschil, moet opgeroepen worden en begeleid worden door een advocaat.

Tenslotte wil Open Vld ook de problematiek van de wanbetaling door huurders op de private huurmarkt aanpakken. Verhuurders worden immers geconfronteerd met een opbrengst-risico: het risico door de huurder niet te

worden betaald. Dat risico schrikt investeerders af om huurwoningen aan te bieden op de private huurmarkt. Daarom wil Open Vld de oprichting van een fonds voor niet-betalde huur waaruit de verhuurder kan gecompenseerd worden bij wanbetaling. Dergelijk fonds kan bijdragen tot een verhoging van het aanbod aan betaalbare huurwoningen en is dus in het belang van wie correct zijn of haar huur betaalt.

Open Vld wil dat er bij iedere veroordeling door de Vrederechter van een huurder wegens wanbetaling, een extra vergoeding betaald moet worden die dient ter financiering van een nieuw op te richten ‘Fonds voor niet-betalde huur’. Op die manier wordt het risico op wanbetaling aangepakt, dat voor verhuurders vaak als drempel wordt ervaren om een woning te verhuren aan financieel zwakkere huurders.

H. Betere strafuitvoering

Groot pijnpunt in justitie blijft de strafuitvoering. Een geloofwaardige strafuitvoering is nochtans een belangrijk sluitstuk van een rechtvaardige justitie. Een gevangenis dient om de maatschappij te beschermen tegen personen die zich hebben schuldig gemaakt aan gevaarlijk gedrag. Een gevangenis moet worden voorzien voor mensen die een

bedreiging vormen voor de samenleving, een fysieke bedreiging. Een hoop mensen horen niet tot deze categorie en voor hen moeten alternatieven gezocht worden. Voor onverbeterlijke criminelen en voor de criminelen, die een bedreiging vormen voor de fysieke integriteit van de medemens, zijn natuurlijk geen alternatieven mogelijk. Hun rest enkel opsluiting in een gevangenis. Maar voor anderen moeten we zoeken naar andere vormen van bestraffing: werkstraffen, elektronisch toezicht, begeleiding van drugs- en alcoholverslaafden, huisarrest. Vreemde criminelen moeten in het land van herkomst hun straf uitzitten. Ook de zogenaamde buitgerichte recherche moet sterker worden benadrukt: criminele winsten en goederen moeten zoveel als mogelijk verbeurd worden verklaard om de criminelen te treffen in dat wat veelal hun drijfveer is: de opbrengsten, hun portemonnee.

Voor Open Vld veronderstelt een globaal en coherent strafuitvoeringsbeleid daarom niet enkel een structurele uitbreiding van de gevangenis capaciteit – nodig omdat de politiediensten performanter werken en met de installatie van de strafuitvoeringsrechtbanken het uitzitten van de straf meer de door de rechter uitgesproken straf zal benaderen – maar ook een uitgebreide waaier aan alternatieven.

Uitsluitend de klemtoon leggen op een uitbreiding van de gevangenisca-

paciteit biedt geen oplossing voor het probleem van de strafuitvoering: deze bijkomende cellen zouden meteen opnieuw vol zitten, en, belangrijker nog, het valt te betwijfelen of dit op termijn wel tot een veiliger samenleving zou leiden. Een straf dient immers niet alleen de vergelding en de beveiliging van de maatschappij als uitgangspunt te hebben, maar ook de re-integratie van de veroordeelde. Dit geldt uiteraard enkel voor die criminelen voor wie een re-integratie in de maatschappij mogelijk en haalbaar is.

Alternatieve vormen van strafuitvoering zoals de elektronische enkelband moeten worden uitgebreid. Op termijn moeten 1500 tot 2000 gevallen mogelijk zijn. Elektronisch toezicht moet ook een autonome straf zijn.

Personen in voorlopige hechtenis vormen een belangrijk deel van de gevangenispopulatie. Voor een deel van hen is voorlopige hechtenis niet noodzakelijk en volstaat elektronisch toezicht om de maatschappij te beschermen. Dit is bijvoorbeeld zo wanneer de reden tot voorlopige hechtenis vluchtgevaar is.

Elektronisch toezicht moet ook mogelijk worden binnen een voorlopige hechtenis.

In onze gevangenissen zitten veel buitenlanders. Op dit ogenblik worden

volop afspraken gemaakt met landen binnen en buiten de EU inzake het uitzitten van de straf in het land van herkomst. Zo is België het eerste land dat een dergelijk akkoord met Marokko heeft ondertekend. Dit levert een zekere ontlasting van onze gevangenis-capaciteit op, maar nog meer resultaat moet worden verwacht van het ontradend effect dat dergelijke afspraken op de potentiële criminelen uitoefenen.

Open Vld wil dat alle nodige middelen worden ingezet (justitie, binnenlandse zaken, buitenlandse zaken) om het aantal afspraken met de landen van herkomst nog op te drijven.

Gevangenisstraffen moeten de ultieme remedie blijven. Vaak zijn alternatieve straffen, zoals de werkstraf voor geweldplegers in een gehandicapteninstelling of hulp bij het onderhoud van het openbaar domein, efficiënter. Op dit ogenblik zijn reeds 11000 alternatieve straffen uitgesproken.

Het arsenaal aan alternatieve straffen zoals de werkstraf, moet nog verder worden uitgebreid.

Met de invoering van strafuitvoeringsrechtbanken nam de regering al een belangrijke stap naar een effectievere strafuitvoering. Toch moet de Wet-Lejeune op de vervroegde en voorwaardelijke vrijlating worden herbekeken.

De wet-Lejeune moet vervangen worden door een nieuwe wet die ervoor

zorgt dat elke veroordeelde minstens twee derde van zijn of haar straf uitzit en dat een eventuele vrijlating nadien enkel voorwaardelijk kan.

Open Vld wil dat een volgende federale regering nog meer middelen en mensen ter beschikking stelt om de gevangenscapaciteit uit te breiden en het penitentiair systeem menswaardiger te maken. Voor de bouw en renovatie van gevangenissen wordt een beroep gedaan op de privé-sector (PPS), niet voor de bewaking en het bestuur ervan.

Open Vld wil dat cipiërs net als de politie een minimale dienstverlening garanderen tijdens stakingen, zoals gevraagd door het 'Comité ter preventie van foltering' van de Raad van Europa.

Veroordeelde geesteszieken horen niet thuis in een gevangenis. Open Vld wil dan ook meer investeren in aangepaste instellingen waar deze geïnterneerden opgenomen en behandeld kunnen worden.

I. Verkeersveiligheid

Tijdens de tweede Staten-Generaal voor Verkeersveiligheid op 12 maart 2007 heeft Open Vld zich geëngageerd om het aantal verkeersdoden verder terug te brengen tot maximum 500

tegen 2015. Tegelijk willen we dat de actiepunten van de Federale Commissie voor de Verkeersveiligheid (beter meten, vereenvoudigen en verduidelijken van verkeersregels, beter verkeersveiligheidsonderwijs, gedrag van weggebruikers en infrastructuur gericht aanpakken, recidivegedrag opsporen en bestraffen, iedereen betrekken en betere slachtofferhulp) onverkort uitgevoerd worden.

Open Vld onderschrijft integraal het charter van de tweede Staten-Generaal voor Verkeersveiligheid van maart 2007 en zal zich inzetten om de aanbevelingen onverkort uit te voeren.

Meer en betere kennis over de oorzaken van verkeersongevallen is onontbeerlijk om doeltreffende hervormingen in het verkeersbeleid te kunnen doorvoeren. Verkeersongevallenanalyse moet dé hoeksteen worden van het verkeersbeleid en zal de geloofwaardigheid ervan bij de burger ondersteunen.

Open Vld pleit voor de oprichting van een beleidsondersteunend instituut voor ongevalanalyse, samengesteld uit onafhankelijke onderzoekers die worden belast met objectief onderzoek naar de oorzaken en omstandigheden van verkeersongevallen. Een verregaande en bindende medewerking van de gerechtelijke diensten, de politie, de medische wereld en de verzekeringssector aan dit instituut is hierbij vereist. Een modernisering van het wa-

genpark verhoogt de veiligheid. Meer investeren in de veiligheid van voertuigen kan op een structurele wijze bijdragen tot een verdere daling van het aantal verkeersongevallen en/of aan de ernst van de gevolgen ervan voor alle betrokkenen. Vooral actieve veiligheidstoebehoren, dit zijn toebehoren die de bestuurder assisteren in zijn rijtaak en die ongevallen kunnen helpen voorkomen, hebben nog een groot potentieel. Het is immers veel beter om ongevallen zo veel mogelijk te voorkomen dan de gevolgen ervan te beperken.

Innovatie en verjonging van het wagenpark moet worden aangemoedigd, niet alleen vanuit ecologisch oogpunt, maar ook met het oog op gunstige effecten inzake verkeersveiligheid.

Tot slot

Een Open Samenleving veronderstelt een veilige samenleving. Veiligheid is in de eerste plaats een taak voor de overheid. Zij moet zorgen voor een goed functionerende politie en justitie. Straffen moeten ook beter worden uitgevoerd. Maar veiligheid is ook de taak van elke burger. Vooral zinloos geweld kan maar worden aangepakt als iedereen zijn steentje ertoe bijdraagt.

Hoofdstuk 9

De rijkdom van de vergrijzing

De vergrijzing is geen bedreiging maar een opportuniteit. Onze samenleving is er niet slechter aan toe omdat mensen langer leven, wel integendeel. Open Vld vindt wel dat die groeiende groep ouderen veel meer mogelijkheden en respect moet krijgen dan nu het geval is. Mogelijkheden om langer te werken en daarbij een eigen ritme aan te houden. Mogelijkheden om onbeperkt bij te verdienen na het pensioen. Mogelijkheden om kwaliteitsvol en langer zelfstandig te leven. Mogelijkheden om actief en mobiel te blijven en eveneens te blijven leren, ook op latere leeftijd.

Door de langere levensverwachting zullen ook de kosten van de gezondheidszorgen toenemen. Het is van het grootste belang om hierbij de toegankelijkheid en de kwaliteit van de gezondheidszorgen te blijven waarborgen.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De open samenleving' van 11/2/'07)

Ons land vergrijst. In 2050 zal één op de drie Belgen ouder zijn dan 65 jaar. Onmiddellijk duiken daarbij de doembeelden op van de stijgende vergrijzingskosten. Open Vld pleit voor een positieve benadering van de vergrijzing. Meer mensen zullen langer leven en meer tijd hebben. Daardoor kunnen in onze samenleving een heleboel positieve ontwikkelingen op gang komen. Een stijgende levensverwachting heeft natuurlijk gevolgen voor de betaalbaarheid van onze welvaartsstaat. Maar die gevolgen zijn wel degelijk op te vangen, op voorwaarde dat meer mensen langer aan de slag gaan. Via het Generatiepact realiseerde de regering Verhofstadt de afgelopen jaren al een eerste trendbreuk in dat debat. Open Vld wil op dat pad verder gaan. Want langer werken hoeft geen schrikbeeld te zijn, op voorwaarde dat het meer op eigen ritme kan gebeuren. Oudere werknemers moeten de mogelijkheid krijgen om op het einde van de beroepsloopbaan een 'uitlooperperiode' in te bouwen vooraleer men met pensioen gaat.

Daarnaast moeten senioren ook actief ouder kunnen worden. Met pensioen gaan wil niet zeggen dat de gepensioneerde uit het actieve leven stapt. Dankzij de hogere levensverwachting kan men op latere leeftijd nog deelnemen aan een waaier van activiteiten, zal men meer tijd hebben voor het familieleven en zal men het vrijwilligerswerk opnieuw kunnen ontdekken. Maar evenzeer moeten zij die dit wen-

sen ook de gelegenheid hebben tijdens het pensioen nog bij te verdienen. Met pensioen gaan mag dus niet tot gevolg hebben dat ouderen in een isolement terechtkomen.

De vergrijzing kan enkel een succesverhaal worden als de ouderen hun welvaartspeil minstens kunnen behouden. Daartoe moet de vergrijzingskost opgevangen worden door een verderzetting van de huidige strakke begrotingsdiscipline. Begrotingsoverschotten doen immers de overheids-schuld dalen en creëren zo financiële ruimte om de pensioenen en de andere vergrijzingsuitgaven te betalen.

A. Een soepele overgang van werken naar pensioen

Open Vld wil werk maken van de versoepeling van de beroepsloopbaan door een 'individuele loopbaanrekening' in te voeren. Wie beroepsactief is, krijgt hierdoor de mogelijkheid om zelf te beslissen wanneer men wat meer of juist wat minder wil werken. Momenteel is de overstap van de actieve loopbaan naar de pensionering nog te bruusk. Door de invoering van de individuele loopbaanrekening kan de werknemer een 'uitlooperperiode' inbouwen aan het einde van zijn loopbaan om deze omschakeling op zijn/haar eigen tempo te doen.

Open Vld wil de invoering van een individuele loopbaanrekening. Op een dergelijke rekening moet een bepaald pakket uren verzameld worden om recht te hebben op een volledig pensioen. Men kan die uren verzamelen op eigen tempo. Hierdoor kan de overstap van de actieve loopbaan naar de pensionering minder bruusk verlopen.

Een eerste stap op weg naar de loopbaanrekening bestaat uit het transparanter maken van de huidige pensioenopbouw. Vandaag krijgen we jaarlijks een 'pensioenfiche' van de Rijksdienst voor Pensioenen. De huidige fiche bevat weinig of geen nuttige informatie. De nieuwe fiches zullen duidelijk moeten aangeven hoe hoog het reeds opgebouwde pensioen is, uitgedrukt in prijzen van vandaag en uitgaande van de veronderstelling dat het pensioen ingaat op de leeftijd van 65 jaar. De fiches dienen ook informatie te geven over het bijkomende pensioenbedrag dat het afgelopen jaar opgebouwd werd, zowel op basis van arbeid als op basis van gelijkgestelde periodes.

De loopbaanrekening moet werknemers toelaten om hun eigen leven te organiseren en om keuzes te maken. Werknemers moeten zelf kunnen kiezen in welke fase van hun leven ze willen werken en in welke fase ze minder willen werken of willen rusten. Maar ze moeten ook verantwoordelijk zijn voor de keuzes die ze maken. Wie én wil studeren tot 25 jaar én 5 jaar tijds-

krediet wil nemen én op 50 jaar vervroegd wil uitreden moet dat kunnen, maar zal dan ook de gevolgen moeten dragen en genoeg moeten nemen met een wel héél erg bescheiden pensioen. Een normale loopbaan bedraagt immers 45 jaar of meer dan 70.000 uren. Een normale werknemer wordt verondersteld om die uren bijeen te sprokkelen op zijn loopbaanrekening. In het concept van de loopbaanrekening is het niet meer belangrijk wanneer dat gebeurt. Zo zullen ook studenten die beginnen bij te klussen hun loopbaanrekening al zien aangroeien. Wie er een jaartje tussenuit wil om te herbronnen moet dat kunnen zonder gevolgen voor de loopbaanrekening. Wie in dat jaar ook nog een uitkering wil krijgen zal het aantal uren op zijn loopbaanrekening zien afnemen. Het opvoeden van kinderen kan dan weer gedeeltelijk als werkende uren mee in rekening worden gebracht op de individuele loopbaanrekening.

Wie vandaag kiest om een jaar langer te werken en bijdragen en belastingen te betalen heeft recht op een hoger jaarlijks pensioen maar zal een jaar minder lang van dat (bijna) onbelaste pensioen kunnen genieten waardoor het totale verwachte toekomstige pensioeninkomen daalt. Wie vandaag kiest om langer te werken, kiest er dus eigenlijk voor om meer af te dragen en minder terug te krijgen. De nieuwe loopbaanrekening moet ervoor zorgen dat dit perverse neveneffect van ons

huidige pensioenstelsel verdwijnt. Daarbij moet erover gewaakt worden dat werknemers die vanaf een bepaalde leeftijd niet meer meekunnen op de arbeidsmarkt een leefbaar en welvaartsvast pensioen behouden. De loopbaanrekening moet ervoor zorgen dat wie langer werkt méér pensioen krijgt én ze moet garanderen dat wie niet langer kan werken ook van zijn oude dag kan genieten.

B. Actief ouder worden

Ouderen die na hun pensioen nog willen bijverdienen, moeten daartoe financieel aangemoedigd worden. Gepensioneerden toelaten nog bij te verdienen stelt hen niet enkel in staat hun levensstandaard te behouden of te verhogen, maar kan er ook toe bijdragen hun ervaring en kennis door te geven aan de jongere generaties. Bovendien helpt dit oudere mensen uit een isolement te houden.

[Voor Open Vld moeten gepensioneerden de mogelijkheid krijgen om onbeperkt bij te verdienen, met behoud van hun volledig pensioen.](#)

Vele ouderen willen na hun pensioen misschien niet meer werken, maar willen zich wel als vrijwilliger inzetten. Daarom moeten ouderen de mogelijkheid krijgen om zich in een ‘vrijwilligerspool’ in te schrijven.

Open Vld wil de oprichting van “vrijwilligerspools” op lokaal vlak. Zo’n vrijwilligerspool is een samenwerkingsverband tussen de lokale overheid en het verenigingsleven en heeft als doel als bemiddelaar op te treden tussen vraag naar en aanbod aan vrijwilligerswerk.

C. Het recht op een waardig pensioen

Ons land kent drie grote wettelijke pensioenstelsels: dat van de werknemers uit de privé-sector, dat van de zelfstandigen en dat van de ambtenaren. Voor de werknemers werd een pensioenstelsel uitgebouwd gebaseerd op drie pijlers. De eerste pijler wordt gevormd door het zogenaamde wettelijk pensioen. Dat is georganiseerd volgens het repartitiestelsel: de actieven van vandaag betalen het pensioen van de gepensioneerden van vandaag. Als die actieven op hun beurt met pensioen gaan, zullen de nieuwe actieven van morgen hun pensioen betalen. De tweede pijler wordt gevormd door de aanvullende pensioenen die werkgevers of bedrijfssectoren voor hun werknemers organiseren via groepsverzekeringen en gezamenlijke pensioenfondsen. De financiering gebeurt op basis van collectieve kapitalisatie: de bedragen worden opgespaard tot op de uitkeringsdatum.

Tenslotte is er de derde pensioenpijler, het pensioensparen, die gebaseerd is op individuele kapitalisatie: het individu spaart fiscaal voordelig een eigen kapitaal bijeen, dat ten vroegste kan opgenomen worden op de leeftijd van 60 jaar.

Voor Open Vld dient de overheid een waardig wettelijk pensioen te garanderen, bedrijven aan te sporen meer mensen een aanvullend pensioen te laten genieten en burgers verder fiscaal aan te moedigen zelf voor een extra pensioen te sparen.

Inzake ambtenarenpensioenen bestaat vandaag een aanzienlijk verschil tussen de pensioenrechten van de vastbenoemde en die van de niet-vastbenoemde ambtenaren. De niet-vastbenoemde of contractuele personeelsleden van de overheid doen nochtans vaak exact hetzelfde werk als hun vastbenoemde collega's.

Open Vld wil een wettelijk kader voor de invoering van een aanvullend pensioen voor contractuele ambtenaren. De pensioenrechten van contractuele ambtenaren, inzonderheid wat de erkenning van bepaalde detacheringen betreft, moeten op termijn worden gelijk gesteld aan die van statutaire ambtenaren

Inzake de pensioenen voor de zelfstandigen zijn de voorbije jaren belangrijke stappen gezet in het doen toegroeien van de kloof tussen het mi-

nimumpensioen van zelfstandigen en werknemers.

Open Vld wil deze kloof tussen het minimumpensioen voor zelfstandigen en dat voor werknemers verder wegwerken. Dit moet in overleg met de zelfstandigen gebeuren, gezien tegenover die pensioenverhoging onvermijdelijk ook een bijdrageaanpassing zal staan.

D. De pensioenkloof tussen mannen en vrouwen

Wij stellen vast dat vrouwen gemiddeld een lager pensioen hebben. Dit is zowel in de eerste, de tweede als de derde pijler het geval. De loopbaanrekening geeft mannen en vrouwen de sleutels in handen om zelf hun loopbaan uit te stippelen en hun pensioenrechten op te bouwen. Toch zijn er een aantal correcties nodig om de pensioenkloof tussen mannen en vrouwen weg te werken. Op dit ogenblik vertrekt iedere berekening immers nog te veel van het klassieke kostwinnersmodel, waarbij de man werkt, de vrouw thuis voor het gezin zorgt en het huwelijk de levensverzekering is voor de vrouw.

De invoering van de loopbaanrekening zorgt er al voor dat er een mentaliteitswijziging kan komen bij vrouwen: men is verantwoordelijk voor de keuzes die

men maakt tijdens de loopbaan, zowel wat betreft de doorgroeikansen, het later pensioen, ... Open Vld is van mening dat het de vrijheid van ieder gezin is om onderling af te spreken op welke manier iemand zijn leven voert en welke afspraken partners maken. Dit mag echter niet leiden tot een structurele onvrijheid van de vrouw. Daarom willen wij een aantal corrigerende maatregelen.

Wanneer één van de partners een periode minder gaat werken om de combinatie gezin & werk mogelijk te maken, wordt deze partner geconfronteerd met een lager individueel pensioen. Dit probleem komt vooral tot uiting bij een echtscheiding. De pensioendeling is een systeem dat in de Scandinavische landen geldt en dat in Duitsland op vrijwillige basis is ingevoerd. De pensioenrechten van de werkende partner worden hierbij gedeeld met die van de partner die een periode minder dan voltijds werkt. Als een man bijvoorbeeld 100% werkt en zijn echtgenote 50%, dan bouwen beiden in het systeem van de pensioendeling voor 75% pensioenrechten op binnen de loopbaanrekening. Op die manier worden loopbaankeuzes financieel neutraal voor de partner die minder dan fulltime werkt.

Open Vld wil dat het verlies aan pensioenrechten als gevolg van de pensioensplit opgevangen kan worden door bijkomende pensioenrechten op te bouwen op basis van kapitalisatie.

Open Vld wil de invoering van de “pensioendeling” waarbij binnen een gezin een overdracht van pensioenrechten plaatsvindt tussen de (voltijds) werkende en de (deeltijds of niet-) werkende partner. In een gezin moeten de partners de mogelijkheid krijgen hun verlies aan pensioenrechten te compenseren door bijkomende pensioenrechten op te bouwen op basis van kapitalisatie.

Bijzondere aandacht wil Open Vld geven aan de ongelijkheid in pensioensparen. Op dit ogenblik gebeurt 65% van het pensioensparen door mannen en 35% door vrouwen. In de leeftijdsgroep 18 tot 27 jaar is dit zelfs 92% voor de mannen t.o.v. 8% door de vrouwen. Dit is onaanvaardbaar.

Open Vld wil een permanente sensibilisering om vrouwen bewust te maken van de pensioenproblematiek en de pensioenkloof.

Deze actie moet aansporen tot een meer evenwichtige verdeling van de gezinslasten tussen de partners of tot alternatieven voor het deeltijds werken.

E. Zorg en opvang van ouderen bij voorkeur thuis

De vergrijzing heeft ook haar effect op de toekomstige woonbehoefte. Zowel

de vraag naar aangepaste of aanpasbare woningen als die naar rust- en verzorgingstehuizen zal toenemen.

Open Vld wil de zorgvoorzieningen in eerste instantie naar de mensen brengen in plaats van de mensen onder te brengen in zorgvoorzieningen. Ouderen moeten in de eerste plaats zelf en naar eigen vermogen kunnen beslissen over de zorg en de opvang die zij wensen

De opvang van afhankelijke bejaarden gebeurt het best in de eigen familiekring.

Open Vld wil voor een vergroting van het financieel voordeel zorgen voor wie een bejaarde thuis opvangt.

Een uitgebreid aanbod aan centra voor dagopvang en kortverblijf voor bejaarden moet thuisopvang mee mogelijk maken. Op Vlaams vlak moet het gesubsidieerde urencontingent van de diensten voor gezinszorg met 4% uitgebreid worden en dienen de stedenbouwkundige voorschriften aangepast te worden zodat soepel aanleun- en kangoeroewoningen kunnen gebouwd worden.

Maar niet voor alle ouderen is opvang in de thuissituatie mogelijk en/of wenselijk. Het aantal opvangplaatsen en de kwaliteit van de opvang in rust- en verzorgingstehuizen moet uitgebreid worden. Daarbij mogen we niet alleen

kijken naar de overheid, maar moeten we de private sector ook volop mee inschakelen.

Open Vld wil in de ouderenzorg bijkomende plaatsen creëren in rust- en verzorgingstehuizen door privaat kapitaal naar deze sector te leiden. Bovendien moeten OCMW's meer wettelijke mogelijkheden krijgen om intenser samen te werken met private partners op het vlak van ouderenzorg.

Voor veel ouderen vormt de waarde van de eigen woning het belangrijkste opgebouwde vermogen. Via een zgn. "omgekeerde hypotheek" moet dit vermogen door de ouderen kunnen gemobiliseerd worden. Dat moet hen in staat stellen hun woning te verzilveren om zo de stijgende kosten voor hun oude dag te kunnen dragen zonder aan levenskwaliteit te moeten inboeten.

Om misbruiken te voorkomen wil Open Vld een wettelijk kader voor de "omgekeerde hypotheek", waardoor ouderen de waarde van hun woning te gelde kunnen maken

F. Een helpende hand voor ouderen

Ouderen kunnen vaak zelf nog de regie van hun leven en huishouden bepalen op voorwaarde dat ze daartoe regel-

matig op de nodige dienstverlening kunnen rekenen. De formule van de dienstencheque is een bijzonder laagdrempelig en flexibel ondersteuningsinstrument voor vele ouderen.

Open Vld wil een uitbreiding van het takenpakket van de dienstencheques naar klusjes in huis.

OCMW's dienen ten aanzien van thuisverblijvende 75-plussers een proactief beleid te voeren. Vaak leven zij eenzaam thuis.

In het kader van lokale seniorplusplannen wil Open Vld vanuit de OCMW's en andere organisaties voor bejaardenzorg seniorconsulentie organiseren.

Een seniorconsulent bezoekt de oudere thuis en maakt een inventaris op van de noden. De consulent brengt de oudere dan in contact met de nodige dienstverlenende organisaties en wijst de weg in de diverse ondersteuningsmaatregelen die in voege zijn.

G. Een aanhoudende begrotingsdiscipline om de vergrijzing etaalbaar te houden

Over minder dan vijf jaar zal de vergrijzing beginnen wegen op de overheidsfinanciën. De beste manier om deze stijgende kosten op te vangen is

zorgen voor gezonde overheidsfinanciën en grotere begrotingsoverschotten.

Conform het advies van de Hoge Raad voor Financiën wil Open Vld het begrotingsoverschot verder systematisch laten toenemen - vertrekkende van een overschot van 0,3% in 2007 – met 0,2% per jaar, tot een structureel overschot van 1,9% van het BBP tegen 2015.

De twee grote uitgavendrijvers in de vergrijzing vormen de uitgaven voor pensioenen en de uitgaven voor de gezondheidszorgen. De voorbije jaren is de reële groei van de gezondheidszorgen onder de 1% gedoken, zonder dat dit aan de hoge kwaliteit ervan heeft moeten inboeten. Dit is een stuk lager dan de beoogde 4,5%. Gezien de vergrijzing zich binnenkort echt zal laten voelen moet een realistisch maar ook streng groeipercentage vooropgesteld worden.

Open Vld wil via een verdere doorgedreven responsabilisering van alle actoren binnen de gezondheidssector – artsen, patiënten, zorginstellingen, mutualiteiten en de farmaceutische industrie – én de uitgaven van de gezondheidszorg op lange termijn binnen een groeinorm van 2,6% per jaar houden én voldoende ruimte creëren voor een optimale toegankelijkheid van innovatieve therapieën en geneesmiddelen. Op termijn moeten de gezondheidszorgen gefinancierd worden vanuit de algemene middelen.

Tot slot

Vergrijzing is geen bedreiging, maar een opportuniteit. Via een individuele loopbaanrekening moet de overgang van arbeid naar pensionering soepel kunnen verlopen. Gepensioneerden moeten op een actieve wijze ouder kunnen worden. Zij moeten de mogelijkheid hebben om onbeperkt te kunnen bijverdienen en zich te engageren als vrijwilliger. Ouderen hebben recht op een waardig pensioen en de pensioenkloof tussen vrouwen en mannen moet gedicht worden. Ouderen worden best opgevangen in hun thuisomgeving. Een aanhoudende begrotingsdiscipline en een verantwoord uitgavenpatroon in de gezondheidszorg moeten de vergrijzing betaalbaar houden.

Hoofdstuk 10

De welvaart globaliseren

De globalisering van de economie moet nieuwe kansen geven aan de ontwikkelingslanden. Daarom is Open Vld een grote voorstander van de verdere liberalisering van de wereldeconomie en van de afbouw van alle vormen van protectionisme van de ontwikkelde landen in de vorm van productiesteun, exportsubsidies en van de handelsbelemmeringen die export vanuit de ontwikkelingslanden hinderen en de groei van de wereldhandel belemmeren.

Maar dat is voor de armste landen, waarvan de meeste in Afrika, onvoldoende. Zeker voor die landen is een forse inspanning nodig om hen met een ontwikkelingssamenwerking - gericht op het ontwikkelen van democratische instellingen, het bevorderen van rechtszekerheid, de empowerment van de mensen, het uitbouwen van de civiele maatschappij en de bestrijding van corruptie - een eind verder op weg te helpen. Deze ontwikkelingssamenwerking moet er ook op gericht zijn om de ontwikkelingslanden te helpen, onder meer in Afrika, hun onderlinge handelsbelemmeringen af te bouwen.

Het uiteindelijke doel is wereldvrede. Hiervoor is het verspreiden van democratische waarden en normen cruciaal.

(Resolutie goedgekeurd op het congres 'De open samenleving' van 11/2/'07)

Meer dan één miljard mensen moet anno 2007 leven van minder dan één euro per dag. Eén miljard mensen heeft geen toegang tot proper water waardoor ieder jaar bijna twee miljoen kinderen sterven. Alleen al in Afrika sterft één op de vijf kinderen aan ziektes die we gemakkelijk kunnen genezen, aan honger of slechte voeding. Eén op vier zal nooit leren lezen en schrijven of zal kinderarbeid moeten verrichten. Dat is een schande voor de mensheid.

Nooit eerder is het uitbannen van armoede dus zo belangrijk geweest. Ontwikkelingssteun is daarom niet louter een morele plicht, het is ook de sleutel tot een stabiele, vreedzamere en vrijere wereld. Open Vld wil daarom dat België haar verantwoordelijkheid hierin blijft opnemen en de mensen in het Zuiden helpt. Middelen daartoe zijn ontwikkelingshulp, de kwijtschelding van schulden en vredesmissies. Want gebrek aan stabiliteit is vaak de eerste aanleiding tot menonwaardige situaties.

A. Een ethisch buitenlands beleid

De Open Samenleving is onmogelijk realiseerbaar vanuit een uniek Belgisch perspectief. Ons land heeft steeds een voortrekkersrol gespeeld in het opzetten en uitbouwen van internationale organisaties met als doel vrede, demo-

cratie en welvaart over de hele wereld mee te helpen verspreiden. België was één van de drijvende krachten achter de oprichting van de Verenigde Naties, de OVSE, de NAVO en uiteraard de Europese Unie. Ook ten aanzien van het Afrikaanse continent is ons land zijn verantwoordelijkheid blijven opnemen en de aandacht van de internationale gemeenschap blijven vragen.

Open Vld wenst dat ons land ook in de komende jaren die voortrekkersrol blijft spelen en zijn internationale rol versterkt. Dat vergt sterk uitgebouwde instrumenten van buitenlands beleid. Wij willen als Open Vld blijven opkomen voor een ethisch buitenlands beleid. Zo zullen we ons land, ook in de toekomst, niet storten in avonturen zoals de oorlog in Irak.

B. Een sterk Europa

We kunnen zonder meer stellen dat de Europese Unie het meest succesvolle politieke project van de geschiedenis is. Het gedurfde project dat vijftig jaar geleden startte met zes lidstaten, is vandaag uitgegroeid tot een Unie van 27 landen. Toch zit het Europese project vandaag in het slop. De burgers zijn ontgoocheld in Europa. Ze vinden dat de belofte van een sterke en veerkrachtige Unie niet wordt waargemaakt. In zekere zin is de Unie slachtoffer van haar succes. Immers, hoe meer lidsta-

ten rond de tafel, hoe moeilijker het is om moedige beslissingen te nemen. Dit is vooral te wijten aan de beslissingsprocedure waarbij nog steeds voor heel wat zaken unanimiteit nodig is.

Open Vld is voorstander van het algemeen afvoeren van de unanimiteit. Beslissingen over het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken, het fiscaal beleid, het landbouwbeleid moeten met gekwalificeerde meerderheid genomen kunnen worden. Open Vld is principieel voorstander van een verdere uitbreiding van de Europese Unie.

Stemprocedures zijn uiteraard slechts een middel. Als Europa meer en betere resultaten wil voorleggen dan zal het op een aantal domeinen meer moeten samenwerken. Dit is zeker het geval op socio-economisch vlak. Competitief zijn in een groeiende horizontale wereld economie is enkel mogelijk met een echt Europees socio-economisch beleid. Zoals de euro enkel een succes kon worden door dwingende afspraken van convergentie, moet deze convergentie (met minima en maxima) doorgetrokken worden naar de hele Europese Unie op het ganse socio-economische vlak.

Open Vld wil dat in de komende jaren op Europees vlak een socio-economisch beleid wordt uitgetekend dat een stuk verder gaat dan het vrijblij-

vende Lissabon-proces.

Europese afspraken over minimum- en maximumnormen op het vlak van soepelheid van de arbeidsmarkt, lengte van de loopbaan, graad van bescherming van de werknemers, omvang van het overheidsbeslag en de fiscale druk op bedrijven moeten er voor zorgen dat lidstaten hun socio-economisch beleid beter op elkaar afstemmen met respect voor de eigen tradities en eigenheid.

Europa moet ook op het internationale vlak meer hefboomen in handen krijgen. Over een goede tien jaar zullen de Europeanen immers slechts 5% van de wereldbevolking uitmaken. We kunnen ons in deze positie niet permitteren om ook ons buitenlands beleid via de nationale staten volledig te versnipperen. Daarom moeten we onze krachten bundelen. Bijvoorbeeld op het vlak van de diplomatie. Vandaag heeft elk land van de Unie in ongeveer elke hoofdstad ter wereld zijn eigen ambassade om de eigen belangen te verdedigen. Dit is in Europees verband weinig efficiënt. Bovendien verzwakt het onze gezamenlijke onderhandelingspositie.

Open Vld wil dat ons land gaat voor één Europese diplomatie onder leiding van een Europese minister van Buitenlandse Zaken.

C. Een Europese defensie

Met een mankracht van ongeveer honderdduizend soldaten zou Europa over de mogelijkheid beschikken om wereldwijd op efficiënte wijze humanitaire acties te ondernemen en oorlogen en genocides te stoppen, of nog beter, te voorkomen. Behalve aan een bundeling van de diplomatieke krachten is er daarom ook nood aan één Europese defensie. Het is een noodzakelijke aanvulling op de Europese diplomatie.

Open Vld is voorstander van de oprichting van één Europees leger.

Om onze deelname aan een dergelijke permanente Europese vredesmacht geloofwaardig te laten zijn, is het nodig dat we verder evolueren naar een situatie dat er meer in werkmiddelen dan in personeelsmiddelen wordt geïnvesteerd.

Als Open Vld willen we doorgaan met het recent opgezette gemengde loopbaanconcept van het leger. De hoofddoelstelling dient gevolgd om te evolueren naar een kleiner, maar beter uitgerust en beter inzetbaar leger. De inzetbaarheid dient duidelijk te worden verhoogd door de gezondmaking van de huidige leeftijdsstructuur. Er moet ook op continue basis worden geïnvesteerd in de uitrusting van onze strijdkrachten, opdat zij tot de modernste van Europa zouden behoren.

Dit vergt een volgehouden inspanning en voldoende middelen, waarbij op termijn de klemtoon komt te liggen op investeringen en werking. Meer coherentie en synergie tussen veiligheidssectoren, zowel nationaal als internationaal, moeten echter kunnen leiden tot een efficiënter beheer van de toegekende middelen.

Het spreekt voor zich dat de Europese defensie niet los van de NAVO, maar juist als een versterking van de NAVO moet gezien worden.

Open Vld is voorstander van een NAVO met twee pijlers, een Noord-Amerikaanse en een Europese pijler. Vanuit deze twee pijlers moet de NAVO uitgroeien tot een veiligheidsnetwerk waaraan ook niet-Atlantische partners kunnen deelnemen.

D. Internationaal engagement

Internationaal is al lang afgesproken dat ieder land minstens 0,7% van zijn BBP zou besteden aan ontwikkelingshulp, zoals overeengekomen in het Pearson-rapport van 1969. Behalve Denemarken en Nederland voldoet geen enkel land daaraan. België zat vijf jaar geleden aan nauwelijks 0,27%. Onder deze regering is dit intussen gestegen naar 0,42% en de regering heeft een parcours uitgestippeld waardoor we

tegen 2010 eindelijk de 0,7% zullen bereiken. Het is pas onder de paars-groene regering en nu onder de paarse regering dat het bedrag voor ontwikkelingshulp jaar na jaar is gestegen. Sommigen vinden dit groeiritme te traag maar het blijft een groei, zelfs in deze economisch moeilijke tijden.

Open Vld wil dat de volgende regering zich houdt aan de verbintenis om tegen 2010 0,7 % van haar BBP aan ontwikkelingssamenwerking te besteden.

Maar ontwikkelingssamenwerking is niet enkel een kwestie van geld en cijfers. Wat telt zijn de resultaten op het terrein. En die zijn niet altijd bemoedigend. Ontwikkelingshulp kan en moet efficiënter. Voor Open Vld zijn versterking van de lokale administraties (capaciteitsopbouw) en bevordering van goed bestuur essentiële elementen van een doeltreffend ontwikkelingsbeleid. Zo leveren investeringen in opleiding van ambtenaren een behoorlijk rendement op. Kernbegrippen zijn ook ownership (het responsabiliseren van de ontvangende landen) en empowerment (de mensen hefbomen geven die hen in staat stellen zelf hun eigen toekomst uit te bouwen). En wat meer dan ooit nodig is, is beleidssamenhang. Samenhang tussen de eigenlijke ontwikkelingssamenwerking en andere beleidsterreinen die minstens even grote invloed hebben op ontwikkelingslanden, zoals handel, landbouw, migratie en buitenlands beleid.

De ontwikkelingshulp moet efficiënter. Ze moet erop gericht zijn de hulp-behoevende landen en mensen zelfredzaam te maken. Daarvoor is meer samenhang tussen ontwikkelingssamenwerking en andere beleidsdomeinen noodzakelijk.

Open Vld veroordeelt de zgn. “aasgierfondsen”, fondsen die beslag laten leggen op de middelen bestemd voor de schuldverlichting van ontwikkelingslanden alsook op ontwikkelings-gelden.

Doelmatig werken aan economische ontwikkeling doet men best in uitdijende kringen, te beginnen aan onze zuidergrens. Zo moet er in een eerste fase voor de onmiddellijke zuiderburen van de Europese Unie, de Maghreb, een Marshallplan worden uitgewerkt dat de betrokken landen zo snel mogelijk helpt ontwikkelen, de secularisatie ondersteunt, de voedingsbodem voor terrorisme wegneemt en lange termijn economische migratie ontraadt doordat men het thuis economisch beter krijgt. Het succes van de Europese eenheidsmarkt, de structuurfondsen en de gevolgen van de uitbreiding van Europa met Spanje en Portugal bewijzen dat dit werkt.

Open Vld pleit dus voor investeren in de ontwikkeling van deze landen. Dat veronderstelt de uitbouw van een vrijhandelszone en het stimuleren van investeringen. De overheid moet onder-

nemingen via een ontwikkelingsfonds aanmoedigen het risico te nemen om in die landen te investeren. Middelen die naar de overheid zouden terugvloeien, zoals via de sociale bijdragen die deze bedrijven betalen, komen opnieuw in het budget ontwikkelingssamenwerking terecht. We moeten de efficiëntie van deze investeringen in ontwikkeling goed durven bewaken: elke geïnvesteerde euro moet de wereldeconomie er drie kunnen opbrengen.

Een tweede middel is de kwijtschelding van de schulden van de Derde Wereld in het algemeen en van de Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) in het bijzonder. Het IMF neemt daartoe al initiatieven in het kader van de zogenaamde Poverty Reduction and Growth Facility, maar dit is al bij al een beperkte vermindering. Het probleem is dat de bestaande schuldaflossingsprogramma's die werden opgelegd door het IMF een zware last leggen op de economie van deze landen. Meer nog, de prioritaire afbetaling van schulden leidt ertoe dat weinig of geen geld overblijft voor het voeren van een intern beleid op het vlak van onderwijs, gezondheidszorg en landbouw. Een ander zeer is dat in het verleden heel wat leningen en zelfs kwijtscheldingen werden toegestaan aan dictators of corrupte regimes, zonder te beantwoorden aan de meest elementaire vereisten van goed bestuur. Dat geld, of die verminderde terugbetaling, kwam zelden of nooit ten goede van de lokale bevolking.

Open Vld wil een eenmalige kwijtschelding van alle schulden van de arme landen die werk maken van goed bestuur en een gericht ontwikkelingsbeleid ten gunste van de bevolking voeren. Die eenmaligheid is noodzakelijk om de leiders van die landen duidelijk te maken dat ze niet opnieuw onaflosbare leningen kunnen aangaan.

Kwijtschelding van schulden en ontwikkelingshulp moeten losgekoppeld worden van de economische belangen van het donorland. De hulp moet dus 'ongebonden' zijn. Het geld moet specifiek gaan naar basisinfrastructuur zoals scholen, ziekenhuizen en bestuurlijke diensten. Het kan niet gebruikt worden om de lokale economie kunstmatig in stand te houden, want dit is nefast voor de lokale producenten. Het mag immers niet leiden naar een vorm van afhankelijkheid of concurrentievervalsing, want daar wordt op termijn niemand beter van. Meer nog, ondoelmatige 'hulp' zou ertoe kunnen leiden dat noodzakelijke veranderingen in de derdewereldlanden juist worden uitgesteld of dat plaatselijke producenten in de problemen komen. Veel ontwikkelingshulp wordt gekenmerkt door paternalisme, zelfoverschatting of een absurd geloof in de maakbaarheid van de samenleving en de mens. Een dergelijk uitgangspunt is verkeerd. De steun moet er hoofdzakelijk voor zorgen dat arme landen de broodnodige basis krijgen om met succes deel te kunnen nemen aan de geglobaliseerde wereldeconomie.

Open Vld eist dat alle ontwikkelingshulp 'ongebonden' is en ten goede komt van de basisinfrastructuur van arme landen zoals scholen, ziekenhuizen en bestuurlijke diensten.

Ontwikkelingshulp en kwijtschelding van schulden zijn enkel hulpmiddelen en lossen het essentiële probleem van de armoede in de Zuidere landen niet op. Eén van de voornaamste oorzaken hiervan is het protectionisme dat de rijke landen van de Europese Unie, de Verenigde Staten en Japan toepassen. Terwijl de rijke landen met woorden de vrijhandel prediken en van minder ontwikkelde landen eisen dat ze hun grenzen openstellen voor de westerse producten, blijven ze in de praktijk zelf vasthouden aan protectionisme, importheffingen, productiesteun en exportsubsidies. Het neerhalen van de handelsbarrières zou volgens de UNCTAD leiden tot een verhoging van de jaarlijkse export van de ontwikkelingslanden met 700 miljard dollar, als ze maar toegang krijgen tot de markten van de rijke landen. Dit bedrag is 14 maal méér dan wat ze jaarlijks aan ontwikkelingshulp krijgen.

Open Vld eist de afschaffing van alle vormen van protectionisme door de rijke landen die in strijd zijn met de vrije markt en verhinderen dat arme landen tot ontwikkeling komen. Open Vld wil dat België blijft ijveren voor een eerlijk en rechtvaardig multilateraal vrijhandelssysteem, met regelin-

gen waarin rekening wordt gehouden met de belangen en behoeften van de zwakste landen. Ons land moet dit telkens opnieuw op de Europese agenda plaatsen. Ons land moet er op blijven aandringen dat ook de vrijhandel binnen continenten wordt aangemoedigd.

Duurzame ontwikkeling bereik je niet zonder economische ontwikkeling. Wat kunnen die landen zelf nog meer doen om de armoede te bestrijden en op die manier een reden voor migratie weg te nemen? De Peruaanse econoom Hernando de Soto wijst erop dat het huidige kapitalisme in de ontwikkelingslanden en voormalige communistische landen op het verkeerde spoor zit omdat het de meeste mensen buitensluit. Dat komt volgens hem omdat tot nu toe geen werk werd gemaakt van het verlenen van eigendomsrechten en het afbreken van bureaucratische belemmeringen in de ontwikkelingslanden zelf.

Open Vld wil dat er meer maatregelen worden genomen ter ondersteuning van de privé-sector in de arme landen. Dit is essentieel om er werkgelegenheid te creëren. Daartoe moeten systemen als de microkredieten of de eigendoms certificaten voor de zwaksten gestimuleerd worden.

Liberalen zijn traditioneel gekant tegen monopolies en (inter)nationale kartels, omdat deze de concurrentie vervalsen en de consument hier steevast de dupe

van is. Ook inzake de basiselementen van onze welvaart en ons welzijn; water (bv. drinkwater), vuur (olie, gas, energie), lucht (zuivere lucht) en aarde (bepaalde mineralen) moet concurrentie de regel zijn. Het kan niet zijn dat landen die het geluk hebben over een aanzienlijke voorraad natuurlijke rijkdommen te beschikken, internationale kartels vormen (bv. de OPEC) die de ganse wereldeconomie kunnen domineren en de consument de factogijzelen.

Het misbruik van een economische machtspositie door één of meerdere landen moet worden beteugeld. Open Vld pleit dan ook voor de oprichting van een “concurrentie-autoriteit” op wereldniveau. Verplichtingen tot mededinging en eerlijke concurrentie worden voortdurend opgelegd aan ondernemingen. Het valt moeilijk in te zien waarom landen die ook over een gelijkaardige machtspositie beschikken aan dergelijke anti-monopolieregeling zouden ontsnappen.

Open Vld vraagt dat gendergelijkheid een prioriteit is bij ontwikkelingssamenwerking. 70% van de armen wereldwijd is vrouw. Vrouwen werken twee derde van het totaal aantal gewerkte arbeidsuren en ze produceren minstens de helft van het voedsel. Anderzijds verdienen ze maar 10% van het totale inkomen en hebben ze maar 1% van de eigendommen in handen. Aandacht voor het wegwerken van de

ongelijkheid tussen mannen en vrouwen wereldwijd is dus geen overbodige luxe, maar een evidentie: zonder gendergelijkheid zal er geen ontwikkeling zijn.

Internationale organisaties zoals de WTO, IMF en Wereldbank moeten meer oog hebben voor de belangen van de armste landen. Daarvoor is een grotere internationale democratische controle noodzakelijk. De G8 kan beter hervormd worden tot een organisatie die alle delen van de wereld vertegenwoordigt. En landen als de VS, Rusland en China moeten aangezet worden om internationale akkoorden zoals het Kyoto-protocol en internationale rechtscolleges zoals het Strafhof in De Haag te erkennen.

E. Een plan voor Afrika

Tot slot dringt Open Vld aan op een ‘Plan voor Afrika’. Voor Afrika is onmiddellijke actie vereist. De Verenigde Naties berekenden dat alle basisproblemen op het Afrikaanse continent op korte termijn kunnen worden aangepakt. Maar daarvoor is zestig miljard euro nodig. Hiermee kan voor elke Afrikaan proper water, sanitair, basisgezondheidszorgen en onderwijs worden gegarandeerd. Het oplossen van al die problemen zou een stijging van de economische groei betekenen van

minstens 2% van het BBP. Met dit internationaal 'Plan voor Afrika' zou het continent de noodzakelijke duw in de rug krijgen om aan te sluiten bij de rest van de wereld. Maar dit plan kan pas ten volle renderen als de Afrikaanse regeringen hun verantwoordelijkheid nemen en deze middelen doelgericht gebruiken om de ontwikkeling van hun land te bevorderen. Goed bestuur, strijd tegen corruptie, uitbouw van de rechtsstaat en een minimale sociale bescherming zijn daarbij noodzakelijk.

Open Vld wil een 'Plan voor Afrika' waarbij zowel de internationale gemeenschap als de Afrikaanse leiders hun verantwoordelijkheid opnemen. Dit is voor haar één van de prioriteiten voor de buitenlandpolitiek van de komende jaren.

Tot slot

Ons land moet meer doen voor het Zuiden. Ontwikkelingshulp moet niet enkel de eerste noden lenigen, maar ook de instrumenten aanreiken voor zelfstandigheid en levenskwaliteit. Onze militaire inspanningen moeten hieraan bijdragen, en aan stabiliteit en vrede. Maar meer uitgeven alleen heeft geen zin, als we ook niet neen zeggen aan protectionisme of aan de misbruiken bij ontwikkelingshulp. Speciale aandacht moet gaan naar de situatie in Afrika.

